

ARGUMENTUM.

Viduz renubenti an teneatur pater eandem dotem tradere, quam dederat primo viro aut verò possit illam diminueret?

QUESTIO XIV.

Reipublice non minus interest quod dos Viduz, quam virginis, aut nuptæ consecvetur, ne scilicet ob carentiam dotis cogatur ab ulterioribus nuptiis abstinere, & in tentationem incidere Pontavilla de pact. nuptial. claus. 7. glo. 2. par. 6. num. 1. Castald. cons. ult. forens. 210. num. 10. vol. 1. Ratò enim femine præsertim Viduz abique dote nubunt, cum deficiat in iis virginatibus prærogative, quæ altera dos est, & ob id major imò dos necessaria est Viduis, quam Virginitas ut observant De Luca de dote disc. 144. num. 24. Boss. de dote par. 1. cap. 13. num. 13. prope med. Burat. decis. 340. num. 7. Quæ verò ex primò matrimonio liberos habent non nisi cum magna dote vitos invenire solent Hodiern. ad l. hac edit. cap. 16. nu. 89. C. de secundis nuptiis, namque ut alibi meminimus æqualiter succedunt in dote tam liberi ex primo viro, quam in secundum matrimonio suscepti.

Propterea verò aliquando in questionem venit, an possit pater filiz viduz renubenti diminueret dotem, quam dederat primo viro? In qua distinguere solet dos verè primo viro tradita, & dos solum promissa; primam etenim diminueret non potest, nisi ejus substantia fortuito decreverit auct. sed quævis C. de rei ux. act. §. 1. §. 1. de alio. in §. fuerat nu. 134. Bernardin. Alphon. in collect. jur. civil. 52. in prin. nil obstatè communi illa conclusione quod dos recuperata non dicatur amplius dos de qua latè in cap. 1. quæst. 8. per totum, nam prædicta conclusio notabiliter limitatur in hoc casu, ut subiicit Alphon. ibid. ubi supra promissam verò dotem non prohibetur pater secundo viro diminueret ut ait gloss. in dicta auct. sed quævis Ripa in l. dotis causa nu. 61. ff. solut. matrim. §. 1. in dicta §. fuerat nu. 134. in fin. de actionibus.

Ampliat hanc conclusionem, quia procedit etiam si Vidua ex proprio patrimonio tantum habeat, quantum sufficiat ad se ipsam dotandam, ut quia ex bonis prioris viri aliquod lucrum consecuta fuerit, cum nihilominus non audiat pater si velit primam dotem filiz assigneare, seu traditam diminueret Angel. ad §. 1. quia verò num. 3. auct. de equalit. dot.

Ampliat secundò cum filia non vult renubere, sed monasterium ingredi, quo in casu sufficit si monasterio tantam dotem assignat quantæ consecuta est tradi Ripa in l. dotis causa num. 61. ff. sol. matrim. Bur. cum aliis cumulatis in decis. 121. an. 8. prope med. Sin autem neque renubere, neque monasterium ingredi velit, sed per stare, tunc utique non potest Vidua patrem compellere, ut dotem datam primo viro sibi solvat secundam sententiam Ripa ibid. ubi supra num. 63. hac peculiari ratione, quia licet contra eam suspicari, quod velit turpem vitam agere quam sententiam probavit Alphon. in collect. jur. civil. 52. prope finem, hujusmodi tamen ratio perpetua non est, sed juveni tantum Viduz obstat.

Q

Hæc

success. municip. quæst. 5. In eaque communis est opinio, quod exclusus per statutum à successione non sit exclusus à successione bonorum quæ extra territorium jacent tum ratione defectus voluntatis, tum ob defectum potestatis in statutibus cum non possint exercere jurisdictionem in alieno territorio Maria de success. legal. par. 1. quæst. 13. artic. 12. num. 1. Innocent. de success. legal. dicta quæst. 5. num. 2. & 3. Alexandro Tartagnu conf. 16. num. 2. lib. 1. ibique Addis. Art. B. ubi hanc sententiam veriorè dicit loquendo etiam de bonis mobilibus extra territorium statuentium existentibus Merlin. decis. Rot. Rem. 353. num. 9. Sin autem statutum neque expressè, neque tacite deroget dispositioni legis prædictæ, tunc æqualiter succedunt utriusque matrimonii liberi Socin. jun. conf. 27. col. pen. & fin. lib. 1. Curcio Senior. conf. 78. per totum lib. 1. ubi varia ad interpretationem hujusmodi statutorum diserte cumulat. At qualitas enim inter hosce liberos servanda est, cum etiam sint pares in natura Curcio Senior. dict. conf. 78. num. 6. circa med. lib. 1.

Secundo verò casu liberi ex primo conjugio procreati æqualiter succedunt matri renupæ cum filiis secundi matrimonii diversæ jurisdictionis non obstante statuto loci jurisdictionis ipsorum filiorum secundi matrimonii, quia statutum loci secundi matrimonii non ligat mulierem extraneam quamvis in eo loco nupiam: mulier enim, quæ transiit ad secunda vota, mutat domicilium quò ad ea tantum, propter quæ eximitur ab officio primi viri, illiusque obsequiis, non autem respectu successione ad testum in l. assumptio §. filius ff. ad municip. Magon. in punctualibus terminis in decis. Florentin. 107. num. 11. consequenter verò statutum quod vir lucratur dotem in præjudicium filiorum primi matrimonii non extenditur ad filios primi viri, qui sunt alienæ jurisdictionis Magon. ibid. ubi supra nu. 10.

SUMMARIUM.

1. Republica interest, quod dos Viduz consecvetur non minus quam virginibus.
2. Vidua major dos necessaria est, quam Virginitas.
3. Vidua, quæ ex primo marito liberos habens non nisi cum magna dote renubere solent.
4. Pater non potest diminueret dotem pro filia traditam primo viro, si eo mortuo vult renubere, nisi ejus substantia fortuito decreverit.
5. Regula, quod dos recuperata non dicatur amplius dos limitatur in hoc casu.
6. Dos à patre promissa pro filia primo viro potest diminui secundo.
7. Pater non potest dotem minueret filia Viduz renubenti etiam si ea ex proprio patrimonio tantum habeat, quantum sufficiat pro se dotanda.
8. Filia Vidua, quæ Monasterium ingredi vult potest pater dotem minueret modo tantum ei solvam relinquat quæ sufficiat pro dote consecuta Monasterii.
9. Filia Vidua, quæ neque Monasterium ingredi vult pater non cogitur dotem solvere. Et quare?
10. Filiam quæ dotem amisit an & quando pater teneatur deus dotare?
11. Filii non tenentur matrem renubentem dotare. Limita ut nu. 12.

Hæc procedunt, quando dos in primo matrimonio filiae tradita adhuc extat; nam si consumpta fuerit ad aliam quaestionem progrediendum est, an scilicet pater teneatur denuo dotare filiam renubentem, quæ dotem amisit. Quam quaestionem decidunt post textum in *Lult. Gde dotis promissione allegari per Tiraq. ad l. huius, hoc sermone limit. 3. in princ. & prope fin. Ber. cum pluribus relatis in decis. 159. n. 5. ubi cum iis sitat cogendum esse patrem ad denuo dotandam filiam quando dos absque culpa filiae consumpta, seu deperdita est: secus verò si filia, aut culpæ rea sit. Ber. dicta decis. 31. n. 5. circa med.*

Filiis quoque similis quaestio per matres indotatas moveri solet quæ cum de secundis nuptiis cogitant, & sic de inferendo injuriam filiis primi mariti, eorum quoque substantiam lædere quandoque non omittunt petendo præteritis ut ab iis de dote provideantur quia citius possint ad secundas declinare nuptias. At liberos non teneri matrem secundo nubentem dotare respondent Joannes de Baranibus in tractat. de secundis nuptiis §. ego pro declaratione nu. 46. f. ason, ad §. fuerat n. 121. vers. 1. An autem infra de aff. Quod verum est, nisi ad eam juvenis sit, ut contra fervorem naturæ resistere non possit absque maxima difficultate, ut innuebat *supra* in cap. 1. quæst. 3. num. 25.

SUMMARIUM.

- 1 Vidua, quæ stuprum passa est subicitur omnibus penæ Viduæ intra annum lullus renubens.
- 2 Amittit tutelam filiorum.
- 3 Desinit per interpretationem esse Vidua.
- 4 Viduitas non in solis lacrimis, & habitu, sed in continentia consistit.
- 5 Abjctæ Viduarum pudicitie nil tribuendum est.
- 6 Vidua stuprata prioratur omnibus rebus à priori cito vel inter vivos, vel in ultima voluntate acceptis citius si non adjectis conditionem casu vivendi n. 7.
- 8 Res, quæ auferuntur à Vidua in penam commissi stupri applicantur Fisco, quia auferuntur ab eanti indigna.
- 9 Vidua stuprata infamiam incurrit, nobilitatis splendorem dignitatemque amittit.
- 10 Cadit etiam ab omnibus privilegiis, quibus ex persona maritis fruebatur & ab omnibus viduitatis prerogativis.
- 11 Viduæ stuprate nil prodest ad evitandas penas, quod stupratori nubat.
- 12 Vidua, quæ passæ est stuprari intra annum lullus, præsumitur fuisse adultera vivente marito. Imo adulterium ex hoc aperte probatur n. 13.
- 14 Vidua, quæ peperit undecimo mense à die mortis primi viri præsumitur adultera fuisse.
- 15 Declara idem procedere in Vidua integra sancta, & bene conditiis.
- 16 Vidua stuprata æque puniatur sive semel tantum, sive pluries stupratorem admissit.
- 17 Legatum Viduæ ab extraneo relictum non perditur per unicum stuprum secus relictum à viro, aut filio ejus, seu à consanguini-

neis alterutrinus ex conjugibus vel affinis familiaritate conjunctis.

- 18 Passalus, qui stupravit Viduam Domini sui privatur fundo.
- 19 Stuprator lege Julia puniatur.
- 20 Vidua nobilis, quæ patitur se stuprari magis delinquit quam cadere Viduæ inferius conditionis.
- 21 Vidua præscribit quætelum supri intra sex menses utiles à die, quo stuprum passa est, modo tamen quinquennium non excedant.
- 22 Adultera accusanda est intra sex menses utiles à die enim si adulterii, quorum duo marito competunt ad accusandum jure mariti: alii verò quatuor dantur ut ipse maritus, aut quilibet alius possit accusare jure extranei.
- 23 Vidua venusta si adulterium committit in secundo matrimonio non subicitur penæ Viduæ stuprate respectu primi viri.

ARGUMENTUM.

Viduæ, quæ stuprum passa est quot, & quales pœnas patiatur?

QUESTIO XV.

MAI est, (ut vidimus in quaestionibus præcedentibus) conditio Viduæ, quæ ad ultiores nuptias prohibetur: Pejor autem illius est, quæ stuprum patitur: nam præterquam quod subicitur omnibus pœnis, quæ infliguntur renubenti intra annum luctus glof. in auth. eidem super verbo parit. textum per de 2. nuptiis ne pl. habeat luxuria, quam castitas *Sord. de eim. in 7. q. 24. n. 3. & 4. Sanchez. de matrim. lib. 7. disp. 90. num. 2. Menoch. de arbitrat. jud. cas. 288. n. 26.* live intra luctus annum, sive eo demum emenso luctu pratorum succubuerit *Peregrin. de jure Eist. lib. 3. tit. 15. num. 8.* sicque tutelam amittit, idem ibidem num. 6. Illud ultro expeditur quod per interpretationem definit esse Vidua Aleian. in l. malum §. 4. *Viduam nu. 29. ff. de verborum signifi.* quoniam viduitas non in solis lacrimis, & habitu, sed in continentia consistit, ut desumitur ex l. §. quæ illi *Griffi. l. ad S. C. Orfician. Mantica de consens. ult. volum. lib. 1. tit. 19. num. 26. Valenzuela conf. 80. num. 22. & 38. lib. 1. & propterea abjctæ Viduarum pudicitie nil tribuendum esse sanxit Imperator in l. his solis §. actionem C. de revocand. donat.*

Privatur etiam omnibus rebus quæ à priore viro consecuta est Ripa in l. semina nu. 23. quæst. 14. C. de secundis nuptiis *Peregrin. de jure, fisci lib. 3. tit. 15. num. 5. Barbat. conf. 270. num. 27. lib. 3. Valenzuela conf. 80. num. 30. lib. 1. fol. Caput. discept. fol. 199. num. 16. Baiard. ad Clar. in §. stuprum num. 44. Gratian. discept. forens. cap. 5. num. 20.* ubi id amplius procedere quamvis maritus non adjectis conditionem casu vivendi, quia censetur tacite adjecta *Franc. decis. 669. in princ. ibique Carollus Anton. de Luca num. 10.* ubi ait nil obitare quod stuprum extra annum luctus commissum fuerit hereditate scilicet, legato, sponsalia largitate, & quarta non minus ac si intra annum luctus ultiores nuptias contraxisset, cum in eo magis peccet Vidua,

De Viduis &c. Cap. III. Quæstio XV. 183

Vidua, quæ se stuprari permittit, quàm tenuibus quocumque tempore *Menoch. de arbitrar. Jud. cas. num. 46* ubi loquitur de amissione quartæ: de aliis vero legibus hanc sententiam firmant *Grat. discept. forens. cap. 5. m. 27. Laferch. conf. 93. v. 2. vers. cipi fol. confirmatur Cabet. decif. Lufitæ. 50. v. num. 55. usque ad finem* hoc foli n. diffiniunt servato, quod per Viduam tenentem amittit cedunt lucro heredi n. mariti, ut vidimus in questionibus precedentibus: amittit autem n. ob stuprum filio defuncti quia auferuntur ab ea uti indigna *glos. in l. forens. C. de iis quibus uti indigne. Peregrin. de iure F. fol. lib. 3. tit. 5. num. 3. Baiard. ad Clar. in §. Stuprum num. 44. Nerv. in §. Iuxta nuptial. §. Item non est nubendum num. 45. Ruin. conf. 155. num. 4.*

9 Rursum incurrit infamiam, nobilitatis splendorem, dignitatemve amittit *Valenzuela conf. 80. num. 45. lib. 1.*

10 Cedit etiam ab omnibus privilegiis, quibus gaudet ex persona mariti *Menoch. de arbitrar. Jud. cas. Valenzuela conf. 80. num. 55. d. lib. 1. omnesque viduitatis prerogativas deserit Valenzuela ibidem ubi supra num. 37. Et sic perdit privilegium fori *Fernosus. ad lex. tenore 11. quall. 3. num. 20. de foro competenti.**

11 Nec quod stupratori deinceps nubat quicquam Vidue prodest, ut penas evitet stupri antea commissi, ut desinitur ex *l. miles §. licet. C. l. quæstio ff. ad l. Jul. de adult. commissum. C. l. si quis C. de m. tit. Peregrin. de iure fisci lib. 3. tit. 5. num. 9. Merlin. de legitimis lib. 4. tit. 4. quall. 6. num. 9. Gratian. discept. forens. cap. 5. num. 23. Valenzuela conf. 80. num. 45. lib. 1.*

12 Illud quoque cerò constat quod dicitur ob stuprum intra annum luctus passam Viduam presumi adulteram fuisse cdm viveret maritus *glos. in §. Item in nuptiis paræ in verbo interpretissime auct. de nuptiis. Et in auct. videns damis super verbo paræ C. de secundis nuptiis Baiard. ad Clar. in §. adulterium n. 12. Ofas. decif. 77. n. 37. ubi in fine reprobatur*

13 *glos. aliter alibi sententem. Quinimo ex hoc apertam probationem adulterii commissi derivandum esse putat Laferch. in conf. 19. num. 2. vers. Verè tamen.* In eandem presumptionem incidere solet Vidua, quæ pepsit in undecimo mense post mortem viri, quam manifestam, atque indubitam reputavit *Ofas. in prædicta de f. 77. num. 37. modo tamen Vidua non sit integre famæ,*

14 *Et optimæ conditionis; alioquin partus tempore prædicto ab ea editus legitimus censetur ut supra vidimus in qu. 8. num. 14. hujus 39. cap. sicque excluditur huiusmodi præsumptio.*

15 Nihil autem interest, an semel tantum aut verò pluries stupratorem admiserit, namque utroque casu eade n. militat dispositio, ut consutatis perpatis quibuldam contentum sententibus, tradit *Grat. discept. forens. cap. 5. n. 1. cum quo convenit Sanchez. de m. m. lib. 7. disp. 90. num. 2. totum & præsertim*

16 *in fine* modo tamen questio non sit de privanda Vidua legibus ab extraneo relicto, quia quò ad id non sufficit unicum stuprum, sed illud à Vidua non amittitur nisi per vicam luxuriosam quidquid sit quò ad reliquam à viro, vel filiis ejus, aut etiam consanguineis aliterutis ex conjugibus seu ætissima familiaritate conjunctis quò per uni-

cam stuprum perituræ, ut observat dissentit, & doctè *Sanchez. de matrimonio lib. 7. disp. 61. numero 33.*

Illud quidem potius interest quò ad stupratorem scire cujusnam conditionis sit Vidua ab eo stuprata, quoniam si Vassalus stupraverit Viduam Domini sui, præter penam ordinariam stupri illam quoque incurrit qua privatur feudo, petinde ac si vivente Dominæ adulterium commiserit *Tiraguel. de nobilit. cap. 10. numer. 9. in fine Celsus Hugo conf. 35. numer. 4. Certum autem est lege Julia puniendum esse eum quoque, qui Viduam honestè viventem ausus est stuprare *Fernosus. ad cap. ex tenore 1. quall. 3. numer. 4. Ratò tamen imò nunquam vidile stupratorem puniri testatus est Clar. ad §. Stuprum numero quarto vers. ceterum.**

Speciari etiam solet conditionis discriminem quò ad ipsammet Viduam stuprum passam, namque Vidua nobilis magis deliquit, quàm alia inferioris conditionis, ut observat *Valenzuela in conf. 80. num. 42. lib. 1.*

Dotem verò an amittit Vidua ob stuprum, sicut uxor per adulterium percutitur agendum in questione sequenti.

Stupri querela adversus Viduam perpetua non est, sed tempore eliditur, scilicet prescriptione sicut querela contra adulterium, diverso tamen temporis spatio, quia intra sex menses utiles à die stupri commissi huiusmodi querela prescribitur dummodo non excedant quinquennium continuum, ut colligitur ex *l. maris lenecium 29. §. sex mensium ff. ad l. Jul. de adult. n. glos. ibique Alberici. in princ. vers. si vero glos. in l. adulter. super verbo accusari prope m. l. Codic. tunc. Et cum ad accusandum adulterum non currit tempus quinquennii quemadmodum ad accusandum adulterum, sed solummodo sex mensium utilium: ut diximus quorum duo dantur marito, ut accuset jure maritali verò quatuor, ut is, aut quilibet alter possit accusare jure extranei *Baiard. ad Clar. in §. adulterium n. 6.**

Nulla quoque querela respectu primi viri adversus Viduam competit, quæ intra viduitatis tempus honestam vitam duxit, quamvis deinceps renupta in secundo matrimonio adulterium commiserit, quia nulla inde priori viro injuria inferitur, ut est commune DD. placitam & tradit cum aliis relatis *Merlin. de legitimis lib. 4. tit. 4. quall. 6. num. 11.*

SUMMARIUM.

- 1 Quæstio an Vidua dotem amittat propter stuprum diffinita est.
- 2 Et apud DD. valde controversa.
- 3 Alij siquidem affirmant Viduam doti privandam esse, & alij negant.
- 4 Uxor, quæ constans matrimonio adulterium committit privatur dote.
- 5 Vir defunctus eadem injuria auctur ob stuprum à Vidua commissum, quæ vivens propter adulterium: imò majori n. 6.
- 6 Vidua tenetur eandem castitatem viro defuncto servare ad quam erga eum viventem tenetur.

- 8 *Quaestio hae annua reputatur.*
 9 *Quod Vidua dotem non amittat ob stuprum quod affirmaverint recessus.*
 10 *Jura, quae loquuntur in casu adulterij non debent extendi ad casum stupri.*
 11 *Viduae circa agere ad damnum vitandam magis succurrendum est, quam hereditibus viri, qui contentum de lucro captando, ut proinde dotem non amittat.*
 12 *Viduae permittendo se stuprari minus delinquit quam quae adulterium committit.*
 13 *Adulterium mittis punitur quodam stuprum.*
 14 *Contrariae opiniones de quibus supra conciliantur.*
 15 *Viduae, quae stuprum patitur intra annum laetius magis punienda est, quam quae stupratorem admittit extra illud tempus & quare?*
 16 *Dot, quam Vidua perdidit ob stuprum, non applicatur Hysco, sed cedit lucro hereditum viri.*
 17 *Dot Viduae iam restituta non potest ab ea repeti si postea stuprum committatur.*
 18 *Idem procedit si post stuprum commissum heredes viri dotem reddiderint, vel super illius restitutione transierint.*

ARGUMENTUM.

Vidua namquid dotem amittat ob stuprum, sicut uxor ob adulterium.

QUESTIO XVI.

- 1 **N**on sine peculiari ratione difficillimam reputavit questionem An Vidua dotem amittat ob stuprum *Laderchi consil. 193, num. 2.* Varia enim circa illius decisionem semper fuit scribentium sententia, ut notavit *Clar. in §. stuprum num. 5*, ubi subijcit pro utraque parte magnae auctoritatis DD. concurrere.

Et quidem duae possitissimae opiniones, altera scilicet affirmativa, alia verò negativa hanc questionem diu indecisam reliquerunt.

- 3 Prior placuit Paulo de Castro in l. *fratrem C. de his, quibus ut indigni in l. fideicommissum C. de fideicommissis*. Et in consil. 147, lib. 1. cujus sententiam sequuntur *Surd. de aliment. tit. 7. quaest. 24, num. 3. & pluribus sequentibus Celsus Hugo in consil. 35, num. 4. Masus, ad Cypri. Laderchi, consil. 193, num. 1.* alique quamplures allegati per *Cavalcom. contra quaest. 708, num. 2. Menoch. de arbitrar. cas. 288, num. 28*, ubi duo & triginta DD. recitavit Calo de modo articulandi, et probandi, verbo *declaratantes per praesentem dispositionem n. 116. Boer. decif. 338, num. 9.*

- 4 Ratio peculiaris hujus conclusionis est quia quemadmodum uxor dotem amittit ob adulterium constante matrimonio commissum ut est text. in l. *peccati ubique glof. C. ad l. f. de adulter. ita hanc penam, quomodo est ut pariter Vidua, quae stuprum passa est ut arguit DD. precallegari. Eadem etenim infertur injuria viro tam viventi, quam defuncto, ut ratioocinantur in puncto *Valenzuela consil. 20, vers. opinioneem lib. 1. Boer. decif. 338, num. 9.* imo majori injuria afficiuntur tum vir defunctus, tum filij ejus per stuprum à Vidua commissum,*

quam per adulterium, sicuti adversus contrariam sententiam voluit *Pergrin. de jure fisco lib. 3. tit. 17. n. 5. in fine.* & propterea eadem castitas desideratur in Vidua quam viro viventi servare teneatur *Valenzuela consil. 20, n. 1. & pluribus seq. vol. 1. Boer. decif. 338, num. 1.* consequenter verò ius est hereditibus mariti excipere de stupro adversus Viduam dotem repetentem ut sumat *Surd. de aliment. tit. 7. quaest. 24, n. 10, circa med.*

Verum haec opinio non sine difficultate procedit ad tradita per *Boer. in decif. 338, num. 11.* quam valde arduam agnovit *Ojase. decif. 77, numer. 2.* ubi hunc articulum omnium latissime examinat.

Alij namque contrariam sententiam sequendam putant inter quos *Sanchez. de marim. lib. 7. disp. 90, n. 9.* & quamplures cumulari per *Menoch. de arbitrar. judic. cas. 288, nu. 26*, ubi quatuor & triginta DD. pro hac opinione enumerat, quam ipsimet sequitur & doctis rationibus confirmat *Caneer. variar. resol. par. 1. cap. 9, num. 13, vers. Contrariam sententiam.* & per *Cravet. in consil. 105, num. 24*, ubi adversus sententiam *Pauli de Castro* supra recitaram diserte persequitur usque ad *num. 42. Cavignol. in observ. ad Menoch. consil. 31, num. 38, lib. 1. Clar. in §. stuprum num. 5.* ubi postquam videt utrique opinioni magnae auctoritatis DD. adesse tandem subijcit sententiam *Pauli Castrensis* (quod Vidua dotem amittat ob stuprum) non esse receptam, imo contrariam hodie magis communem esse, & contra eam pluries fuisse judicatum etiam si stuprum à Vidua passum fuisset intra annum luctus, cum qua opinione ipse quoque transit tanquam benignior, & eamque monet in judicando sequendam. Et post eum idem hactenus *Bardabideum n. 43. prope finem Ceval.* post alios late congestos *contra Com. quaest. 708, n. 9, vers. sed haec non habent.*

Hujus autem conclusionis quamplurima argumenta afferuntur. Et primum quòd iura, quae dotis privationem inligunt loquuntur in casu adulterij, non verò in casu stupri, ad quod utique non debent extendi, ut tradunt DD. congesti ab *Ojase in decif. 77, n. 3.* Planè diversa subest ratio inter dotem costante adhuc matrimonio ob adulterium perdituram, & illam, quae soluto matrimonio penes Viduam remanet, quoniam in primo casu potest contingere, quòd dos ad uxorem non redeat ut quia praemoriatur viro: secundo autem casu, quando scilicet ob praemortem viri evenit casus restituendae dotis palam est quòd agitur de jure quæsitio Viduae, & consequenter intert diversa ratio *Cravetta in consil. 105, n. 29.*

Secundo animadvertunt hujus sententiae DD. quòd haeredes viri tractant de lucro capiendo; Vidua autem de damno vitando contendit, cui propterea magis succurrendum est, ut post relatas utriusque partis rationes decisum fuisse in puncto à Sacro Concilio Neapolitano testatur *Franch. decif. 669.* quem cum aliis sequitur *Riccius in Addis, ad dist. decisionem B. d. ad Clar. in §. stuprum numer. 23. Gratian. discipuli. sive, cap. 5, numer. 14.* ubi de veriori opinione. Et cum eo idem sumat *Menoch. de arbitrar. Jud. in ad l. ad cas. 288, numer. 17, §. 2. secundum as. que ad finem.*

Tertio

De Viduis, &c. Cap. III. Quæstio XVII. 185

Tertio illud quoque pro Vidua pendendum monent, eam scilicet stupratorem admitendo minus peccare, quam uxorem admitte-
 12 do adulterum, namque hæc abunde habet unde libidinem expleat, illa vero non *Osa. decis. Pedem. 77. num. 7* qua ratione inspecta gravius semper visum fuit legibus crimen adulterij, quam stupri: illud namque feverius, istud autem levius
 13 punitur ut patet in *J. item lex Julia instit. de rus. judic.*

Distingendum verò nonnulli rectius existimant inter stuprum intra annum luctus, & stuprum anno luctus elapso commissum; nam primo casu primam opinionem sequuntur quod scilicet Vidua dotem amittere præter alia bona à viro sibi
 14 relicta: posteroi autem contrariam sententiam sequendam esse conveniunt. Quam distinctionem amplectuntur *Surd. de alimentis tit. 7. quæst. 24. numero undecimo Merlin. de legitima libro quarto tit. 1. quæst. 6. num. 8.* cum pluribus ibidem cumulatim *Caucer. variat. resol. par. 1. cap. 9. numer. 139.* ubi ait quod ita judicaret si casus contingeret, prout ita pluries judicatum fuisse testatur *Bertazol. conferim. 20. num. 42. vol. 1.* ubi hanc sententiam optimis argumentis probat *Osa. decis. 77. numer. 36. vers. Ex ista communiter* ubi post diu, exactè, & diligenter disputatum articulum subdit ita fuisse per Senatam *Pedem. decium contra Viduam,* quæ intra annum luctus passa fuerat stuprari *Ca. bed. decis. L. si an. 10. numer. 3. par. 2. Sorel. decis. 258. numer. 27.* Et hanc distinctionem ego quoque sequendam rectius existimo nedom ex regula, quod in dubiis opinionibus Doctori diligenti studium sit; verum etiam quia hujusmodi distinctio peculiari ratione non caret, nam certum est magis lege puniti Viduam renubentem intra annum lugubrem, quam quæ eo demum clemento ad ultiores declinaverit nuptias, cum in hac non subit periculum commixtionis sanguinis, ita eadem ratione actius punienda est Vidua stuprata intra annum luctus, scilicet usque ad amissionem dotis inclusivè, quia in ea concurrit ratio turbati seminis, tum quia ex hoc convincitur eam vivente marito fuisse adulteram, ut innuebamus in *quæstione præcedenti num. 12.* & propterea perinde reputatur ac si adulterium commisset, eandemque penam patitur quæ scilicet dote privatur ut ita in puncto ratiocinatur *Laderch. consil. 193. numer. 2. circa med.*

16 Notandum autem est, quod in hoc casu dos non applicatur fisco, sicut cetera bona, quæ ab ea ob stuprum auferuntur tanquam ab indigno, ut supra meminimus *num. 11.* sed quidem hæreticus mariti offensis defertur *Palenzuela consil. 80. num. 40. circa med. lib. 1.*

Prætereundum quoque non est, quod si hæreticus mariti jam reddiderit Viduæ dotem, ante
 17 stuprum ab ea commissum cessat omnis proflus dubitatio, nec locus est privationi dotis *Osa. decis. 77. numer. 13.* Idemque procedit cum dotem post stuprum reddiderit, aut super illius restitutione transierit, quia censetur quodammodo injuriam marito illatam remisisse veluti ejus personam representantes: quod utique marito ipsi viventi liceret, ut in puncto monet *Boer. in decis. 332. numero duodecimo*

post med. ubi in fine subdit pluries ita judicatum fuisse in supremæ Curie Burdegale Parlamento.

S U M M A R I U M.

- 1 Stuprum committitur tam in virgine, quam in Vidua.
- 2 Virgo stuprata non punitur. Vidua autem ob stuprum penam patitur & quare?
- 3 Stuprator Viduæ punitur sicut stuprator virginis.
- 4 Stuprans virginem incurrit penam confiscationis dimidia partu bonorum si nobilis est; si minus corporalius plectitur, non tamen ut moriatur. Et hoc procedit jure civili inspecto, de jure autem canonico tenetur vel nubere, vel dotare num. 6. nisi de expresse consensu, & voluntate virginis appareat numero septimo.
- 5 Stuprans cum violentia commissum punitur pena mortis.
- 6 Consuetudini, quid stuprans Viduam non puniatur an sit deferendum.
- 7 Stuprum non committitur in Vidua inhoneste vivente.
- 8 Stuprum Viduam abjectæ conditionis quæ vulgo dicitur fantescha puniatur si est honesta vita.

A R G U M E N T U M.

Stuprans Viduam quæ pena puniendus sit?

Q U A E S T I O X V I I.

Stuprum nedom in virgine, sed etiam in Vidua honestè vivente committi docent punctuales textus in *l. inter liberos §. stuprum ff. ad l. Jul. de adul. l. inter stuprum ff. de verb. signific. §. item lex Julia instit. de publicis judiciis Menochi de arbitrar. Jud. cas. 288. numero tertio Petr. Gregor. in synagm. jur. lib. 36. cap. 9. numero secundo Gomez. ad l. Tanti 80. numero quinto Roland. à Val. consil. 35. numer. 24. Caball. resol. crimin. 200. numer. 92. Additum ad Bertazol. conferim. 415. versiculo sed quero cum hac tamen diversitate, quod nullam hujus criminis penam virgo patitur, Vidua autem puniatur, ut vidimus in quæstione præcedenti. Et hoc quidem novum in jure non est, nam antiquitus de jure divino durioribus penis subiciebatur igne scilicet concremanda, ut habetur ex Genesi in cap. 38. & testantur Petr. Gregor. in synagm. jur. lib. 36. cap. 9. numero primo Menochi. de arbitrar. Jud. libro secundo cas. 288. numero sex: Hodie autem secundum leges nostras præter alias penas in præcedenti quæstione recitatas hanc ultro patitur quod pena stupratori indiet ipsimet Viduæ stuprate communis est ut docet Petr. Gregor. in synagm. jur. lib. 36. cap. 9. num. 5. propositum. diversitatis ratio est, quia in virgine præsumitur quædam simplicitas, siquæ censetur circumducta, nec ullam perinde penam meretur. At Vidua cum vinum jam fuerit experta nullam excusationem habet.*

Q 3 quod

quod effusa libidine ausa sit fines pudicitie transgredi seque prostituere.

Cum igitur penas Vidue stuprate indigendas in præcedenti questione viderimus, de iis quoque agendum est, quibus stuprator subijcitur. Qua in re convenient DD. iidem penis plectendum cum, qui Viduam stupravit, quibus plectitur stuprator virginis, ut colligitur ex iuribus supra allegatis, & etiam *Alexand. conf. 13. numero quarto libro septimo. Mathes. sing. 99. Bertrand. conf. 39. num. 7. vol. 6. Gomez. ad l. Tauri 80. num. 14.*

Punitur autem stuprans virginem iure civili inspecto, nullaque vi interveniente confiscatione dimidiæ partis bonorum si est nobilis, si vilis pena corporali afficitur non tamen ut motiatur sed cum relegatione §. item lex Julia instituta de publicis iuribus *Mathes. singul. 99. Bertrand. conf. 39. numero septimo vol. 6. Baiard. ad Clar. §. stuprum sub numero. 42.* Sin autem violentia stuprator usus fuerit indistincte pena mortis plectendus est §. Item lex Julia instituta de publicis iuribus *Cabal. resol. crimin. 200. numero 36.*

Secundum verò jus Pontificium, quod plerumque in hac materia spectari solet pena stupratoris in eo consistit, quod virginem dolo, aut per suasionem stupratam tenetur in uxorem ducere, aut dotare *Gomez. ad l. Tauri 80. numero decimo versu sed hic non obstantibus* ubi in fine ait nullo modo puniendum esse eum, qui virginem consentientem in dolo volentem stupravit si de tali voluntate expressè constat.

Et quamvis *Idem Gomez. loco nuper relato* subijciat de consuetudine Regni Hispaniæ se nunquam vidisse puniti stupratores Vidue quod idem de consuetudine hujusmodi Mediolani Dominij testatur ex Nollratibus *Clar. in §. stuprum sub numero quarto* Cum tamen se non explicent de qua pena senserint an scilicet de ea, quæ iure civili, aut verò de iure canonico intelligitur, crederem eos intellexisse de pena iuris civilis. Ceterum de obligatione nubendi Vidue stuprate, aut illam dorandi neminem vidi, qui eam ex consuetudine diverso iure censendam affirmaverit. Quod si alicubi hujusmodi consuetudo vigeret iure merito reprobandam dixerim cum *Addis. ad Berrazol. conf. crim. 485. versu sed* quæ ubi ait id non convenire Christianæ Religionis, quoniam ex hac prava consuetudine excitantur lupanaria referat Viduis perditæ vitæ, ac prostitute pudicitie.

Limitantur hæc quando Vidua inhonestè vivit, quia tunc in ea non dicitur crimen stupri committi, ut constat ex iuribus allegatis *supra numero primo & consequenter* non est punibilis coitus cum ea *Perinac. conf. crim. 90. numero septimo §. 1. num. 1.* dicitur autem inhonestè vivere quæ plures quamvis secrete admittit *Addis. ad Mathes. singul. manifestum non est* *vol. 3. propositum* de qua re fufius agemus in questione sequenti.

Limitanda quoque nonnulli prædicta existimant in Viduis abjectæ conditionis, quas vul-

go appellamus *fasteche* ex textu in l. si uxor §. nam in textu §. ad sol. de adul. At huius limitationi deferendum non est quando licet viles sunt tamen honestè vitæ Baiard. ad *Clar. in §. stuprum numero secundo* quod tamen ratio contingit, quia huc & illud plerumque vagantur otiose modo unum, modo alteram domum hospitantes.

S U M M A R I U M.

- 1 Vidua quando nam dicatur luxuriose vivere, §. num. 2.
- 2 Vidua luxuriose viventes lex quam maxime odio habet.
- 3 Vidua, quæ vitam luxuriosam vivit spoliatur omnibus privilegiis etiam ex persona viri prædesunt sibi competentibus.
- 4 Punitur isdem pena, quibus plectitur nubens intra annum latus.
- 5 Vidua inhonestè vivens maiorem injuriam infert marito, & liberis, quam si secundo nuberet.
- 6 Amittit privilegium electionis fori.
- 7 Et privilegium fori ecclesiasticum in causis quibus aliud ei aliquando competere.
- 8 Perdit legata sibi à priori viro relicta, quamvis non fuerit adjecta conditio honestè vivendi etiam si in causam alimentorum fuerint relicta n. 10.
- 9 Eaque non recuperat ad meliorem vitam redeunda.
- 10 Limita in legato Vidua alia de causa infamata, aut damnata relicta, quia ob inhonestam vitam non potest ab ea auferri.
- 11 Quartæ beneficii personam non potest.
- 12 Repellitur à tutela filiorum.
- 13 Desinit esse tutor testamenti viri.
- 14 Non potest sui beneficii statuti in favorem Viduarum introducta.
- 15 Statuto disponente quod in causis Viduarum summarie procedatur non juxta Vidua impudica.
- 16 Statutum Mediolani quod ratione dotis, aut rerum paraphernalium possit Vidua intra sex menses creditu contrahere ad Viduam inhonestè viventem non extenditur.
- 17 Dotem nunquid amittit Vidua ob inhonestam vitam & n. 20.
- 18 Relictum sibi sub conditione honestè vivendi tenetur in foro consensu restituere Vidua, quæ sive publice, sive etiam inhonestè vivit.
- 19 Vidua impudica vivens præsumitur adulteram fuisse vivente marito.
- 20 Vidua impudica non subijcitur penis ipsi jure, sed prævis sententia declaratoria.
- 21 Aferenti Viduam impudicam esse non incumbit onus probandi, quod impudice vixerit de tempore mortis, sed sufficit si de aliquo tempore probetur.
- 22 Vidua, quæ à concubitu abstinet, sed aliis impuriis alibi se dederit amitti nihilominus relicta sub conditione honestè vivendi,

condi, nisi fecerit tantum de huiusmodi alicuius consilia fuerit.

ARGUMENTUM.

Vidua luxuriose vivens quibus pænis puniatur.

QUÆSTIO XVIII.

Quoniam Viduæ præfentim iuniores aliquando unica stupro non contentæ honestatem largius profundunt vitam proflus luxuriosam agentes, quæ inter ignobiles Viduas non paucæ numerantur, ideo necesse esse ut ad illas quoque, quæ inhonestè vivunt accedamus.

Sed ut antea hujus generis mulieres cognoscamus sciendum est eas luxuriosam vitam agere, quæ præter stupratorem alios ad concubitum admittunt Capon. in discept. forensi. 199. numero 10. in fine Nec distinguendum puto an ipsi corporis quædam faciat, aut verò merz libidinis stimulo pluribus suis copiam permittat, quamvis illam luxuriosè vivere, quæ quæstus gratia se se prostituit reputaverit Fermojs. ad c. ex tenore 21. quasi. 3. numer. 3. de foro competentis (ubi numero 2. ait multum torqueri DD. in dignoscendo quandomam dicatur Vidua luxuriosè vivere) Non enim quæstus inhonestam vitam facit sed adus ipsi, qui honestati repugnant.

Has autem Viduas lex quam maximè odio habet, ut patet ex l. *Hu soli matris versu*, actionem C. de voco. donat. ubi hæc verba reliquit Atilianus verò matris ita personalem esse voluntas, ut vendicationis tantum habeat effectum, nec in hereditate detur, nec tributum hereditatis de ceteris antem qua portentesa (id est quæ meretricio more vivunt, ut ibi exponit gloss.) velintatis, abjectione pudicitia sunt satis etiam tacite cautum putamus & proinde dantissimis pænis coerendas esse statuit.

Primo enim Vidua luxuriosè vivens omnibus privilegiis viduitatis etiam ex persona mariti prædefuncti competentibus spoliatur l. *is solus C. de revocac. nuptiarum* auth. eisdem pænis C. de secundis nuptiis Fermojs. ad c. ex tenore 11. quasi. 3. numero primo de foro competentis Tiraguel. de nobilitate cap. decimo octavo numero decimo tertio Velsco de privileg. pauper. par. secunda quasi tertia numero 2. g. Surd. de aliment. titul. septimo quasi. vigesima quarta numero decimo septimo & trigesimo septimo lib. primo Franch. decif. 133. numero quinto veluti domicilio ipsius viri Medic. in tractat. mora omnia servit par. 3. numero 106. Tiraguel. de nobilitate ibidem ubi supra numero 14. alitque supra recensitis in cap. primo quasi. septima a numero 10. ubi latè meminimus de prærogativis, quibus ex persona mariti prædefuncti uxor in viduitate gaudet, & in questione sequenti de privilegiis ipsi viduitati concessis.

Secundo patitur omnes pænas, quæ Viduis secundo nubentibus imposuit sunt, ne plus habeat luxuria, quam castitas Joannes de

Baronib. in titul. de panis secundo nub. §. ego pro declaratione numero 21. post princ. Surd. de aliment. titul. septimo quasi. 24. numero 3. & 4. *Peru. comm. epin. 789. numero secundo*. Majorem quippe libertis injuriam mate, vitoque uxori infert inhonestè vivendo, quam si secundo nubere, ut observat Valenzuela conf. 80. num. 18. & 19. lib. 1.

Tertio perdit privilegium electionis fori Sperel. decif. 188. numero 26. par. secunda illoque nec estimare potest ratione vitæ meretriciæ, ob quam in jure miserabilis reputari solet, ut latè prosequitur Sperel. ibidem ubi supra numero 31. & pluribus seqq. Item privilegium f. n. ecclesiastici in casibus, quibus aliquo competet Sperel. ibidem ubi supra n. 27.

Quarto cadit à legatis sibi à priori viro relicta tametsi non fuerit adjecta conditio cæstæ vivendi Fermojs. de foro competentis ad c. ex tenore 21. quasi. quinta numero 14. Medic. in tractat. mora omnia servit numero 106. Tiraguel. nobilit. cap. 18. numero Surd. de aliment. titul. 7. quasi. 24. numero 6. 7. Valenzuela cum pluribus allegatis in conf. 80. numero 36. lib. 1. Franch. decif. 233. numero 2. Idque in capulis gentilis legatio procedit, etiam si fuerit relicta in causam alimentorum Surd. de aliment. tit. 7. quasi. 24. n. 11 in fine.

Idque amplius, ut legatum ob luxuriosam vitam amissum recuperare non possit ad meliorem frugem reverti, quemadmodum illud per secundas nuptias ablatum non recuperat si eandem Vidua efficiatur Fermojs. in puncto de foro competentis ad c. ex tenore 11. quasi. quinta numero 28. Sanchez. de matrimonio lib. 1. discept. 91. n. 35.

Limita quando legatum conferunt in uxorem alia de causis saltem, vel dantur, quoniam tunc illud non perdit inhonestè vivendo Surd. de aliment. tit. 7. quasi. 24. numero vigesimo tertio.

Quinto non potest gaudere beneficio quartæ ex dispositione auth. præterea C. unde vir, & uxor, ut tradunt Surd. de aliment. titul. septimo quasi. vigesima quarta numero 20. ful. Capon. discept. forensi. 199. numero 12. Leon. de privileg. pauper. parte secunda privileg. 69. numero decimo quinto Gratian. discept. forensi cap. 120.

Sexto repellitur à tutela filiorum Gutierrez. 14. de tutel. par. prima cap. 9. numer. decimo nono Peregrin. de jure fisci lib. 3. titul. 16. numero tertio Surd. de aliment. titul. septimo quasi. vigesima quarta numero decimo octavo Medic. in tractat. mora omnia servit par. 3. numero 106. Valenzuela conf. 80. n. 31. lib. 1.

Septimo definit esse executrix testamenti vel prædefuncti Surd. de aliment. titul. 7. quasi. 24. num. 19.

Octavo non potest uti beneficio statuti in favorem Viduarum introducto, quis illud non extenditur ad Viduas impudicè viventes *Peru. in comm. epin. 789. m. 1.*

Quamobrem si statutum disponat, quod in causis Viduarum summarie procedatur vel earum patrimonio deferendum sit sapere

interesse dotis ; illud utique Viduæ impadicæ non prodest *Per. in commun. opin. 789. sub nu. 1. vers. Et hoc optimè.*

Neque iuvati poterit dispositione statuti Mediolani ubi caveatur quod ratione dotis, aut rerum paraphernalium possit Vidua intra sex menses contradicere ei: teneatur enim Vidua luxuriosa contradicere intra tempus ¹⁸ aliis personis non privilegiatis statutum *Per. ibidem ubi supra sub dicto num. 1. vers. Idem videmus.*

Nonò secundum aliquos dotem quoque amittit, ut de communi opinione testatur *Medic. in tractat. mors omnia solvit par. 3. numer. 107.* sed contrariam opinionem sequendam putat *Fernosin. de foro compe. ad c. ex tenore ii. quæst. 5. num. 18.*

Ego autem si casus contingeret tutius patarem ²⁰ questionem decidendam esse prævia distinctione, quam supra innuebamus in questione 16, numer. 14. ut scilicet Vidua, quæ vitæ luxuriosæ se dederit inter annum luctus dotem amittat sicut ea, quæ intra annum lugubrem stupratorem admittit quoniam duriore pænis subijcienda est ea quæ intra annum luctus impadicè vivit quam quæ intra dictum tempus ad alias nuptias declinavit *Parlador. vers. quæstid. d. ff. 121. §. 2. numer. 45.* locus verò si post annum in luxuria vivat ; quamvis indistinctè pro Vidua nimium luxurie tribuens senserit *Parlador. vers. quæstid. diff. 121. §. 2. num. 45.*

Decimò Vidua instituta sub conditione castæ, & honestè vivendi, si luxuriosè vivat live clam, sive publicè teneatur in foro conscientie hæreditatem seu etiam legatum sub conditione prædicta relictum restituere *Fernosin. in dicto c. ex tenore ii. quæst. 5. numer. 13. de foro compe.*

Undecimò (id tamen pena non est, sed potius effectus vitæ luxuriosæ) Vidua luxuriosè ²¹ vivens argumentum est, quod etiam vivente marito adultera peccaverit *Valenzuela in cons. 30. n. 20 lib. 1.*

²³ Declarantur autem prædicta, ut pænis hætenus recensitis non subijciatur Vidua ipso jure, sed necessaria sit sententia declaratoris, quæ procul dubio necessaria est quotiescunque ob delictum quis puniri debet ut in præcisius terminis animadversit *Iul. Capon. in discept. forens. 199. n. 19.*

Declaratur secundò, quia asserenti Viduam impadicè vixisse incumbit onus probandi, adhuc, ut possit pænis prædictis plecti, ut pervulgatum est ex juris reguli. Illud tamen circa hoc probationis onus animadversione dignum censeo, quod necesse non est probati Viduam inhonestè vixisse de tempore ²⁴ mortis litis, sed sufficit, si docuerit eam aliquibus mensibus vel antea se se impadicè vitæ addixisse, quoniam talis etiam in præsens præsumitur secundum regulam, quod morem mortuo non præsumatur & proinde ad Viduam ipsam onus pertinet probandi se ab inhonestà vita recessisse, moreque morale. Ita in universum docet *Speenl. decis. 258. n. 45.*

Declarantur tertio, quoniam non procedant in odium Viduæ, quæ licet aliquos impropos actus committit, neminem tamen ad concubium admittit : ea siquidem penas impadicè viventium non patitur, præsertim si quæstio sit de illa privanda legato sub conditione castæ & honestè vivendi relicto, ita tamen si in hujus generis actus non pluries, sed semel tantum incidere, alioquin uti legatum sub conditione prædicta in ea collatum amitteret secundum opinionem *Sanchez. de matrim. lib. 7. 15 diff. 91. n. 40.*

S U M M A R I U M.

- 1 Pena secundo nubentium, quæ in gratiam liberorum primi matrimonii sancita fuit tam feminis, quam viris insignitur & num. 7.
- 2 Pater qui aliam uxorem duxit teneatur servare filius primi matrimonii quicquid de bonis prima uxoris quovis titulo consecutus est.
- 3 Pater, qui ad alias declinat nuptias non minus suspectus est legi, quam mater venupia.
- 4 Pater, qui successit uni ex liberis à prima uxore suscepto teneatur servare alius liberis ex eadem prima uxore susceptis quicquid de bonis ipsius prima uxoris in successione filii quæsitus & numero 15, nulla servata distinctione an alias nuptias antequam succederet filio, aut verò post, numero 5. non etiam distinguendo an secunda uxor de tempore quo pater succedit filio vivas aut jam defuncta sit num. 11.
- 6 Contrariam sententiam defendit Fachin. contr. jur. lib. 3. cap. 64. quam sequitur *Altor.*
- 8 Pater, qui ex necessitate novitiam superinduxit liberis prioris matrimonii evitat penam servanda liberis ipsi proprietatem rerum, quas de bonis prima uxoris consecutus est & n. 11.
- 9 Pater secundum sui antiquum non poterat succedere filio in proprietate.
- 10 Consensus filiorum patri aliam uxorem ducenti præstitum non tollit penam prædictam.
- 12 Filii succedentes unà cum patre fratri prædefuncto pleno jure succedunt.
- 13 Pater, qui in penam secundarum nuptiarum amisit proprietatem rerum de bonis prima uxoris in successione filii quæsiturum non audietur sive in recompensationem hujus penæ cõsequi usum fructuum in aliis portionibus filiorum qui pleno jure simul succedunt.
- 14 Pater cogitur servare quicquid virtute patris, vel etiam ex dispositione statuti quæsitus.
- 16 Pater, qui ob secundas nuptias teneatur servare proprietatem rerum prima uxoris etiam in successione filii quæsiturum sua ex primo conjugio masculi superexistente, sive etiam si omnes defuerint, & omnia tantum femina statuto exclusa à successione fratris superis, quoniam hoc nihilominus succedat

De Viduis, &c. Cap. III. Quæstio XIX. 189

succedit in proprietate, quam pater cognitur servare.

- 17 Statutum Mediolani in cap. 188. lib. 1. excludens fororem à successione fratris existente ascendente non excludit eam à successione in proprietate verumquæ pater in successione filii de bonis primæ uxoris consecutus est, & ab transmissum ad alias nuptias amittit.

- 18 Statutum Mediolani in cap. 174. lib. declaratur.

- 19 Liberi ex prima uxore suscepti si omnes defecerint, scilicet tam masculi, quam femina pater ultimo decedens succedens quamvis ad alias venerit nuptias nullam penam subit.

- 20 Educatione liberorum primæ uxoris privatur pater ob secundas nuptias si aliqua suspicio subsistat.

- 21 Pænæ secundarum nuptiarum patri impositæ in gratiam liberorum primæ uxoris communis est cæteri ascendenti supra patrem favore descendenti veluti Avo respectu neptum.

- 22 Pænæ secundarum nuptiarum qualibet primæ coniugis non proficiunt pater non subit.

- 23 Usurum fructuum quem ratione patriæ potestatis in bonis adventitiis filiorum percipit pater non amittit citius ad secundas transiit nuptias quære? m. 28.

- 26 Cautionem de restituendis, si servandis bonis immobilibus primæ uxoris à liberis ex ipsa primæ uxore procreatis non potest cogi nisi pater cum alium uxorem ducit, secus pro mobilibus.

- 27 Socin. Sen. in cons. 34. nu. 4. lib. 1. declarat.

- 28 Pater etiam si aliam uxorem duxerit potest liberis primæ uxoris exemplariter substituere.

ARGUMENTUM.

Pænæ Matribus renubentibus indictis numquid subiciatur Pater binubus?

QUÆSTIO XIX.

- Duo sunt pænarum genera, quæ mulieribus secundo nubentibus infliguntur ut vidimus in questionibus præcedentibus, Aliæ scilicet meriti odium secundarum nuptiarum sonant nullius utilitate considerata, cuiusmodi sunt infamiae ob nuptias ingrati in luctus contractas atque privilegiorum viduallium usus sublatos. Et de his quod ad patrem filii omnis proflus ambiguitas, cum in eo non concurat ratio turbati feminis, nec tanta requiritur continentia præsertim ob rerum domesticarum curam pro ut in Matre, Aliæ verò commodi liberorum primi coniugii principaliter respiciunt quæ constituunt in privatione proprietatis omnium rerum ex paternâ substantiâ patri obventarum. Et hæc quidem communes sunt tam mulieribus quam viris, ut videntur innuere Tiber. Decian. in respons. 44. m. 2. vol. 5. Roland. à Pal. cons. 95. n. 9. 49. & 50. lib. 2. Thesaur. quæst. forens. lib. 1. quæst. 29. m. 2. Socin. sen. cons. 14. n. 5. lib. 1. Mol. assa. cons. 91. n. 12. Boer. decis. 187. m. 2. post princ. ubi plerumque tringinta DD. hanc sententiam

confirmantes enumerat. Eodemque iure, quo mater secundo nubens cadit à proprietate rerum quas à priori viro, seu ex ejus substantiâ per successionem filiorum consecuta est, cum hæc quoque in privationem veniant, pater quoque ad secundas declinans nuptias eandem pænâ subit quod ad amittendam proprietatem omnium rerum, quæ ex substantiâ uxoris sive liberali utulo, sive per successionem alicujus ex filiis ad eum pervenerint, easque liberis superstitibus reservare teneretur l. fin. C. de bon. maternis §. si verò prope finem auct. de nuptiis gloss. in l. familia §. nle. C. de secundis nuptiis ibique Ripa sub n. 1. & in illud pariter sub n. 1. C. de secundis nuptiis Fontanella de pati. nupt. claus. §. gloss. 8. par. 11. n. 25. Merlin. de legitima lib. 4. tit. 2. quæst. 1. n. 1. Michalor. de fratribus par. 3. cap. 13. n. 28. Gallus de except. success. par. 1. tit. 4. except. 3. n. 136. Anton. de tempore legal. lib. 2. cap. 22. n. 63. prope finem ubi n. 46. conclusionem prædictam extendit etiam quo ad portiones hæreditatis uxoris, quis pater per successionem alicujus ex filiis consecutus est Socin. sen. cons. 34. n. 5. lib. 1. ubi latè Clarin. contr. forens. lib. 1. cap. 86. n. 5. & seqq. qui de communi opinione testatur Denot. Anton. de Marin. respo. quæst. lib. 1. cap. 273. n. 4. Pamphil. decis. Rot. Rom. 256. n. 7. versis. Ampliatur. Etenim non minus legi suspectus est pater ad secundas declinans nuptias, quàm mater renupia, ut ait Imperator in l. jubemus §. in supradictis C. ad. S. C. Trebell. Socin. sen. cons. 34. n. 4. in fin. vol. 1. Manfrilla in obsor. ad Capye. Latio 13. in. 16.

Ampliat autem hæc conclusio, ut procedat nedum in iis rebus quas pater ipse ab anteriori uxore lucrativo titulo immediate consecutus est, sed etiam in iis, quæ (ut nuper tetigimus) ad eum per successionem alicujus ex filiis à priori uxore suscepti pervenerant Socin. sen. cons. 34. n. 4. in fin. vol. 1. Roland. à Pal. cons. 95. n. 8. ubi §. 2. quæst. vol. 1. ubi n. 10. monet non esse distinguendam an pater ad secundas profluerit nuptias ante, aut verò post successionem filiorum.

Sed contrariam sententiam rectius putat Fachin. contr. jur. lib. 5. cap. 64. defendi posse textum in §. cum igitur auct. de non eligen. secundo nub. cuius hæc sunt verba sicut enim pater si ad secundas venimus nuptias non fraudamus filiorum suorum successionem nec aliqua est lex tale aliquid dicens ex quibus constanter colligit bona primæ uxoris, quæ per successionem filiorum pater consecutus est non esse ab eo servanda, quidquid sit de lucris nuptialibus cæterique rebus ab ipsemet uxore habitis Et hæc quidem sententia comprobati potest textu in l. generaliter C. de secundis nuptiis ubi ait Imperator eodem iure censendum esse maritum quod ad onus servandæ proprietatis rerum uxoris liberis prioris matrimonii, sicut uxori ipsa ibi isdem casibus maritum quoque quæ de bonis mulieris ad eum devoluta sunt morte mulieris matrimonio dissoluto communibus liberis servare. Uxor autem u in questione secunda n. 25. hujus tertii capituli adnotavimus teneat postquam renupia servare liberis ex primo conjugio susceptis ea tantum bona quæ immediate ex ipsius viti substantiâ consecuta est, non item quæ mediante successione

cessione liberorum acquiritur. Idemque propter res in viro tenente servandum est, ne sit durioris conditionis, quam mater renupta, & praeterit aqua textus nuper recitatus non loquitur de bonis, quae patri per successionem liberorum obveniant, sed de bonis ab uxore ipsa consecutis, ut animadvertat *Fachin. loco praedegato* qui maximum huius opinionis fundamentum in hac animadversione reposit, eumque sequens est *Cyriac. in contravers. 137. numer. 9. & 10. aliisque seqq.* ubi haec sententiam indubitanter sequendam putat, maxime quando pater ex necessitate ductus, rursus uxorem ducit, vel quando patris secundae nuptiae tendunt in utilitatem filiorum, aut filii ipsi consenserunt patri novercam superinducendi. Necessitas autem in patre (secundum sententiam *Cyriaci ubi supra*) duplex esse potest, vel quia cum solas feminas habet aliam uxorem ducit, ut masculos suscipiat ne extinguatur agnatio, vel quia indiget persona, cui domus gubernium, rei familiaris curam, liberorumque custodiam committat: & in hoc liberorum etiam utilitas consistit.

Nec cavillari potest textus supra allatus in *l. generaliter C. de secundis nuptiis* eo quod secundum ius antiquum pater non poterat succedere filio in proprietate, ut sanctum est in *l. fin. C. ad S. C. Tertull.* hodie vero per *auth. de hereditibus ab intestato venientibus* pleno iure admittitur *Socin. Sen. conf. 34. numer. 3. circa med. Roland. à Val. conf. 95. numer. 12. vol. 1.* Unde videtur colligi videri, cur in *dilla l. generaliter C. de secundis nuptiis* pater ad alias veniens nuptias per gravetur onere servandi liberis prioris matrimonii proprietatem: rerum quae de bonis primae uxoris ad eum devoluta sunt, non autem, quae de bonis uxoris per successionem liberorum habuit, quia scilicet de iure Codicis non poterat in ipsa proprietate succedere, ut observant *Socin. & Rol. à Val. in locis praedegatis*. Etenim hoc ratiocinium non concludit, quod pater ob secundas nuptias teneatur servare liberis prioris matrimonii etiam quod per successionem alicujus ex ipsis filiis, de substantia proinde, uxoris ad eum venit, quia in corpore iuris non est lex talis aliquid dicens, imo rationes superius recitatae contrarium aperte demonstrant, quibus haec praecipua addi potest quod succedendo filio in rebus uxoris non dicitur pater succedere uxori, sed filio: lege autem constitutum est, ut teneatur pater servare liberis primi conjugii quicquid per successionem primae uxoris habuit. Non ergo extendendum est onus ad illam successionem de qua lex non loquitur ut doceat DD. allegati in *quest. secunda n. 25. lib. 3. cap. qui licet hunc articulum de matre, & non de patre tractent; eadem tamen in utroque est ratio.*

Quod autem *Cyriacus* prosequitur patrem, cui 10 libari consenserat non esse plectendum penis secundarum nuptiarum probavit etiam *Calvin. de aquis. lib. 3. cap. 299. numer. 47. & 44. Roland. à Val. conf. 95. numer. 16. & alii quampluribus*

segg. sed magis est ut liberis huiusmodi consensus sive tacitus, sive etiam expressus, non praedictet per ea, quae supra in *quest. 3. num. 4.* deduximus.

Illud sane ingenuè fateor patrem ex necessitate aliam uxorem ducentem hinc lege plectendum non esse, ut scilicet liberi nullam ab eo persequi penam possint.

Cum igitur haec pena merum filiorum favorem respiciat, sequitur quod pater, qui ob transitum ad ultteriores nuptias amisit proprietatem portionis sibi obvenit de bonis uxoris successionem filiis praedefuncti neque possit usufructum percipere ex aliis portionibus quae ceteris filiis simul succedentibus obveniant petendo hoc pacto sibi compensandam esse penam amissae proprietatis, quoniam hoc iure urimur, ut quando filii succedant unam cum parte fratri decedenti tam proprietatem, tum usufructum eorum portionis consequantur *s. si igitur defunctum versis. si vero auth. de hered. ab intest. venientibus Malvasia conf. 51. numer. 5. vol. 1. Roland. à Val. conf. 95. num. 49. lib. 1. à quo usufructus aequum non est, ut ex facto patris cadant, cum imo ex ipso facto ad meliorem conditionem lex eos vocaverit deferendo iis proprietatem portionis in qua pater successerat: alioquin retorqueretur in odium ea, quae sunt in favorem industria contra ius regulas *Roland. à Val. in praed. conf. 95. numer. 49. circa med. vol. Socin. Sen. conf. 34. numer. 8. in fine & num. 9. 10. quem sequitur Malvasia conf. 51. n. 7.**

Ampliat haec patris nuptias repetentis pena, ut teneatur is reservare liberis primae uxoris quicquid virtute pacti, vel etiam ex statuti dispositione de bonis ipsius uxoris consecutus est *Thefaur. quest. for. lib. primo quest. 29. numer. sexto.*

Ampliat secundò, qui amisit proprietatem rerum sibi de bonis primae uxoris per successionem alicujus ex filiis obveniant ut supra diserte demonstravimus, & hoc procedit quoniam solus pater statuto vocatus fuerit ad successionem filii masculi decedentis exclusa penitus sorore à successionem fratris, quoniam si masculi omnes defecerint substituitur feminis tantum patetque ad alias nuptias deinceps migra-verit, nihilominus cadit à proprietate rerum quas statutoria successione acquiritur, & tamen tenetur feminis à prima uxore provenientibus reservare *Roland. à Val. conf. 95. numer. 3. vol. primo Gall. de excepti. success. par. prima titul. 4. excepti. 3. numer. 38. Malvasia conf. 51. numer. 12. circa med. Boer. cum pluribus allegatis in decis. 187. numer. 2. post primi.* Et in terminis statuti *Mediolani cap. 288. lib. primo* excludentis sororem à successionem fratris existente ascendente haec sententiam viriliter tuetur *Calvin. de aquis. lib. 3. cap. 299. numer. 21. ubi de magis communi, & recepta opinione testatur relatis quamplurimis aliis DD. illam confirmantibus contrariisque confutatis. Ibidemque subiicit Idem Calvin. non obstat aliud statutum in cap. 57. 4. lib. 2. quo cavetur statuta intelligenda esse ad litteram quoniam*

- paria potestati part. 10. cap. 3. numer. 22. Antonel. de tempore legal. lib. 2. cap. 22. numer. 46. prope prin. Q3a ratione inspicenda neque audienda est si velit pupillos penes se educare invititis eorum tutoribus, aut agnatis l. 1. C. ubi pupilli educari debeant ibique gloss. & DD. Menoch. de arbitrar. jud. lib. 1. cas. 168. num. 10. Surd. de aliment. tit. 4. quest. 15. numer. 15. Pro. decif. 16. num. 3. Franch. decif. 350. numer. 1. Quamobrem etiam si Judici constet, quod defunctus pater magis cupiebat pupillos penes matrem potius quam penes alios educandos esse, nihilominus non tenetur in nostra facti specie hanc voluntatem sequi Surd. de aliment. tit. 4. quest. 15. n. 15.

Hæc tamen conclusio non indistinctè sequenda est, ut admonuit Plato de legibus in dialog. 81. cujus verba recitavit Menoch. de arbitrar. judic. loco præallegato numer. 10. Aliquando enim cessat ratio suspicionis, ut quia mater bonam tractationem erga filios probet, quo in casu etiam binuba admittitur ad educationem pupillorum Marc. decif. 131. numer. 3. part. 1. Amendola ad Franch. decif. 350. numer. 3. Vel quia mater non sit successura pupillis ab intestato morientibus, nam ratio suspicandi de ea potissimum sita est in causa succedendi: eaque propterea remota non est removenda mater ab educatione filiorum Surd. de aliment. tit. 4. quest. 15. numer. 18. Amendola ad Franch. decif. 350. numer. 4. Pro. decif. 16. numer. 3. Animadvertendum tamen est, quod si mater non excluderetur à tota hereditate, sed in parte dumtaxat successura esset, quoniam eadem subest causa suspicionis, ut rectè putavit Surd. de aliment. tit. 4. questio. 15. numer. 19.

Porro ab educatione pupillorum repellitur Mater quamvis ad secundas nuptias non convolverit si improba sit, vel impudica, aut imprudens ne pupilli malam, aut tristem educationem habeant Surd. de aliment. ibidem ubi supra numer. 21.

- 8 Idem ferme obtinet si non dignum matrimonium filiz parare cogit, quia necdum privatur ejus educatione sed imo licebit tutori propria auctoritate filiam eripere de manibus matris, ut tradunt Menoch. de arbitrar. jud. cas. 168. numer. 6. Surd. de aliment. tit. 4. quest. 15. numer. 13. Cravetta cons. 190. num. 6. Amendola ad Franch. decif. 350. num. 5.

Quoniam eo decursum est, ut inter Viduas cooptari solet ea quoque mulier, qua virum inutilem habet, sicuti supra vidimus in cap. 1. qu. 2. ideo non injucunda erit Lectori elegans hæc dissertatio à M. R. P. Ludovico ab Amaro Riparia Hortæ definita, viro sanè in omni scribentiam genere eximio, in qua de viro inutili ad coeundum secundum physicas, & astrologicas scientias aberrime disceptatur ad effectum petenda dissolutionis matrimonii non expectato triennio.

Romana dissolutionis Matrimonii ob impotentiam coeundi.

Occasio scribendi.

Vir Nobilis per multos annos convixerat cum puella, cum qua matrimonium contraxerat in facie Ecclesiæ; quod tamen consummare nunquam valuit, adhibitis omnibus mediis ad intentum; sed incassum. Desponsata, quæ semper fuit virgo, volens in matrimonio fieri matrem, petit à Judice Ecclesiastico dissolutionem; & probavit juridica visitatione peritorum propriam virginitatem, & nativam impotentiam in marito. Iudex prætendebat expectandum adhuc esse triennium à die petitz dissolutionis ad experiendam impotentiam; ex adverso prætendebatur evidenter, ac perpetuam, & proinde nullo modo expectandum ulterius triennium. Consulens pro veritate respondi, ut infra.

S U M M A R I U M.

- 1 Proponitur, non expellendum esse triennium.
- 2 Quando impotentia coeundi est evidens, triennium probationis impotentie non requiritur. Corpus impotentie ad matrimonium resistendum per perit.
- 3 Referuntur qualitates deprehensa à perito in visitatione corporis viri, de quo in casu.
- 4 Referuntur quæ constant ex processu circa copulam frustra attentatam.
- 5 Temperamentum hominis quid sit. Temperamentum, forma, ac natura individui à Medicis usurpantur pro eodem. Aliones sunt à forma cujusvis suppositi. Cognitio effectus per causam est demonstrativa.
- 6 Quæ temperamenta magis, & minus faciunt ad Venetum. Temperamentum frigidum, ac siccum totaliter Veni inceptum. Calidum, & humidum sunt principia generationis. Quæ sint necessaria in corpore viri ad copulam. Temperamentum viride quo in casu frigidum, & siccum est. Signa physiognomica temperamenti frigidi, ac siccit. Ex signis externis corporis conici possunt animi inclinationes. In casu dubio quisnam prior torquendus sit, torqueri prius debet, qui malam habet physiognomiam. Mores hominum possunt esse contrarii naturali inclinationi, quæ ex physiognomia conicitur, non se naturalis aliqua facultas, & quare.

8 Qualis

De Viduis &c. Cap. III. Quæstio XVIII. 193

- 8 *Qualis diffinitio requiratur in cole ad congressum.*
Hymenis virginis varia sententia.
- 9 *Exquisitus sensus ejus necessarius in glande virili.*
Delectatione incitatur homo ad generationem cum sui destructione.
Cutis humani corporis debet esse temperata in primi, ac secundi qualitibus.
- 10 *Novæ causa impotentia convincitur ex impropositione parvum virga virilis in casu.*
Mobilis, quo magis recedit à principio motus violenti, eo velocius movetur motu naturali.
Organa infirmiora penis quoniam?
- 11 *Glans virilis in casu probatur defectivam substantiam.*
Historia cuiusdam seplasiarii, qui arde iudiciis illius.
Efficacia inepta sunt ad causandam erectionem virge.
- 12 *Frigiditas in viro probatur in casu.*
Indicia frigiditatis quæ?
Virga viri frigida si immergatur aqua non contrahitur.
Ex faciliore emergit frigiditas ad coitum.
Quare Penis fingatur orta ex mari.
Quare diebus canicularibus regulariter viri coitum avertebant.
- 13 *Debilis cordis impedit mentula erectionem.*
Vicio caloris remissi in corde si ceciderit virga.
Varia sententia Anatomicarum circa organa, & causas erectionis virge.
- 14 *Musculi in omnium sententia necessarii sunt ad erectionem.*
Causa motus masculinum quæ sit.
- 15 *Nervi sunt necessarii ad erectionem.*
Nervi penis unde oriuntur.
Munus nervorum quodnam?
Tergescentia virga fit à spiritibus animalibus.
Compenetratio dimensionum impossibilis.
Nervi præditi sunt poris.
Apoplexia, & paralytis unde causetur.
Opinio quorundam, quod nervi sint à corde.
Ex frigida nervi bebetantur ad sua munera.
- 16 *Recapitulatio causarum ineptitudinis viri ad coitum in nostro casu.*
- 17 *Probat impotentia ad congressum ex his, quæ sensus subiiciuntur.*
Semen in viro requiritur ad validitatem matrimonij.
Ex defectu seminis matrimonia Eunuchorum sunt invalida.
Nonnulli viri ceteris aliquando ad coitum necessariis constantibus, carens semine proficuo.
Talium virorum matrimonium nullum est.
Seminatus ad validitatem matrimonij est necessaria.
Impotentia coeundi nascitur etiam ex defectu seminis.
- 18 *Causa ob quam nonnulli homines semen non generant.*
Nonnulli nascuntur Eunuchi, & quare.
Alij oriuntur ab his quæ signa virilitatis.
Semen elaboratur abinam fiat.
Varia sententia doctorum circa substantiam testium virilium.

- 19 *Defectus caloris causat defectum seminis.*
Animalia habentia testes reconditos in cavo abdominis sunt salacissima.
- 20 *Humor oleosus ante excretionem seminis unde, & ad quid expellatur.*
- 21 *Multi spermaticæ absque erectione vererit.*
Seminis excretio nunquam apparuit in viro, de de quo in casu.
- 22 *Astrologia Medici est necessaria.*
Causa mortis semper Astrologiam maxime deteguntur.
Astrologiam judicariam in ordine ad medicinam permittit Ecclesia.
Systema celeste in ortu viri, de quo in casu.
Pessus planetarum significativum in viro impotentiam ad generandum.
Recapitulatio omnium, quæ concludunt evidentem impotentiam in casu.
Senectus in homine naturæ sic anticipatur.
Vita constat ex calido, & humido.
Consistio dælarum.

Adit Dominus.

IN casu, de quo consulor respondendum esse censéo, matrimonium nullum esse declarandum absque ulla triennij expectatione.

Explorati nempe juris est, quod ubi impotentia coeundi potest legitime probari petis quam triennium expectetur, talis expectatio non est necessaria, sicut nec juramentum septimæ manus propinquorum; nam, ut dicunt iura (1) frustra expectatur eventus, cujus nullas induceretur effectus. Et hanc conclusionem ultra *Rozam* (2) revent communiter *Doctores* (3) Quod autem evidentissimè appareant non solum indicia, & præsumptiones, sed probationes impotentie coeundi in ipso Illustissimo Domino ex causa frigiditatis naturalis, extra omnem aliam est. Cum enim ex præscripto juris (4) adhibere sint repetitæ plurimum petitorum Medicorum visitationes, & eorum iudicium super illius statu retulerint, manifestissimè comprobatur ipsius nativæ frigiditatis, ob quam ad matrimonium consummandum impotentem absolute esse, est pronuntiandum.

Referunt enim Medici. Primum constitutionem corporis ipsius D. Comitis esse frigidam, inertem, & penitus incurabilem; secundo membrum ipsius genitale quo ad corpulentiam esse improporcionatum, ex eo quod glans ejus est insignis, & extraordinarie magnitudinis rotunda, & grossa, quantæ est pila lusoria, seu aurantium mediocriter in caudice autem, seu radice, non superare crassitatem humani digiti; tertio ab ipsis attræctatum sepeperum fuisse aliquatenus durius siccis, & corpidum, & licet in eo aliquis erectionis umbra appareat, omnino inopæ est ad debitam functionem maritalem perficiendam, cum erectio ipsa imperfecta sit, & ad modum arcus, & quasi momentaneæ;

R cum

(1) cap. Cum contingat de Off. Delegat.

(2) in *Faventina Matrimonij* 1. Febr. 1581. coram Seraphin. & in *Taurinæ* 1590. coram Platto & Decis. 10. 2. 2. post. 2. Vol. Consil. Farinac.

(3) *Hostien.* in cap. laudabilem de Trig. & malefic. n. 170. *Andr. n. 8. Abbo. n. 2. Alexand. de Navon. 4. Præpos. n. 2. Bury. n. 2. vers. Quod autem.*

(4) cap. final. de Trig. & Malef.

cum statim decidat, & flavescat; quibus stantibus incapacitatis ad perfectam erectionem iudicium proferunt.

- 4 In processu autem condito habetur ex depositione cubicalis ipsius D. Comitissæ sæpe, & replicatis vicibus D. Comitum variis modis, temporibus, locis copulam attentare, nec unquam potuisse, ipsam perire, & multoties vidisse ipsum attrectasse proprium membrum, nec unquam sibi ex vero succubisse, ut censeretur.

- 5 Incipiendo enim à temperamento, & habitu ipsius; stat, quod temperamentum est ipsa natura, ut vult *Galenus* (5) & natura, & forma idem Medicis est juxta eundem (6) quod si forma daretur secundum vulgatum axioma *Philosophorum* receptum etiam à *Juriss* (7) temperamentum erit forma hominis cujusvis, & unicuique homini individuativum principium juxta *Physic*, quorum doctrina, utpote de re sensibus subjecta, & ideo certiori, potius quam in principio individuativo *Metaphysicorum* de quo subtilissime, more suo, disputat *Scotus* (8) uti debemus. Cum ergo temperamentum forma sit, cuius est non tantum dare esse, sed etiam agere, ex eo quod teste *Aristotele* (9) *Alliones sunt à forma*, concludendum est à temperamento explorandam esse facultatem ad agendum; tanquam effectum à causa, & ita demonstrative juxta præceptum *Stagyritæ* (10) procedendum.

- 6 Planè autem stat, quod quemadmodum temperamentum calidum, & humidum maxime Veneri est idoneum, & calidum, & siccum aliquantulum; & frigidum, & humidum multò minus; ita frigidum, & siccum totaliter non solum ad perficiendum, sed & initiandam copulam maritalem est ineptum. (11) Cum enim principia generacionis sint calidum, & humidum (12) evidens est, quod his contraria frigidum nempe, & siccum ad hanc apta non sunt ex eo, quod contrariarum causarum oppositi sunt effectus. Et cum coitus maris, & femine ex institutione naturæ generacioni prærequiritur, liquet, quod ineptus ad coitum, impotens sit necessario ad generandum, & ex eodem principio, nempe frigiditatis, & siccitatis hæc gemina impotentia oriatur. Siquidem, ut inferius dicam, ad congressum maritalem ultra substantiam, & justam quantitatem virgæ virilis, necessaria est durities, & erectio, ad quam concurrunt primo loco sanguis arteriosus calidus, & humidus, exinde spiritus animales per nervos descendentes à cerebro item humido, spiritus vitales à corde exciti, & ad semen; irritans organo transmissi, qui calidissimi sunt; pariter musculi erigentes, quorum constitutio & calor, & humiditas ad motum requiritur. Unde si in animali deest calor, & humiditas, & prævalet frigiditas, & siccitas, liquet ad erectionem penis debitam esse totaliter ineptum.

- 7 In casu autem nostro temperamentum D. Comitissæ frigidum flectere esse ambigendum non

est, non tantum ex Medicorum lato iudicio, sed ex membrorum gracilitate, macie in carne, colore cinereo, habitu debili, gressu tardo, motu difficili, vita sedentaria, capite demisso, voce exili, & aliis signis, quæ tradunt *Physiognom* (13) Quod si externis signis in tantum à viris sapientibus tributum est, ut ex illis occultas animi inclinationes, & hominum mores conicere sibi peritus esset *Hippocrates* (14) & ad hoc vanum non esse *Physiognomiam* testentur *Cassius*, (15) in tantum, quod ubi torquendi sunt plures in paritate indiciorum ad eliciendam veritatem, ab illo semper incipendum esse præcipiunt, qui pejorem habet effigiem, ut *Rodericus* ibidem ait, à fortiori de naturali virium potentia, aut impotentia ad aliquid præsumendum non tantum præsumptio, sed etiam probatio concludens ex physiognomia delamari potest. Scio *Ecclesiasticum* (16) admonere *Non laudes virum in specie sua, neque sperare hominem in visu suo*, nam ultra tritam historiam de *Physiognom*, qui deceptus est circa motus *Socratis* dicit etiam *Quintilianus* *Frontis, oculi, vultus per sepe mentantur*; & canit *Sapphicis* *satyra secunda*.

Frontis nulla fides. Tamen circa mores tantum hoc est concludendum, ex eo quod non est necessarius consensus voluntatis libetæ cum naturali inclinatione juxta Theologiam, & fidem; sed non est parratio de viribus naturæ, quæ voluntatis imperio nullo modo sunt subiectæ quantum ad earum actum primum formam nempe; ita ut ex habitu externo corporis evidenter non concludatur ejus nativa imbecillitas. Unde in casu nostro ad sensum parentibus evidentibus signis frigiditatis, & siccitatis in corpore D. Comitissæ concludenter demonstratur naturalis temperamenti crasis frigida, & sicca ad actus matrimonii propterea inepta.

Hinc augetur ejusdem impotentia confirmatio ex virgæ virilis improporionata mole tum in glandis figura rotunda, tum in proportionem glandis ad radicem. Siquidem glands ad hoc ut naturalem habeat formam, ut volunt *Anatomici* (17) debet esse subrotunda, & turbinate; in super exquistissimo sensu prædita, ut trinitata delectationem promoveat & partes cognatas ad spermata provocandum, & emittendum provocet ex auitu, ut notat *Regnerus de Graaf* (18) Prima conditio est maxime necessaria si congregiendum est cum virgine, cujus Hymen disrumpendum; si vero enim sic septum membranaceum venosum, & ligamentorum in colluctu ut *Avicenna* sentit (19) si vero ex quatuor carunculis myrtiformibus, ut cum *Pinea* tenet *Bartholinus* (20) si vero corrugata carnosa vaginæ uteri, ut scribit *Riolanus* (21) certum est quod ad subeundum parvum meatum in hymene quem natura ad excernendos testes formavit oportet quod glands fit aliquoties acuminata ad hoc, ut immixta, & fortiter impulsu sequenti copulenta

(5) *Comment. 1. Aphorismos 2.*
(6) *lib. Ad eorum qui de Hippocrate cap. 4.*
(7) *Justinianus ubi quis si ad exhib. Tit. aqued. in l. si unquam C. de revoc. donat. Glossæ super lib. 1. c. 67.*
(8) *in 2. sentent. dist. 2. q. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.*
(9) *Physic. 1. Text. 29.*
(10) *P. Poster. cap. 6.*
(11) *Zach. 2. q. Medice legal. Tom. 1. lib. 7. Tit. 3. g. 2. num. 3.*
(12) *Arist. lib. de long. & brev. vitæ cap. 3.*

(13) *Ys. Baptista Porta lib. P. Physiognom.*
(14) *Epidem. 2. Text. 1. vers. 3.*
(15) *Roderic. Pract. Criminal. Tit. 17. cap. 50. n. 50.*
(16) *Tom. Blanch. Epit. del lib. 1. c. 7.*
(17) *cap. XI. vers. 2.*
(18) *Thom. Bartholin. Tab. Anatom. lib. 2. cap. 24.*
(19) *lib. de Viror. organ. cive fin. vers. Instrumen- tum causa.*
(20) *apud de Graaf lib. de mulier. organ. cap. 5.*
(21) *Barthol. lib. 2. cap. 3. num. 4.*
(22) *Anthropoz. lib. 2. c. 35.*

pulente crassitie meatum distendat, & ampliet. Quod si glans esset rotunda, & crassi, æquali modo impingeret in radices membranz, caruncularum, seu corrugationis, quæ cum sit magis firme quàm meatus illius extremitates, peni quamvis valido resisteret, & in cæcis tentaretur, ut multoties accidit, copula conjugalis perfecta.

Non minus necessaria est secunda. Enimvero abhominacionem colitur, quæ de se res turpissima est, & propagandæ sobolis molestias voluit natura compensare maxima delectatione, quæ in illo perferitur. Quis enim, ut eleganter scripsit *Larentius* (12) concubitus rem adeo fædam sollicitasset unquam, aut amplexatus fuisset, nisi incredibili voluptate illo prædita essent genitalia? Hinc natura (quæ tamen immoderata feminis copia non gravetur) nunguam ad emittendum (perma cogitur, nisi delectatione, quæ nascitur ex glandis attritione, proritetur. Inde fit, quod si curis, quæ ad hoc, quod idoneum organum tactus sit, in primis, & secundis qualitatibus maxime temperata fuit à natura (13) in glande peccans reperitur in frigida, aut siccitate, tanquam arida, & emortua à qualitate tangibili non incitatur ad delectationem, neque alias partes cum quibus communicare potest trahere in consensum. Hæc omnia, ex Medicorum relatione, conspiciuntur patenter in D. Comite, & proinde ineptum manifestè esse ad concubendum cum D. Comitissa, nec ad ipsius claustra pudoris (quæ reperitur adhuc virgo) penetranda poterant esse, et pronunciandum.

Cæcis proinde jam constantis impotentiz nova causa manifestè non mihi, quam recentior, quæ sola, [quamvis prænatæ non extarent] adhuc impotentem ad erigendam virgam, & proinde etiam ad matrimonii obsequia declararet, & hæc est improprio grossius glandis ad radicem. In consello apud *Philosophos* est quod effectus, maxime ii, qui tractum successivum habent, quo magis distant à sua causa, eo debiliores evadunt, proinde, qui durationem virtutis in effectu requirunt, à vigore causæ agentis debet ipsam mutare: hoc manifestè videmus in motu projectorum, quo enim magis recedunt à vi, quæ ipsi impetum prefficit, eo magis declinant à motu, qui fit per impetum, & ad naturalem accedunt, ut notat *Cælius*. (24.) Quocirca si causa debilis sit, aut nullus, aut imbecillus est effectus. Hoc cernitur in naturalibus. Causa enim quare arbores quamvis in magnam ramorum, foliorumque multitudinem diffuse contra ventorum impetum sustinentur, est, quia profundas, & molli proportionatas radices in tellure figunt, & in caudice, plus quàm alibi quantitate insignes, etiam sunt robore præstantiores. Quod si exiles habent radices superficiem terræ perstringunt, aut in caudice viciate repertiuntur, vi turbini, aut à tellure avulse, aut violente cõtractæ conspiciuntur. Natura autem imitatur, proinde ædificia quæ fundamentis fulcuntur eo firmiora, quod hæc crassiora, & Architecti ad majorem mutis stabilitate conferendâ ipsos acclives fabricantur, & columnarum immum scapum majori donant crassitie, quàm supremum. [25.] Fallit autem hæc ratio in D. Comite. Siquidem virgam habet in caudice tenuem, subilem, & torpidam, in summitate,

ut diximus, magnam. Quod si hæc debet esse idonea ad munus matrimoniale debet erigere, [Et hoc fit non tantum à vi spirituum, sed & à sanguinis, & musculorum, & nervorum, ut infra dicemus] quomodo illi, qui tantum exiles sunt in caudice, qui est quasi causa, & fulcrum totius corporis virgæ poterunt illam molem in erectione sustinere. Vis in radice, ut potè propinquiori cordi, qui est origo spirituum turgere facientium virgam, major esse debet, quàm in extremitate, quæ magis ab illo elongatur. Si autem hæc tam enormiter deficit, quomodo illa regi poterit? Certe cœdix iste ex insigni exilitate aut summam prodit siccitatem, quæ poros obstruit, aut nervos ab ossis sacri medulla prodeuntes, aut musculos ab appendice cœndicis derivantes destinatos ad penis erectionem [ex *Spigelio*] [26.] aut corpora nervosa ab osse pubis exorta quæ sunt illius insigniora organa, tam debilia habet, ut non tam in virtute, sed etiam corpulentia enormiter deficient.

Non autem potest fieri ex hoc, quod unquam virga debita possit erectionem foris, cum causa erectionis recentior non tantum tobere, fed etiam requisita substantia sunt destituta. Nec possum mihi persuadere, quod glans D. Comitissæ, nec spongiosa corporum nervulorum, aut partis urethra substantia ea sit, qualis esse debet incole naturaliter, & sanè constituto, sed flaccidam, spongiosamque potius eam esse credendum, non enim verisimile est naturam rudimentum sanum ad alendum partes distantes destinasse destituta viciniori, & ad unius naturale tam necessaria, attempto maxime quod idem est alimentum, quo ambæ partes debent coalescere; unde ex pravo, excremento quoque succo tum glandem, tum corpus sibi vicinum ad illam magnitudinem evasisset, relicto alioquin caudice qui in ortu naturæ est nocivata. Scio imperfectioni glandis ad elendos simplicium oculos posse succurrere per artem & per aliquod tempus minoram denonstrari. Non esset hæc prima judicibus oppansa illatio. Rustica quædam puella adhuc inopata pluribus sui copiam fecerat. Inter hos fuit quidam famulus capisdam seplasiarum. Gravida illa effusa Episcopum adiit deponens se ab illo devirginatam, & facundatam, prætendens cum illo maritari. Conscius facti seplasiarius indignatus quod mulier penè publica se virginem vendidisset, & proprio famulo probrosum matrimonium intenteret, monet famulum, ut copulam habitam neget, & se impotentem afferat. Seplasiarius interea decotum exicans, & obtusum ex balnatis, galla, & succo hyoscyami per plures dies applicat servo. Venit dies decreta à iudice, ut famulus videretur; inspectis locis famulus licet antea bene mentis ulatus apparuit, loco penis simplicem habens pellem corrugatam, & tactu stupidam, quo commento & peritorum iudicium, & accusatricis instantiam elusit. Posset etiam in casu nostro adhibito simili remedio glans D. Comitissæ minui, ut sic magis proportionata ad subeundam virginem appareret. Sed quid tum? Nil prorsus fieret, inò impedimentum impedimento adderetur. Ensiscentia omnia, aut calida sunt, aut frigida (28.) si calida ni

R. 2 facere,

(12) *Anatom. lib. 7. cap. 1. quæst. 7.*

(13) *Bartholin. lib. 1. cap. 2. v. Actio publica*

(14) *In lib. P. Meteorol. Text. v. quæst. 4.*

(15) *Vignol. Ordin. & Architect.*

(26) *Spigel. apud Barthol. lib. 1. cap. 24. vers. Musculorum.*

(28) *Puecher. Antididat. lib. 1.*

facient ad erectionem topicè applicata. Erectionis porior causa est calor, non abaus, sed ab intrinsicis; extrinsecus non prodest, quàm ad inflammationem, non ad erectionem. Si frigida, stuporem, quo sanguis in ea parte D. Comes, magis intendere qualem qualem calorem habeat fugarent, & corpore ipsius jam cacochimo, periculum immineret, quin torpiditas in canceram degeneret, per quam totaliter evaderet evitatus. Dicam ergo cum Satyrico (29)

Paet exiguum cum caudice nervus.

Et quomodo tota palpetur nocte jacebis. Et poterit unquam hoc stante, persuaderi possibilem absque miraculo esse congressum? Nil minus.

12. Non inficiabor tamen caudicis enunciati vitium adhuc posse vinci, si internæ causæ erectionis in D. Comite concurrerent, sed omnia apparent ex adverso, & totalia frigiditatis interna signa in eo conspiciuntur. In illo siquidem frigiditatis indicia sunt, quæ dat Areteus dicens (30) *Quibus non inest vitalis genitura rugosi sunt debiles, acuta vocis, glabris, imberber, effluviati;* hi namque nullo venereorum stimulo excitantur, sed genitales partes velut emortuas habent, ita ut si eorum virga in aquam frigidam immititur nullo modo contrahatur, ut plures Medici notantur. (31) Ex immoderata autem siccitate frigiditatem in coitu maxime exortiri perspicuum est Libido enim in humido consistit, unde Venere in mari natam fabulantur pœtæ innuentes lasciviam ex humido prodire ut explicans *Mythologi* (32) exinde sacerdotes qui pœtæ ceteris debent, castitate pollere exorant Deum dicentes *Extingue in lumbis meis humorem libidinis;* hinc opposita humiditati siccitas sicut libidinem avertit, ita ejus organa inepta reddit. Quod etiam voluit *Aristoteles* (33), & *Hysiodus* (34) qui assignans causam quare tempore caniculari viri coitum avertantur cecinit.

Salsissima verò mulieres, viri imbecillissimi.

Sunt, quoniam caput, & genua prius exsiccant.

- Post siccitatem, ineptitudinis ad coitum causa 13. secunda est, cordis debilis calor (35). cum enim genitalium erectionis maxima causa sit sanguis, qui per arterias ab hypogastrica derivantes à corde ad corpora nervosa indanda mittitur (36) fit, quod si cor calore deficit, etiam sanguis spiritibus destituitur, sine quibus nequit virga ad perfectam tensionem pervenire. Et ab hoc caloris, scilicet remissi in corde, vitio est, quod nonnulli ad actum venereum colem quidem erigant, ut notavit Sanchez, (37) sed tamen si in vaginam uteri angustioiorem impingunt, flaccescit virga, & actum consummare non possunt teste *Zachia* (38) Ad erectionem autem etiam musculos concurrere

dubium non est. Scio variam esse in hoc sententiam Anatomicorum; alii enim ut *Barbolinus* (39) ultra musculos proliferos cutaneos à spindere ante procedentes, & inferos ad latera circa medium urethrae ad ipsam dilatandam in mictu, & coitu, & alios duos ex eodem principio inter pinctorem, & supradictos ad cavum ovale urethrae implantatos ad effectum deducendi cavum illud ne spermatis furenti impediat impetum) assignant peni sectionem par musculorum brevius cæcis, & crassius, quod ortum habet nervosum ab appendice xendicis, & carnosum processum, quo in penis corpora laetitur, & à *Spigelio* (40) vocatur per *Collaterale*, cujus usus est penem erigere, & sustinere in coitu. Alii ut *Regnerus de Graaf* (41) negant musculos illos penem erigere immediate modo, quo musculi, & nervi erigant brachium, sed dicunt, quod, cum principalior causa turgescit penis, nemine medicorum discrepante, ut à sanguine, qui à corde impellitur per arterias ad implenda corpora nervosa, spongiosamque penis substantiam; & cum omnium calculus approbata sit sanguinis circulatio in qua sanguis, qui per aortam à corde exit per arteriam, venatuumque anastomoses ad venas transit, & iterum per cavam ad cor revertitur, fit quod si à sanguinis copia debet turgere penis, necesse est ut in ipso major sanguinis arterioſi quantitas detineatur, quàm sit illa, quam consueta est natura illic ad nutritionem partium transmittere; hoc autem, datà sanguinis circulatione, fieri non potest nisi aliter aliquod, quod comprimendo venam, in quam solet refluxere sanguis, ipsam sitat tum arteris, tum in penis substantia; hoc autem præstat à musculus, qui adstringentes venas penis non sinunt sanguinem ab hoc refluxere, & dum cogitur permanere ibi, ex hoc turgidus fit, incallescit, & durescit.

Sed si hæc, si hæc fieri se habeat, omnes Anatomici necessarium musculorum concursum ad erectionem statuunt, si musculi penem elevent, si venam comprimant. Ad hoc autem, quod musculos minus suum præstare possit duo præcipue requiruntur calor nempe, & humiditas; musculus enim non aliter, ut vult ab *Aquapendente* (42) movetur, nisi quia per sanguinem arterioſum ibi florentem tenditur; in motu autem contrahit nervum in quem desinit, qui si per siccitatem retrahitur, musculus ineptus est ad propriam operationem. Necessarius ergo ad motum musculi est calor, quem subministrat cor per arterias, & humiditas, quæ à cerebro per nervos derivat. Quod si prævallet in corpore frigiditas, & siccitas, cor per musculos, & ante nullum tendunt motum ut videmus in atrophis alicujus partis, aut membri ariditate, aut discilem, & inætem, ut in animalibus insigniter frigidi.

Ultra supradicta ad erectionem collis necessaria sunt nervi in omnium Anatomicorum sententia, neque enim frustra natura dedit illi nervos procedentes ab ossis sacri medulla tam externos, & cutaneos, quàm internos, qui per mediam bifurcationem ascendunt, inde quæ ad musculos, totum corpus, & glandem diffunduntur, ut demonstrat

Barthol.

[39] Tab. Anatomicæ lib. 1. cap. 24. vers. Musculos.

[40] Apud Barthol. c. cit.

[41] De Viror. organ. c. 1. c. 1. vers. Tano vero.

[42] Fabric. ab Aquapendente. apud Barthol. lib. 1.

c. 5. vers. sanguinem arterioſum.

(29) Juvenal. Satyr. 10. vers. 205.

(30) Lib. d. i. n. u. m. p. 1. c. 5.

(31) Avicenna. Fen. 20. Praef. 1. Alfabarum. Praef. 1.

(32) Tr. 22. c. 6. Gordon. de lib. p. 1. c. 7. cap. 1. Valeſc. lib.

(33) Philon. cap. 10. Pedem. Praef. 1. n. u. m. 2. Praef. 1.

(34) Tr. p. cap. 17. Savonarol. Refol. Praef. 1. n. u. m. 1.

(35) Tr. 22. c. 6. Rubr. 27. Sinib. al. d. Genanthrop. lib. 3.

(36) Tr. 1. cap. 10.

(37) Natal. Com. Micholor. de Venere.

(38) Tr. 1. cap. 10. Problema 6. c. 24.

(39) Oper. & dier. lib. 11.

(40) Zieb. Tom. 1. lib. 2. Tit. 1. quæſt. 5. n. u. m. 14.

(41) Barthol. lib. 1. cap. 24. vers. Vasa omnia.

(42) De Marriam. lib. 7. diſput. 92. n. u. m. 7.

(43) Tr. 22. c. 6. d. i. c. 1. c. 1. lib. 2. Tit. 1. quæſt. 5. n. u. m. 14.

De Viduis, &c. Cap. III. Quæstio XVII. 197

Bartholinus (41) præter quam quod nulla pars corporis est ad motum destinata, quæ nervis deserviat. Scit autem, quod si nervorum manus est spiritum animale, quia cerebro ad partem mobilem deserviat, deferre, & maxime in coloris; & proinde videmus per experientiam, quod si in cogitatione veneremur istamur, statim à cerebro, in quo vis cogitativa, testis, excitantur copiosi spiritus animales, qui motum causant, ex impossibile in virgine, & per coactum cordis, affluere sanguine, perficere turget. (44) Nequit autem spiritus animalis, cum materialis sit, per nervos excurrere, nisi meatus ad sit, ne detur compenetratio dimensionem, quæ à *Philosopho* impossibilis iudicatur (45) unde in nervis potius, per quos transit spiritus, statum communiter Anatomistæ; (46) quod si in nervis pori obstruantur intercepit spiritus nequit alterius motum causare, ut in *Aplexia*; & *Paralyti* accidit. Obstruuntur, autem ex siccitate, ex eo quod filamenta, & tunice, quibus constant, & velantur nervi constinguntur, & nervi colliguntur potius, unde & nervi aridi, & exsiccantur eo de nervis sunt ex *desertis* spiritus immodici) iterum, quod si admittimus cum *Praxagora*, quem nostra erant, & non spernendis fundamentis multi sequantur ex Medicis (47) & jam tenuit *Aristoteles* (48) quo cum seculum *Alexander*, *Iovianus*, & *Aponensis* quod nervi sunt in corde; non esse nisi arterias continuas degenerantes in nervos à cerebro potius per totum corpus distributos, liquet ratione primæ originis, à qua sunt, nempe à corde, qui est fons caloris, etiam calorem requirit in nervis ad bene fungendum suo munere, proinde videmus phrenesi laborantes ob calorem in moderatum in cerebro ad nervos diffusum, vultus esse fortissimos; & vice versa frigus esse nervis inimicum commune Medicorum proloquium est; & ex frigore hebetari membra, & ad motum nervos ineptos reddi constat experientia.

16 Recapitulando ergo hæcque dicta, & probata, constat quod si erectio membri de necessitate ad matrimonij consummationem requiritur, & ad hæc necessaria sunt tria, scilicet sanguinis arteriosi copia, masculorum valitas, & nervorum potius bona dispositio, atque probatum est hæc ad hoc ut possint suo munere fungi & requirere humiditatem, & validitatem; & in suis operationibus lædi à siccitate, & friguitate, concludendum est D. Comitem, in quo ex aspectu corporis, & peritorum iudicio excessus est friguitatis, & siccitatis, esse de facto totaliter impotentem, & ulteriori mora ad probandum ejus friguitatem opus non esse.

17 Sed concedamus *Hippocratis* (49) pronuntiationem iudicium nempe esse dissile, & licet *Canonis* [50] acquiescant peritorum iudicio, excludamus

(42) lib. 1. cap. 24. sub fine. vers. *Va' a omni.*

(43) R. de *Canal. de Fivor. organ. prop. suum.* vers. *Adipos. prætionem.*

(44) *Arist. lib. de Predicament. cap. de Quantis.*

(45) *Barthol. lib. 3. cap. 1. circa medium vers. Reliqui omnes.*

(46) *Cæsalpin. Resusor. Hofmann. Marrian. Lindan. cit. Barthol. lib. 3. cap. p. sub initio vers. Alii volunt.*

48. de *Hist. animal. lib. p.*

49. *Aphorism. 1. sect. 1.*

50. cap. *Fraternitatis de Frig. & Males. & ibi Abbatis. 11.*

concludentissimum, iudicium reperitum Medicorum in casu nostro, & sumamus ea, quæ sub sensu cadunt, dico ex his, quæ in processu probata apparent, manifeste constare de probata D. Comidis friguitate, & impotentia. Indubitat iuris est, quod ad validitatem matrimonij non sufficit coitus, sed requiritur semen, quo deficiente matrimonium est nullum, ut communiter scribentes [51] proinde licet Eunuchi coire possint, ex defectu tamen seminis ad matrimonium declarantur inhabiles, & in *Regno Hispaniarum* matrimonia Eunuchorum discepta fuerunt à Sixto V. [52] Et quamvis evidens in Eunuchis ratio sit quare semen non habeant, quia testibus carent, tamen etiam frequenter reperitur hominis, qui alioquin bene mentulati, & testimonium à dydimidibus habentes bonum, tamen caret semine, ut graves Auctores [53] præter experientiam testantur. Est isti semen non generantes verò frigidi dicuntur, & eorum matrimonium est nullum. Cum enim finis matrimonij precipue sit bonum proles, quod inter tria matrimonij bona primum est, nil juvat coitus potentia, si seminat non sequatur, & ex hac generatio. Unde ad validitatem matrimonij requiritur quod vit verum semen in loco debito emittat, ut probat *Sanchez* (54). Et hac motus ratione opinatus est gravis Doctor (55) invalidum esse etiam matrimonium ejus, qui licet semen emittat, tamen est vel in quantitate parvum, vel in qualitate pravum, quia non est prolificum. Ex denegata autem spermatis fabricatione maxime provenit *Fernelio* auctore (56) coeundi impotentia, licet hæc, ut vidimus etiam aliunde ostendi possit.

Causa autem quare vit semen non generet multæ sunt, sed duas tantum ad propositum nostrum asseremus. Prima causa est, quod in aliquibus individuis errat natura, ut in monstris, in quibus nunc deficit, nunc abundat. Multoties ergo, non formavit organa hominæ, quantumvis necessaria aut speciei, aut individuo. Hinc videmus à nativitate Eunuchos absque testibus tantum, & is plerumque sunt qui nascuntur Saturno, & Venere in domibus propriis permutatis se inveniuntibus peritili tetragono, & alij nullum signum virilitatis habentes, ut de quodam *Bonavia* dissecto recitat *Julius Obsequius* (57) In iis ergo, qui semen non generant defectus nature est, quæ non fabricavit organa ad generationem feminis necessaria. Contentus autem omnium Medicorum est, quod semen in testibus elaboretur sive in epididymis.

R. 2. diuis

51. *Abb. in cap. Quod sedem. n. 5. de Frig. & Males. Grilland. de Testibus. q. 6. 12. No. card. Concl. m. n. 7. Vol. 1. Ricc. Collect. Decis. 222. par. 1. Sanchez de Matrimon. lib. 7. disp. 93. n. 11. Farinac. de Illust. Caus. q. 243. Feminæ. n. 6. Zacchia. Tom. p. lib. 2. Tit. p. p. n. 3.*

52. *Concl. Cum frequenter. Bullar. Cherrub. Tom. 2.*

53. *Sanchez de Matrimon. lib. 7. Disp. 91. m. n. 7. Cardanus lib. 2. de Venen. cap. 9. Alius Terrabell. 9. form. 3. cap. final. Schenck. lib. 2. observ. 117. de coitu Forell. observat. lib. 23. observ. 18. Mercat. de Steril. & pregn. affect. lib. 1. cap. 3.*

54. de *Matrim. Disp. 92. n. 17. lib. 7.*

55. *Paul. Zach. T. p. lib. 2. Tit. 1. q. 5. n. 28.*

56. *lib. 6. Patholoe. cap. 11.*

57. *apud Bartholin. lib. 4. cap. 24. sub initio vers. Sicut est.*

didimibus primo fiat ut *Lindano* placet [8] five in testium substantia generetur, & in epididymibus periculiatur, ut omnes alij docent, constat appetere quod absque testibus semen non fiat; ex eo, quod licet epididymes, seu parastate corpus aliud sint à testibus, tamen testibus sumitur ita adherent, & ab eodem nervo cremasteri dependant, ut in castratione testes sine epididymibus extrahere impossibile sit, nec auditur historia, quod solas parastates absque testibus in aliquo viro natura formaverit. Arteriosus ergo sanguis per vasa preparantia ad testium substantiam deferitur, quæ ex moderna autopsia de *Graeff* [59] non est medullaris ut olim opinatus est *Corvelius Celsus* (60) aut glandulosa ut alij censuerant (61) aut pultanea ut nonnulli alij (62) voluerunt, sed congeries minutissimorum vasculorum, quæ si absque ruptione dissoluta sibi invicem annecterentur facile vigintiulnarum longitudinem excede. Et ab istis vasculis per serpentinum flexum Epididymidis [63] transiit ad vas deferens, sive ejaculatorium, & inde in vesiculis spermaticis pro coitu assecuratur semen. In aliquibus autem viris deficit arteria preparans, ita ut nullus ipsius ductus ab arteriis lumbaribus, seu emulgentibus ad testes reperitur ut ex oculari inspectione affirmat *Anatomicorum* neotericorum princeps *Taumas Astrucius* (64) qui ait ex hoc sterilitatem in viris esse, cum enim tanquam ex materia semen fiat ex sanguine in testibus concocto, si non adeat arteria, quæ sanguinem testibus subministrat, deficiente materia, semen nullo modo fiet, & sic sterilis evadit homo, & impotens ad matrimonium.

19. Secunda causa defectus caloris est; nullibi enim, ut ex *Halleris* docet *Zachia* (65) magis laesus demonstratur calor natus, quam in semine, ad cuius abundantiam in primis facit validitas caloris. Hinc videmus animalia calida, ut canes, & simij, & his similia, esse salacissima, & hoc non solum ex seminis quantitate, sed qualitate, cum enim ex calore effervescent semen eorum plus abundet spiritibus, ideò plus ad coitum protrantur. Hinc fit, quod quantumvis arteria semen preparans deesset, in loco solito, homo autem nativo calore vigeret, testesque haberet, semen nihilominus elaboraret, quia natura alia vasa nobis incongnita sibi pararet, & per vias inconsuetas sanguinem ad testes alio modo propelleret, ut apparuit in illo, quem absque vetetro, & testibus natum ex *Julio Obsequente* paulo supra rectavi; huic enim laxa natura spongiam fungosam sub umbilico ad excernendum locum formaverat. Et multoties alij absque testibus apparentibus spermatazant, ex eo quod testes in cavo abdominis occulti latent, &

animalia, quorum testes ita sunt reconditi salacissima præ cæteris reputat *Aristoteles* (66). Hoc autem est, quando validus reperitur natus calor; quod si laesus, aut debilis sit, ædum est de semine, ut dictum est; neque enim organa sufficiunt, si calor desit, quo destituti testes nequeant sanguinem ad seminis perfectionem concoquere.

In casu autem nostro nunquam visum est seminis ullum indicium in D. Comitè. Constat enim quod sepius, & per iteratas vices, & per longum tempus vetetrum fricavit, nunquam tamen seminis indicium apparuit, imò nec oleagineosus ille humor, qui à prostratis autè semen ad urethram illinendam, ut ipsam ab acrimonia seminis defenderat fluit, ut notant *Anatomici* (67) nunquam visus est remanente pene totaliter arido. Constat item manifestè ex Medicorum depositione eas nativæ frigiditas, unde concludendum est ipsum nullo modo semen concoctum; impossibile enim esset, quod post tot fricationes, industrias, nisque ad coitum semen quodatenus non erupisset, aut saltem humor à prostratis non fluxisset, si semen aliquo modo in testibus, aut vesiculis spermaticis habuisset.

Multi sunt quorum vetetrum nullo modo attigitur, si tamen diutius tractatur, maxime accedentibus seminis illecebris, semen emittunt, ut recitant quamplures medici (68). Quomodo ergo non apparuit ab ipso unquam semen, licet per tot annos, per tot vices, per tantas diligenter, accedente maxime pulcherrimæ urethris blanditiis, ac omni maritali obsequio copulam attentaverit? Indubitantissime hoc provenit ex defectu seminis, & cum in iure idem iudicium sit de his, qui non sunt, & aliis, quæ non apparent, sententia dandum est, semen, quod nunquam apparuit, in ipso non esse. Nec relevat dictum barbitonioris (ex audivisse D. Comitum una vice nocturnam pollutionem passum esse, hoc non probat, & quia non est testis de visu, & quia singularis, & seminis indicia nunquam in subscula, bracciis, aut lecto visa sunt.

Volui autem tot rationibus hucusque adjuctis non plenè fidere, & in casu ita gravi communibus, licet in iure indubitate probationibus, nolui acquiescere; sed in cælestibus causis D. Comitis internum temperamentum sum explicatus, *Astrologiam post Physicam* Medicis necessariam, nemo est qui ambigat testante *Medicorum Principe Hippocrate* (69) qui ait *Medicum absque Astrologia esse valde casum absque doctrina*. Et proinde *Galenus* primus post *Hippocratem* ipsam apprimè calluit, ut patet ex ipsius tertio libro de *crisis decretis*, & ipsam intrus, & in cute omnes Medicos scire debere commendat ex *Carvario Zachia* (10) & legitimum ejus usum in Medicinam post *Hermitem & Hasparium* tradit *Maginus* (71) Et ratio evi-

[8] Io. Anton. Linden. apud Barthol. lib. 1. cap. 23. circa med. vers. semen primario.

[59] Keyser. de Graef. de Vir. organ. circ. med. vers. Quæstio 1. §. 1.

[60] lib. 7. cap. 18.

[61] Fallopi. Spigel. Vesling. apud Hignor. lib. 1. Part. 4. cap. 2.

[62] Ruff. Ephem. lib. 2. cap. 35. Linden. Medic. Physiol. cap. 7. §. 11. de Testib.

[63] Rhen. de Graef. ibid. Tab. 3.

[64] lib. 1. cap. 21.

[65] Tom. 2. lib. 1. Tit. 9. §. 2. n. 1. Haller. lib. 6. Art. 1. §. 1. in schol.

[66] apud Barthol. lib. 1. cap. 22. sub init. vers. numero vini.

[67] Barthol. p. cap. 23. circa fin. vers. Vnus eorum.

[68] Alt. sermon. 11. cap. ultim. Avicenn. Fen. 20. Tract. 3. cap. 15. Marcell. Donat. Hist. Med. lib. 4. cap. 18.

[69] lib. de Arte. Agnis. & loc.

[70] Carrar. de Medic. & ejus offic. Par. 2. num. 366. Zach. Tom. 1. lib. 4. Tit. 1. §. 1. num. 1.

[71] Magin. lib. de leg. Astral. in Medicinam. usum.

dentissima est, cum enim, ut *Aristoteles* ait (71) motus plantarum in circulo obliquis causa si generationis in inferioribus; imò à varia siderum positione in omnibus animalibus prælectum hominibus, organa sensuum, humores, & dispositiones diversæ proveniunt, ut præter alios *Theophrastus* eruditissimè probat *subtilissimus Sensus* (72) fit, quod temperamentum corporeum, & cause morbi nullo modo melius quam per *Astrologiam* cognoscantur. Non enim hæc ad horam tantum modò opportuna ad propinanda ægris pharmaca confectur exiunt, & exhibentur Medicatæ, sed ad detegendum humorem peccantem, causam morbi cognoscendam, symptomata prævidenda, necessaria est, quæ omnia natura aliquando fallax in indicationibus, aut mentitur, aut dilliculter, & solis expertissimi Medicis prodit; quæ tandem cuncta felicissimo eventu præstat *Astrologia*, ut post *Ficinum* docet *Haphsarius* (74). Hinc mota *Sacrosancta Tridentina Synodus*, & *sanctus Pontifex Sixtus V.* quamvis liberos, & attem divinaticis, sive iudicialibus *Astrologiæ* qua de moribus hominum temerariè, maxime circa libertatem arbitrii, vaticinari præsumit, tub gravissimis penis prohibuerint, tamen agnoscentes *Astrologiam* Medico necessariam ipsius liberos, & exercitium ad *Medicinam* libere permiserunt, ut ad calcem *Tridentini* videre est (75). Non debilis ergò, aut ineptus erit probatio frigiditatis in D. Comite, quæ ex *Astrologia* deducitur. Natus est D. Comes noster (ut ex authentica attestazione à libro Baptizatorum in Ecclesia N. excerpta mihi constat) anno 1646. Octobris die sexta hora duo-decima horologij communis, quæ solari Italico esset duodecima cum minutis 30. Horoscopus ejus est *Libra*, culminante septimo gradu *Canceri*. *Solem* in ascendente habet per septem gradus infra finitorem, & *Mercurius* est sub solis radiis; & ex hoc aspectu filij denegantur (76) quòd etiam immititur ex hoc; quòd nullus Planetarum est in undecima, quarta, & quinta domo. *Luna* in *leone*, quæ applicat ad quadratum *Saturni* retrogradi existentis in *Tauro*,

sterilitatem nato inducit; ad quam faciunt *Mars*, *Venus*, & *Saturnus* in signis frigidis; *Venus* in *Scorpio*, qui præest pudendis, opposito radio percutitur à *Saturno*, & ad ipsius diametrum partem applicat; unde extrema inducitur frigiditas in organis generationis, attento maxime, quòd locum *Veneris* etiam *Jupiter* quadrato radio innotet; *Mars* tandem, cujus proprium est ad erectionem virgæ conferre mediante calore, constitutus in signo frigido, & percussus à festili *Saturni* de natura frigidi, & sicci in *Tauro* signo patitur frigidus, & sicci in *Tauro* signo redditi. Ecce ergò, ipsum impotentem in coita redditi. Ecce ergò, quo modo concordent in probatione frigiditatis ipsius & impotentie coeundi, tum sensibilibus penis dispositio, tum corporis habitus externus, cum sanguinis defectus, tum musculorum invaliditas, tum nervorum debilitas, tum spermatis deficientia, tum artorum multiplices, & evidentissimi influxus. Quod si hæc omnia visa hucusque sunt in ætate adhuc florenti, ipsa declinante ad senium in pelius esse ruituram concludendum est. D. Comes jam intrat annum quadragessimum. Cum ergò, ut probatum est, ejus temperamentum frigidum sit, & siccum, annus iste illi est principium senij. *Galenus* enim teste [77] in siccis, ætatis senectus anticipatur. Et ratio est, quia cum vita ex valido innato, & humido radicali juncto procedat, ut vult *Aristoteles* (78) patet, quòd in iis in quibus non adest humidum radicale, nisi modicum, citius consumitur, & inducitur contraria siccitas, quæ dicitur senectus (79) Si ergo in juvenute ob siccum, & frigidum prædominium ineptus fuit ad coitum, adveniente senio impossibiliter ipsum coire posse, est pronuntiandum; & ita nullo modo esse necessariam triennalem cohabitationem ad ejus impotentiam explorandam, sed ipso facto esse matrimonium dirimendam cum frigiditas in D. Comite appareat satis, superque probata. Ita salvo &c.

FR. LUDOVICUS M. DE AMENO
Diaconus Novariensis
Ord. Minor. Strict. Observ.

72. 2. de Generat. Tex. 56.
73. in 2. dist. 14. q. 35. Quarto dico. H. 6.
74. *Maximil. Ficin. lib. de Vir. comparat. Ioan. Haphsari. in Medic. Astrolog.*
75. *Ind. lib. Prohibet Regul. 9. Sixt. V. Constit. Cal. & terra Cherub. 13.*
76. *Argol. Ptolema. Parvus. lib. 2. de Filiis. & Tit. de sterilit.*

77. de sanit. tuend. lib. 6. cap. 3. Class. 2.
78. lib. de long. & brev. Vit. cap. 3. & ibi *Averro* in Paraphras.
79. *Zachia T. 1. Tit. 1. quæst. 7. num. 364.*

F I N I S

[The text in this section is extremely faded and illegible. It appears to be a list or table of contents, possibly detailing royal decrees or events.]

2. la 1. 4

BARTHOLOMÆI BERSANI APPENDIX

AD QUÆSTIONEM XIX. CAPITIS III. TRACTATUS DE VIDUIS &c.

- ¹ **O**ccasio scribendi hanc Appendixem.
- ² Pater succedit filio una cum ipsius filij fratribus in capita.
- ³ Pater, aut mater que contraxit secundas nuptias tenentur reservare liberis prioris matrimonij quidquid per successionem alicujus ex dictis filijs consecutus sunt ex materna, vel paterna substantia. Quod autem ex d. substantia alterutrius eorum obvenit in successione filij, qui fratri prius successerat non tenentur reservare. Et quare?
- ⁴ Pater, sive mater non tenetur reservare liberis prioris matrimonij id quod filius defunctus (cui successit) acquisivit ex fructibus substantia & materna, vel paterna.
- ⁵ Pater, aut mater an teneatur reservare liberis prioris matrimonij id quod filio defuncto obvenit in successione Avie vel Avi.
- ⁶ Pater, vel mater post secundas nuptias iterum effecta vidua an teneatur servare liberis prioris matrimonij proprietatem rerum quas capit in successione alicujus ex liberis prioris matrimonij de substantia prima uxoris, vel primi viri?

Non sine paucis mendis hanc Juris locubratio edita est; iis tamen parcendum non modo iustitia, sed etiam humanitas Lectoris postulat, quoniam Impressorium incurta nil detrahere potest Auctoris officio, qui præfesse non potuit impressioni.

Illud autem inter cetera emendatione dignius putavi, quod inrepsit in *quest. 19. cap. 2.* circa elegantem illum articulum ibidem excitatum an Pater, qui ad alias declinavit nuptias teneatur reservare liberis ex anteriori conjugio susceptis nedum proprietatem eorum rerum, quas ex libertate ipsius conjugij immediate ab ea consecutus

est, verum etiam teneatur reservare proprietatem rerum ejusdem uxoris, quæ ipsi obvenirent in successione alicujus ex liberis anterioris conjugij. Nam posteaquam à *n. 6. usque ad n. 19.* atque iuris argumenta quibus defendi potest pars negativa secundum opinionem Fachineti, & Cyriaci in d. *quest. 19. n. 6. & 8. allegatorum*, animadvertetbam in hac opinione insistendum non esse in abstracto, sed duos casus distingui oportere; quam distinctionem longa peritio explicatam integram omisit Typographus. Quamobrem ne dicatur quæstioni vetior definitio desit, hac appendice suppleendum erit.

Duo itaque casus in præmissis articulo distinguendi sunt, quorum prior contingit quando pater succedit filio in bonis ex materna substantia ad eundem filium immediate perveniens & tunc licet ex rationibus allatis in d. *quest. 19.* videatur posse defendi sententia, quod pater ad alias veniens nuptias non debeat reservare liberis primæ uxoris proprietatem dictarum rerum attamen vetior, communior, & in praxi magis sequenda opinio est penam servande proprietatis etiam ad hanc speciem extendi petinde ac si dictas res pater à prædefuncta uxore immediate accepisset, ut tradunt DD. mox allegandi atque ad hunc casum pertinet ampliatio adjecta d. *quest. 19. n. 15. & 16.* Alter casus est quando pater succedit uni ex liberis primi matrimonij in bonis primæ uxoris, quos dictus filius consecutus in successione fratris prædefuncti. Cui Exempli gratia Pater ex prima conjugio tres aut plures procreavit liberos. Deceffit primo loco uxor, & post eam unus ex dictis liberis, cui pater successit una cum aliis duobus superstitibus secundum juris ordinem, quod scilicet pater succedit filio una cum ipsius filij fratribus superstitibus in capita &c. si vero cum ascendentibus antea, de herede, ab intestato venientibus. Er hic est primus casus, de quo super meminimus ubi

diximus patrem teneri reservare ceteris filiis, quicquid sibi ex substantia primæ uxoris obvenit in successione filii defuncti. Postea verò ex filiis superstitibus decedit alter, cui quoque pater succedit simul cum reliquis defuncti fratribus. Et hoc pertinet questio an à patre, qui aliam uxorem duxit servanda sit ceteris filiis proprietatis rerum, quas filius ultimo loco defunctus consecutus est ex materna substantia in successione fratris (de his enim, quæ ultimis moriens à matre habuit immediatè nulla subest questio.) In hoc autem secundo casu, veriori, tutiori atque communiori sententia receptum est patrem secundas nuptias contrahentem non teneri servare liberis prius uxoris proprietatem dictarum rerum velut extrinsecus à filio quæsitam loquendo de matre secundo nubente (à cuius conditione pater non differt quò ad penam servandæ proprietatis liberis prioris conjugii ut innuebamus in cap. 3. quest. 19. n. 2.) et unum ab altero casu distinguendo tradunt *Iuannes de Garonis, in anth. ex testam. n. 41. (de secundis nuptiis inter repetit. diversor. Barbus. in l. post datam 41. n. 76. in fine ff. sol. matrim. Sanchez de matrim. lib. 7. disp. 89. n. 22. ubi de veriori Antonel. de tempore legal. lib. 2. cap. 22. n. 57. Castillo de usufructu cap. 2. n. 65. 66. 67. 68. § 69. Merlin. de legitima lib. 4. tit. 2. quest. 1. n. 6. Cyriac. contr. for. 367. nu. 51. Affili. decif. 75. n. 4. Pamphil. decif. Rot. Rom. 256. num. 7. Plenè si in hac materia penali sequi velimus iuris regulas, quòd stricta interpretatione utendum sit, & leges extendi non debeant ad casus, de quibus expressè non loquuntur, puto hanc sententiam convenire cum dispositione iuris, quoniam in l. mater C. ad S. C. Tertull. in anth. ex respo. C. de secundis nuptiis, & in anth. de nuptiis §. hinc nos illud folum constitutum legimus, quòd mater debeat reservare liberis prioris viri quicquid de bonis illius ad eam pervenit in successione aliqujus ex liberis prioris matrimonii, sed de hoc secundo casu nulla prorsus fit mentio, imò in d. §. hinc nos anth. de nuptiis vertit, sed quanta quidem subijcit text. hæc verba. In residuo verò rebus, quæ aliunde erant filio præter paternam successionem venias secundum vocationem nostram. Notanda enim sunt dicta verba præter paternam successionem, quæ important immediatam successionem filii respectu patris, non autem rectè possunt intelligi de successione fratris respectu fratris etiam si in hereditate fratris defuncti repertiantur bona à patre proventa, nam hæc successio rectè dicitur fratrem ut animadventum in cap. 3. quest. 2. n. 35.*

Neque implicatur hæc conclusio ex iis, quæ diximus in eadem quest. 2. n. 24. scilicet spectandam esse originem bonorum matri renubenti obventorum, ut sciamus qualiter teneatur reservare liberis primi viri, namque respectu secundi casus ab ejusmodi sententia recessimus ibidem n. 25. cum sola origo immediatæ spectanda sit, nam autem ea, quæ per intermediam personam designatur in materia præsertim penali, & odiosa *Castil. in puncto de usufructu cap. 2. num. 69. Cyriac. contr. forens. 367.*

Franch. decif. 18. n. 9. Quæ ratione inspecta quodè concludit Franch. in d. decif. 18. per tot. quòd pater servande proprietatis rerum, quas mater, live pater habuit, in successione filii ex primo matrimonio procreati de bonis primi viri, vel primæ uxoris non debeat extendi ad ea, quæ per filium defunctum acquisita fuerint ex fructibus, vel redditibus dictorum bonorum.

Quamobrem si casus contingeret nemo veritatis amans deberet in hoc articulo sententiam ferre contra patrem, vel matrem renuptam, pro quibus militant solidissimæ juris Regule, ut vidimas, totque græzi mi DD supra relati præter alios ab eis adductos; atque ideo defendendum non erit contrariæ sententiæ, quam viciatè teneant *Marta de success. Legat. par. 1. quest. 4. art. 1. n. 10. & 11. Sadarin. respons. 30. n. 54. hac solâ juris subtilitate moti, quòd origo bonorum attendi debeat nullo habito delectu personarum, à quibus bona ipsa transmittuntur, ita ut ea, quæ in paterna, vel materna substantia reperia fuerunt censeant debeat de eadem substantia in odium matris, vel patris ad alias nuptias declinantium five filius primi matrimonii ea bona capiat immediatè à patre, vel matre, live per successionem fratris. Horum autem virorum de jurisprudentia egregiè merentium sententiam venero, sed non sequor rationibus superius deductis.*

De iis verò bonis, quæ ad unum ex filiis prioris matrimonii pervenerunt ea successione Avie, vel Avi, aut cujuslibet alterius Ascendentis an idem dicendum sit ac de bonis paternis, vel maternis filio obventis in successione fratris, ut scilicet mater, aut pater secundas nuptias contrahens non teneatur quando succedit filio reservare proprietatem dictorum bonorum, aut verò potius in hoc casu dicendum sit, quòd eam reservare debeat. Et quoniam casus iste apud me diversus est ab eo, de quo hæctenus tractavimus, quia quòd lex disponit de bonis patris, vel matris videtur posse extendi ad bona aliorum ascendentium, qui omnes parentis locum tenent, ideo sequendam in hoc puto sententiam *Donat. Anton. de Marin. resol. quotid. lib. 2. cap. 274. n. 22. ubi ait teneat matrem renuptam servare liberis prioris matrimonii proprietatem ejusmodi bonorum sibi obventorum in successione aliqujus ex liberis ejusdem matrimonii. Ceterum de contraria opinione quam sequitur Mangif. de impur. quest. 7. n. 6. valde dubitarem, prout de ea quoque dubitat Merlin. de Legitima lib. 4. tit. 2. quest. 2. n. 37.*

Quòd demum diximus in eodem quest. 19. n. 22. scilicet patrem non evadere onus servandæ proprietatis liberis primæ uxoris etiam si secundæ nuptiæ reservantur non caret contradictoribus, nam loquendo de matre contrarium sustinent *Carpan. ad statutum Mediolani vol. 1. cap. 303. n. 18. & sepp. Cyriac. contr. forens. 367. n. 45. At nostra opinio solidioribus juris argumentis innixa est, quæ latè refert Menoch. conc. 278. per totum lib. 3. Et cum eo idem firmat Merlin. de legitima lib. 4. tit. 2. quest. 4. n. 38.*

INDEX VERBORUM ET RERUM

Omnium quæ in hoc Tractatu de Viduis &c.
continentur.

ACQUIRERE, ACQUISITIO.

Quidquid constante matrimonio uxor acquirit censetur acquisitum ex pecunijs mariti ad evitandam suspensionem turpis quaestus *cap. 2. quest. 37. n. 1. pag. 122.*

Acquisitum à Vidua intra annum luctus præsumitur acquisitum ex bonis viri defuncti *cap. 2. quest. 37. n. 2. § 4. pag. 122.* Et quæ sit ratio? *ibid. n. 3.*

Acquisitionis nomine huc veniunt solutio onerum prædiorum, expensæ pro funere mariti, & pro splendide filijs ejus *d. quest. 37. n. 5. pag. 122.* Præsumptio, quod intra annum luctus ex bonis mariti Vidua acquirat contrariis præsumptionibus cedit *ibid. n. 6.*

Ex quibus conjecturis inducatur præsumptio pro Vidua acquirente? *ibid. n. 7. § 8.*

Hereditibus viri assensibus, quod Vidua acquisivit intra annum luctus incumbit onus probandi *d. quest. 37. n. 9. pag. 123.*

Limita si habeant præsumptionem pro se *ibid. n. 10. pag. 123.*

Transacto anno luctus Vidua dicitur ex bonis proprijs acquirere. *d. quest. 37. n. 11. p. 123.*

Limita in Vidua administrante bona filiorum *ibid. n. 12.*

Declaratio limitationem ut *n. 14.*

Acquisitio per Viduam facta in secundommatrimonio aliquando præsumitur facta de bonis primi viri concurrentibus circumstantiis, de quibus in eadem *quest. 37. n. 15.*

In dubio tamen prævalet præsumptio quod acquisiverit ex bonis secundi viri *ibid. n. 16.*

Heredes primi mariti, ex cuius pecunijs Vidua præsumitur acquisisse non possunt bona per eam acquisita vendicare, sed solum agere possunt adversus eam ad pretium *d. qua. 37. n. 17. pag. 123.*

ACTIO.

Actio rei vindicatoria competit nedum ratione directi, sed etiam ratione utilis domini *cap. 2. quest. 38. n. 12. pag. 124.*

Actio vindicatoria rerum dotalium, quæ Viduæ competit transit ad filios, aut alios quoscumque heredes ejus *cap. 2. quest. 14. n. 25. pag. 67.*

Actio ad petendam restitutionem dotis patri viventi competit, non autem filijs *cap. 2. quest. 17. n. 22. pag. 77.*

Actio hypothecaria directæ est accessoria personalis *cap. 2. quest. 17. n. 23. pag. 77.*

Vidua pro dotis restitutione duas habet actiones adversus heredes mariti, aliam scilicet ex

stipulatu, & aliam hypothecariam *cap. 2. quest. 20. n. 23. pag. 82.*

ADJUDICATIO.

Adjudicatio bonorum viri, quæ eo vergente ad inopiam fieri solet uxori ob alsecurationem dotis resolvitur in solam hypothecariam possessionem *cap. 2. quest. 25. n. 8. pag. 96.*

Adjudicatio, quæ fit uxori de bonis viri vergentis ad inopiam pro justa estimatione & concurrenti quantitate dotis Authore Judice importat translationem domini *cap. 2. d. qua. 25. n. 10. pag. 96.*

ADMINISTRATOR, ADMINISTRATIO.

Viduæ dotem repetenti duplex quaestio moveri potest ratione administrationis per eam gestæ in bonis filiorum, alia scilicet compensationis, & alia præsumptæ satisfactionis dotis *cap. 2. quest. 29. n. 1. pag. 107.*

Administrator, qui est creditor illius, cujus bona administrat potest sibi mercedi solvere; & ideo præsumitur sibi solville suum credendum *cap. 2. quest. 29. n. 16. pag. 108.*

Vidua, quæ administravit bona defuncti mariti præsumitur sibi satisfecisse de dotibus suis; & si negligat sibi satisfacere non potest petere ulteriores dotis non restituitur *cap. 2. quest. 29. n. 17. 18. pag. 108.*

Limita si filiorum substantia in immobilibus, non autem in pecunia consistat saltem pro majori parte *ibid. n. 19. pag. 109.*

Limita secundò cum certe constat Viduam satisfactam non fuisse *ibid. n. 20.*

In dubio non præsumitur Vidua malè administrasse substantiam filiorum *d. quest. 29. n. 21. pag. 109.*

Viduæ dotem repetenti nunquid obstat exceptio non redditæ rationis suæ administrationis? v. in verbo Redditio Rationum.

Administrator tenetur de dolo, lata, levi, & de levissima culpa *cap. 2. quest. 35. n. 36. pag. 120.*

Vidua, quæ vult administrare bona mariti defuncti tenetur inventarium conficere *cap. 2. quest. 38. n. 1. pag. 124.*

Administrator quilibet tenetur conficere inventarium *d. quest. 38. n. 2.*

ADULTERIUM

Vidua, quæ peccet in undecimo mense à die mortis primi viri præsumitur fuisse adultera *cap. 3. quest. 15. num. 14. pag. 183.* quamvis sit bonæ famæ *ibidem num. 15.*

2 2 Usur

Uxor, quæ adulterium committit privatur dote
cap. 3. quest. 16. n. 4. pag. 184.

Adulterium magis punitur, quam stuprum *cap. 3. quest. 16. n. 13. pag. 185.*

Adultera accusanda est inter sex menses utiles à die commissi adulterij, quorum duo marito dantur jure mariti, alii verò jure cujuslibet extranei
cap. 3. quest. 15. n. 22. pag. 185.

Hæredes mariti non possunt Viduæ dotem repetenti obijcere adulterium ab ea commissum marito vivente *cap. 2. quest. 30. numer. 1. pag. 109.*

Amplia si maritus sciverit, & taceat, si ve ignotaverit ipsum adulterium *dilla quest. 30. numer. 2.*

Amplia secundo si ve criminaliter, si ve civiliter tantum hæredes agere velint *Ibidem numero 3.*

Limita si maritus vivens quovis modo extrajudicialiter congressus fuerit *Ibidem numero 4.*

Limita secundo cum morte præventus maritus non potuit hanc accusationem proponere *dilla quest. 30. numer. 5. pag. 109.*

Maritus, qui habuit tempus accusandi uxorem de adulterio, nec accusavit præsumitur renuntiasse juri suo *Ibidem numer. 6. pag. 109.*

Maritus, qui ob aliquod legitimum impedimentum non potuit uxorem accusare de adulterio non præjudicat hæredibus quominus de adulterio excipere possint *cap. 2. quest. 30. numer. 7. pag. 109.*

Viduæ, cui obijcitur crimen adulterij potest replicare de adulterio à marito commissio *dilla quest. 30. numer. 8. pag. 109.*

Exceptio adulterij competens contra Viduam non impedit restitutionem dotis parti ipsius
• Viduæ faciendam *cap. 2. quest. 30. numer. 9. pag. 110.*

AFFLICTUS.

Afflict. in decis. 291. constituitur cap. 2. quest. 34. numer. 8. pag. 116.

ALEXANDER TARTAGNUS.

Alexander Tartagnus in contr. 62. numer. 13. lib. 2. declaratur cap. 2. quest. 37. numer. 13. pagin. 123.

Alexander Tartagnus in conf. 109. per totum vol. 3. declaratur cap. 1. questio. 3. numer. 8. pag. 4.

Alexander Tartagnus in l. prim. post med. numer. 35. ff. sol. matrim. defenditur ab impugnacione Boerij in decis. 330. numer. 3. versic. Fatetur cap. 2. quest. 26. n. 25. pag. 101.

ALIENATIO. ALIENARE.

Alienatio fundi dotalis ob finandum æs alienum ex pretio tenet irrevocabilitate *cap. 2. quest. 5. n. 51. pag. 44.*

Causæ iustæ alienandi fundum dotalum quales sunt: *cap. 2. quest. 5. numer. 51. pag. 44.*

Uxor, quæ dolose parientiam præstitit marito alienandi res dotalis tanquam proprias sibi præjudicat *cap. 2. quest. 16. numer. 53. pagin. 74.*

Bona servanda liberis primi conjugij non possunt per matrem alienari, aliter si alienata

fuerint vendicabuntur à quocunque possessore post defunctam matrem *cap. 3. quest. 2. numer. 17. 18. pag. 157.*

Et si penes tertium consumpta fuerint conceditur æstimatio in bonis matris *dilla quest. 2. numer. 29. pag. 157.*

Mater potest alienare bona ejus, & dotem invitis etiam filiis *cap. 3. quest. 6. numer. 3. pag. 167.*

ALIMENTA.

Alimentorum appellatione vestes quoque continentur *cap. 2. quest. 3. numer. 1. pag. 34.*

Quod alimenta Viduæ debeantur ex bonis mariti prædefuncti nulla lex decernit *cap. 2. quest. 1. numer. 1. pag. 24.*

Viduæ pauper alenda est ab hæredibus mariti intra annum luctus *cap. 2. quest. 1. numer. 3. pagin. 24.*

Viduæ non cogitur vendere propria bona infructifera, ut sibi pareat alimenta *cap. 2. dilla quest. 1. numer. 6. pag. 24.*

Limita in iis, quæ in meris fructibus consistunt *Ibidem numer. 7.*

Minus cogenda est distrahere dotem ut se ipsam alat ad exonus hæredum viri *dilla quest. 1. numer. 8. pag. 24.*

Viduæ indotatæ dubium non est quòd debeantur alimenta anni luctus *dilla quest. 1. numer. 10. pag. 24.*

Alimenta anni luctus præstanda sunt Viduæ ob decus prioris matrimonij *dilla quest. 1. numer. 11. pag. 24.*

Hæredes, qui alimentorum compensationem Viduæ obijcitur teneantur probare eam aliunde habuisse unde se alere possent *cap. 2. quest. 1. numer. 17. pag. 25.*

Viduæ, quæ propria industria victum sibi quaerere potest non est alenda ab hæredibus viri intra annum luctus *cap. 2. quest. 1. numer. 19. pag. 25.*

Viduæ nobilis non tenetur operari ut victum sibi quaerat, secus ea quæ vilioris conditionis est *cap. 2. quest. 1. numer. 21. pag. 26.*

Viduæ, quæ partem, aut fratres divites habet non potest petere ut alatur ab hæredibus viri intra annum luctus *dilla quest. prim. numer. 22. pag. 26.*

Contrarium alij defendunt *Ibidem numer. 23. numer. 24.*

Auctor distinguit *Ibidem numer. 25. § 26.*

Viduæ quæ quantam bonorum viri consecuta est non est alenda ab hæredibus ipsius viri intra annum luctus *dilla quest. 1. numer. 27. pag. 25.*

Sed pro tempore, quo hæredes differunt prestare Viduæ dictam quantam tenentur ad alimenta *Ibidem numer. 28.*

Viduæ, quæ accepit legatum alimentorum sibi à viro relictum non potest alia subsidaria alimenta petere *Ibidem numer. 29. pag. 25.*

Alimenta legata magis Viduæ prostant quàm subsidaria *dilla quest. 1. numer. 30. 31. 32. § 33. pag. 26.*

Legatum annum alimentorum initio cujuslibet anni præstandum est *dilla quest. 1. n. 34.*

Alia

Alia quò ad legatum alimentorum v. in verbo Legatum.
Viduz secundò nubenti intra annum Luctus alimentorum non debetur *cap. 2. quest. 1. numer. 40. pag. 26.*

Er ideo tenetur prestare cautionem de restituendis alimentis quatenus intra annum luctus tenebat si ea pro toto anno acceperit *dilla quest. 1. numer. 36. pag. 26.*

Extra domum viri non debentur Viduz alimenta nisi iustum proposuerit causam recedendi ab eis *cap. 2. quest. 1. numer. 44. pag. 26.*

Iusta autem causa qualis in proposito reputetur? *Ibidem numer. 45.*

Quantitas alimentorum quæ extra domum mariti prestanda est Viduz taxari debet Iudicis arbitrio *Ibidem numer. 46. pag. 26.*

Sed in taxanda dicta quantitate prædeducitur æstimatorio operum *Ibidem numer. 47.*

Hæredes viri qui restitunt Viduz ante anni lapsum dotem in mobilibus consistentem, & dotem in immobilibus constitutam statim post solum matrimonium non tenentur erga Viduam ad alimenta pro anno luctus nisi dotis redditus non sufficiat, quoniam tenentur supplere quod deest *cap. 2. quest. 1. numer. 48. 49. § 50. pag. 26.*

Post annum verò luctus ad nihilum tenentur *Ibidem numer. 76. pag. 28.*

Vidua dives alenda est ab hæredibus viri intra annum luctus quando pirgans est, vel pro prægnante habetur *cap. 2. quest. 1. numer. 51. 52. pag. 27.*

Viduz diviti debentur alimenta legata *dilla quest. 1. numer. 53. pag. 27.*

Vidua minori sumptu alenda est quàm aleretur constante matrimonio *dill. cap. 2. quest. 1. numer. 54. § cap. 2. questio. 2. numer. 10. pagina 31.*

Post annum luctus non debentur Viduz alimenta nisi pro tempore, quo hæredes viri differunt restituere dotem *cap. 2. quest. 1. numer. 59. pag. 27.*

Post annum luctus inopia nil prodest Viduz quò ad alimenta petenda ab hæredibus viri *Ibidem numer. 60.*

Indotata tamen debentur, vel saltem quarta in bonis viri *Ibidem n. 63. 64. § 65.*

Hæredes viri quousque dotem non restitunt tenentur alere Viduam etiam si dos in pecunia consistat *cap. 2. quest. 1. numero 61. pagina 27.*

Debet tamen Vidua hæredes in mora constituere, & docere de damno emergente, vel de Lucto cessante *dilla quest. 1. numer. 62. pag. 27.*

Filii in his casibus, in quibus non tenentur alere matrem uti hæredes patris, tenentur tamen uti filii *dilla quest. 1. numero 64. pagina 27.*

Vidua indotata loco alimentorum consequitur quartam in bonis mariti divitis *cap. 2. quest. 1. numer. 65. pag. 27.*

Alimenta, & sumptus litis subministranda sunt Viduz agenti adversus hæredes viri ad restitutionem dotis *cap. 2. quest. 1. numero 73. pagina 28.*

Bersani de Vidui Index.

Fructus hereditatis viri cum non sufficiunt pro alendis hærede, & uxore Vidua detrahenda prius est quantitas, quæ pro hærede debet; reliquum verò Viduz traditur, ut se alere possit *cap. 2. quest. 1. n. 77. pag. 28.*

Socer Viduz, qui filio marito hæres non successit, & consanguinei ipsius mariti non tenentur alere Viduam *d. quest. 1. n. 78. pag. 28.*

Limita quò ad socerum ut *numer. 81. 82. § 83.*

Hæredes à marito scripti si nollat hereditatem adire assignanda est Viduz Iudicis officio certa pecunie quantitas, ex qua se alere possit *dilla quest. 1. n. 84. pag. 28.*

Limita si æs alienum contraxerit, ut se aleret *ibidem n. 85. § 83. pag. 28.*

Limita secundò quando petit alimenta legata *ibidem n. 86. pag. 29.*

Limita tertio in alimentis, quæ petuntur conditione ex lege *Ibidem numer. 87. pagina 29.*

Limita quarto hæredes viri fuerint in mora præstandi alimenta & Vidua fuit propterea coacta æs alienum contrahere *ibidem numero 89.*

Alimenta præterita in casibus, quibus possunt etiam tertio cedi *cap. 2. quest. 1. numero 90. pag. 29.*

Alimenta futura an cedi possint *Ibidem numero 91.*

Alimenta præstanda domi hæredum viri non possunt tertio cedi, sed ea dumtaxat, quæ aliquà rationabili causâ extra domum debentur *Ibidem n. 92. 93.*

Bona mariti sunt Viduz tacitè hypothecata pro alimentis *dilla quest. 1. numer. 94. § 96. pagina 29.*

Fratres divites cogi possunt ut præstent Viduz alimenta *cap. 2. quest. 2. n. 22. pag. 31.*

Alimenta viro præstita in causâ a dis soluto matrimonio restituta sunt in æstimatione *cap. 2. quest. 45. n. 19. p. 141.*

AMAT.

Amat. resol. forens. 49. n. 56. declaratur cap. 2. quest. 1. n. 20. pag. 25.

ANIMAL.

Grege animalium in dotem dato qualiter soluto matrimonio restitui debeat vide in verbo Grex.

Animalia æstimatè tradita viro pro dote percunt peticulo ipsius viri *cap. 2. quest. 27. numero 7. pag. 104.*

Limita si petierint matrimonio nondum contracto *Ibidem numer. 8.*

ANNA PROPHETISSA.

Anna Prophetilla commendatur *cap. 1. quest. 8. numer. 32. pag. 13.*

ANNULUS.

Annuli sponsalicii, quibus uxor in facie Ecclesie desponsatur irrevocabiliter ipsi uxori acquiritur, nisi aliud servetur de consuetudine *cap. 2. quest. 4. numer. 38. 31. pag. 38.*

ANNUS.

Annus Luctus olim constabat mensibus decem; hodie duodecim mensibus constat *cap. 3. quest. 1. numer. 28. pag. 153.*

Numa Pompilius legem indixerat ut Vidua, que renupierat intra annum luctus, vaccam prægnantem immolaret *dicta quasi. 1. numero 12. pag. 152.*

Alia adætem de Vidua renubente intra annum luctus v. in verbo Vidua renubens intra annum luctus.

ARETINUS.

Aretini opinio in *1. quod in uxorem in fine C. de negot. gestis* confutatur *cap. 2. quasi. 3. numero 15. pag. 35.*

ASSECURATIO.

Uxor, que agit ad assecurationem dotis vivente marito non potest omnia bona apprehendere, sed ea dumtaxat, quæ doti correspondent *cap. 2. quasi. 13. n. 25. pag. 63.*

ASSIGNARE. ASSIGNATIO.

Assignare est species traditionis *cap. 2. quasi. 48. num. 27. pag. 149.*

Traditio, & assignatio in iure pro eodem accipiuntur *cap. 2. quasi. 48. n. 28. pag. 149.*

AUGMENTUM DOTIS.

Uxor habet beneficium tacite hypothecæ in bonis viri pro augmento dotis ab eo constituto *cap. 2. quasi. 16. num. 31. pag. 71. & quasi. 33. n. 29. 30. pag. 115.*

Pro augmento dotis à se ipsa constituto habet dictum beneficium tacite hypothecæ cum privilegio prælationis *dicto cap. 2. quasi. 16. num. 33. pag. 72.*

Oritur autem dicta hypotheca solum à die constitutionis, sive à viro, sive ab uxore constitutum fuerit *ibidem num. 49. pag. 74.*

Limita si præcesserit promissio *ibidem numero 51.*

Augmentum dotis à viro constitutum variis nominibus appellari solet *cap. 2. quasi. 33. numero 1. pag. 113.*

Donatio propter nuptias differt ab augmento dotis à viro constituto, & in aliquibus convenit cum eo *cap. 2. quasi. 33. numero 2. & 3. pagina 113.*

Vidua non lucratur augmentum quando dos soluta non fuit *cap. 2. quasi. 33. numero 4. pagina 113.*

Et ideo si pro parte tantum soluta fuit, poterit pro parte tantum consequi augmentum *dicta quasi. 33. n. 5. pag. 114.*

Aque in his casibus poterit vel totum, vel partem augmenti petere à promissore dotis, qui defecit in illius solutione *ibidem num. 6. pag. 113.*

Augmentum dotis à primo viro constitutum non præsumitur in dotem datum secundo marito *cap. 3. quasi. 7. num. 23. p. 169.*

Augmentum dotis, quod uxor constituit primo viro censetur una cum dote repetitum posteriori viro *cap. 3. quasi. 7. numero 25. pagina 169.*

Sola promissio dotis absque solutione non prodest Viduæ quod ad lucrandum augmentum *cap. 2. quasi. 33. numero 7. pagina 113.*

Confessio dotis receptæ à marito scripta non prodest Viduæ quod ad lucrum augmenti præterquam in casibus, quibus dos confessata haberetur pro verè soluta *dicta quasi. 33. numero 8. 9. pag. 113.*

Maritus, qui concessit dilationem ad solvendam dotem, & pendente dilatione decessit tenetur ad augmentum *dicta quasi. 33. numero 10. pagina 113.*

Contrariam sententiam alii sequuntur, à quibus recedit Auditor *ibidem numero 11. & 12. pag. 114.*

Uxor lucratur augmentum dotis ratione diversæ ab ea, qua maritus lucratur dotem *cap. 2. quasi. 33. n. 15. pag. 112.*

Augmentum Viduæ consequi non potest quando maritus supervixit dilationi ad solvendam dotem concessit, & fecit quidquid potuit ut dotem exigeret *dicta quasi. 33. numero 15. pagina 114.*

Mota mariti in recipiendo dotem non impedit quominus Vidua lucratur dotis augmentum *cap. 2. quasi. 33. num. 16. pag. 114.*

Augmentum debetur Viduæ quavis dos soluta non sit quando vir mandavit illud solvi sive soluta, sive non soluta dote *dicta quasi. 33. numero 16. pag. 114.*

Dilatio solvendæ dotis extraneo concessa non aufert Viduæ lucrum augmenti *dicta quasi. 33. n. 20. pag. 114.*

Augmentum, quod nulla præcedente dotis datione, aut promissione uxori constitutum fuit præstandum est Viduæ etiam non soluta dote *ibidem numero 22.*

Augmentum dotis variis ex causis solet uxoris constitui *cap. 2. dicta quasi. 33. numero 23. pagina 114.*

Uxor, que à viro cognita non fuit nunquid lucratur dotis augmentum? *ibidem num. 24.*

Mulier, que desponsata fuit per verba de presenti sed nondum traducta est ad domum viri an dotis augmentum petere possit? *dicta quasi. 33. n. 25. pag. 114.*

Uxor, que recessit è domo mariti sine causa non lucratur dotis augmentum *ibidem numero 26.*

Hereditas viri asserentibus substantiam ejus non esse solvendo pro dotis augmento incumbit onus probandi *dicta quasi. 33. numero 27. pagina 115.*

Augmentum dotis uxori non promissum non debetur *ibidem numero 28. pagina 115.*

Augmenti non soluti debentur Viduæ post annum intersturia *ibidem numero 31.*

Vidua non potest cogi ab hereditibus viri ut proprietatem augmenti penes eos relinquat, & interesse annum præcipiat ab eis *cap. 2. quasi. 34. num. 1. pag. 116.*

Nam ei petmissum est proprietatem consequi dummodo cautionem præstet de ea servanda si iis prioris matrimonii *dicta quasi. 34. num. 2. pag. 116.*

Limita si in hereditate mariti non extet pecunia unde solvi possit proprietas, sed tunc filii tenentur præstare Viduæ cautionem de solvendo interesse *numero 3. 4.*

Et

Et cogitur in eo casu Vidua accipere annum interesse quavis filii sint diversi fori *dilla quest. 34. numero 5. pag. 116.*

Extranei tamen heredes mariti non audiuntur si velint offere Viduæ annum interesse sub prætaxa quod pecuniam non habeant, quia tenentur dilatare bona hereditaria *dilla quest. 34. numero 23. pag. 116.*

Quantitas interesse augmenti dotis taxatur juxta interesse dotis *Ibidem num. 6. pag. 116.*

Heredes viri constituti in mora solvendi augmentum dotis tenentur ad interesse damni emergentis, aut luctu cessantis *dilla quest. 34. numero 7.*

Sed ob solam mortem non debetur *Ibidem numero 10.*

Augmentum dotis à viro constitutum non est præ lucrativum *dilla quest. 34. numero 9. pag. 116.*

Augmentum dotis, quod in bonis immobilibus constituit præstandum est Viduæ in proprietate *Ibidem num. 11.*

Vidua non potest cogere heredes viri ut solvant interesse augmenti dotis retenti proprietate *dilla quest. 34. num. 13. pag. 116.*

BALDUS.

Baldus defenditur ab impugnacione *Surdi cap. 2. quest. 1. num. 35. pag. 26.*
Baldus novell. de dote par. 7. privileg. 47. declaratur cap. 13. num. 24. pag. 62.

BARCELONA.

Barcelona in cons. 161. numero 7. declaratur cap. 1. quest. 5. num. 10. pag. 8.

BENEFICIUM.

Beneficium competentis, quod habet dotans ex liberalitate non impedit quominus dotis donator simpliciter conveniatur *cap. 2. quest. 9. num. 16. pag. 54.*

BONA DOTALIA.

Bona dotalia si effecta sint deteriora ex culpa, vel negligentia mariti præstanda est Viduæ illarum deterioracionis estimatio *cap. 2. quest. 5. num. 3. pag. 40.*

Vidua, quæ eligit petere ab heredibus viri pretium bonorum dotalium à marito venditorum magis quam illorum estimationem non potest ultro consequi, quàm eam summam, quæ ad manus mariti pervenit *cap. 2. quest. 5. num. 4. pag. 40.*

Fructus bonorum dotalium post solum matrimonium ab heredibus viri percepti restituendi sunt Viduæ etiam nulla prævia interpellatione *Ibidem numero 5.*

Dominium bonorum dotalium an penes maritum constante matrimonio sit, aut verò penes uxorem vide in *cap. 2. dilla quest. 5. numero 7. 3. pag. 41.*

Dominium bonorum dotalium quærens constante matrimonio penes uxorem reperitur eo solo relict ad uxorem ipso jure *dilla quest. 2. num. 6. pag. 41.*

Constante matrimonio non potest uxor revocare

alienationem fundi dotalis à marito factam *dilla cap. 2. quest. 5. num. 11. pag. 41.*

Bona cuncta ex pecunia dotali sunt dotalia saltem in subsidium *cap. 2. quest. 5. numero 46. pagina 43.*

Item quando uxor viro alienandi consensit *Ibidem numero 47.*

Causæ necessitate alienandi fundum dotalem quas sunt? *cap. 2. quest. 5. numero 51. pag. 44.*

Emens scienter bona dotalia non potest de evictione agere adversus maritum, nisi ipse se de evictione prætaxanda expresse obligaverit *cap. 2. quest. 14. num. 20. pag. 66.*

Ignorans verò de evictione agere potest quavis non sit promissa *Ibidem numero 22.*

BONA.

Bona secundi mariti sunt tacite obligata filiis primi matrimonii pro ratione tutelæ non redditæ, vel non legitime redditæ à matre tutrice *cap. 1. quest. 7. num. 3. pag. 10. Et cap. 2. quest. 38. num. 11. pag. 124.*

Dos, & quæcunque alia bona Viduæ secundo nubentis æqualiter dividenda sunt inter filios utriusque matrimonii *cap. 1. quest. 7. numero 9. pagina 10.*

Bona infructifera dicuntur ea, ex quibus nulli fructus percipiuntur, vel non sufficientes pro alimentis *cap. 1. quest. 32. num. 3. pag. 19.*

Bona infructifera vendere non cogitur Vidua ut sibi pareat alimenta *cap. 2. quest. 12. numero 6. pagina 24.*

Limita in his bonis, quæ in meritis fructibus consistunt *dilla quest. 1. numero 7.*

Bona, quæ sunt in hereditate filiorum quomodo dignoscantur an sit paterna, aut aliunde quaesita? *cap. 3. quest. 2. numero 24. pag. 157.*

Bona paterna, quæ in filium perveniunt si per successionem transeant in alterum filium non dicuntur amplius paterna, nec sunt per matrem successuram secundo filio reservanda *Ibidem numero 25.*

BONA EXTRADOTALIA, SIVE PARAPHERNALIA.

Pro bonis extradotalibus, seu paraphernalibus jus agendi remanet penes uxorem etiam constante matrimonio *cap. 2. quest. 15. numero 1. pag. 68.*

Pro bonis extradotalibus à marito administratis competit uxori tacita hypotheca sed absque privilegio prælationis *cap. 2. quest. 16. num. 34. 36. pag. 72.*

Bona extradotalia qualia dicantur? *cap. 2. quest. 35. num. 2. pag. 117.*

Bona extradotalia an distinguantur à paraphernalibus *Ibidem num. 1. 2. 3. Et 4. pag. 118.*

Dominium bonorum paraphernalium remanet penes uxorem pleno jure *dilla quest. 35. numero 5.*

Bona paraphernalia restituenda sunt Viduæ statim post solum matrimonium *cap. 2. dilla quest. 35. numero 30. pag. 120.*

Vidua tenetur stare locutioni bonorum paraphernalium à marito factæ *dilla quest. 35. numero 31. pag. 120.*

Bona matrici sunt tacite hypothecata pro bonis paraphernalibus ab eo administratis, sed abique prelacione *dilla quest. 35. numero 32. pag. 120.*

Dammum contingens in bonis paraphernalibus imputatur marito si bona ipsa administravit dummodo non contigerit calu fortuito *Ibidem numero 35.*

Limita tamen in bonis mobilibus usu consumptis *Ibidem num. 36.*

Maritus administrans bona paraphernalia uxoris non tenetur de levissima culpa, sed solum de dolo, lata, & levi culpa *Ibidem numero 36.*

Bona paraphernalia consistentia in jocalibus, & vestibus, quæ Scherpa appellantur censentur pars dotis, & illius privilegiis gaudent *Ibidem num. 37.*

Bona paraphernalia viro ab uxore donata an sint restituenda? *dilla quest. 35. numero 41. pagina 120.*

Fructus bonorum paraphernalium à viro percepti an, & quando restituendi sint uxori? *dilla quest. 35. numero 6. & pluribus seq. pagina 118. & 119.*

BULGANUS.

Bulganus clarissimus I. C. nocte Viduam uxorem duxerat, & mane sequenti promulgavit *I. rem non motam C. de iudiciis cap. 1. quest. 7. n. 20. pag. 11.*

Scholares Bulgari deserunt eum ob promulgationem legis prædictæ *Ibidem num. 21.*

CAMPEGGIUS.

Campeg. in tractat. quod stantibus masculis post Bruu. de status num. 155. confutatur cap. 1. quest. 3. n. 9. pag. 4.

CAPYC. LATRO.

Capyc. Latro in consult. 151. num. 46. 47. & 48. declarat cap. 3. quest. 5. n. 15. pag. 166.

CAPTIO.

In dotis contractu nulla captio admittitur *cap. 2. quest. 11. n. 9. pag. 57.*

CARLEVAL.

Carleval de iudiciis lib. 1. tit. 3. dispos. 8. numero 32. in principio reprobatur cap. 2. quest. 7. num. 41. pag. 50.

CASTILLUS.

Castill. contr. quæd. lib. 3. cap. 25. num. 16. versicul. Caterum confutatur cap. 1. quest. 9. numero 23. pag. 15.

Iidem libro 8. cap. 49. num. 36. declarat cap. 2. quest. 7. n. 20. pag. 49.

CASTITAS.

Vidua tenetur eandem castitatem viro defuncto servare, ad quam erga eum viventem tenebatur *cap. 3. quest. 16. num. 7. pag. 184.*

CAUSA.

Causa est id, quæ cessante cessat effectus *cap. 2. quest. 48. n. 7. pag. 147.*

Causa valde remota dicitur potius occasio quam causa *cap. 2. quest. 48. numero 9. pagina 147.*

Statuto disponente, quod in causis Viduarum summarie procedi debeat ut non potest Vidua

luxuriose vivens, neque aliis statutis Viduæ favorabilibus *cap. 3. quest. 18. numero 16. & 17. pag. 187.*

Viduatum causæ sine strepitu, & figura iudicii decidendæ sunt *cap. 1. quest. 9. num. 12. pag. 15. & quest. 13. n. 5. pag. 21.*

Cum iustitia, & misericordia petrandæ *cap. 1. quest. 13. n. 5. pag. 21.*

Deus vetuit ne causæ Viduarum in Curiam Principis introducantur *cap. 1. quest. 13. numero 3. pag. 21.*

Hodie tamen privilegium est earum quod possunt principem adire *dilla questione 13. numero 4.*

Causæ Viduarum dicuntur Summatæ *dilla quest. 13. num. 5.*

Causa dotis, & quælibet alia Viduæ causa dicitur pia, favorabilis, & præcipua *dilla quest. 13. n. 9. 10. pag. 21.*

Ubi clare constat de non bono iure Viduæ Index non debet facere iniustitiam parti ut protegat causam Viduæ *dilla quest. 13. numero 11. pagina 21.*

In causa dotis proceditur ex bono, & æquo recedendo à iuris subtilitatibus *cap. 2. quest. 24. num. 3. pag. 94.*

CAUTIO.

Patet secundò nubens non tenetur præstare filijs suis cautionem de servandis rebus immobilibus primæ uxoris ad eum perventis; secus de mobilibus *cap. 3. quest. 19. num. 26. pag. 191.*

Vidua tenetur præstare cautionem de restituendis alimentis quatenus intra annum Luctus secundo nubat si ea accipere pro toto anno *cap. 2. quest. 3. num. 3. pag. 26.*

Tenetur quoque præstare cautionem de restituendis vestibus logubribus in casu, quo secundò nupsit *cap. 2. questione 3. numero 27. pagina 36.*

Uxor relicta usufructuaria sub conditione si casu vixerit, vel si in viduitate permanferit tenetur præstare cautionem mutianam etiam respectu fructuum; secus verò usufructuaria per verba donec casu, & honestè vixerit *cap. 2. quest. 42. num. 36. 37. pag. 133.*

Uxor, quæ mortam fecit in præstanda cautione mutiana tenetur convertere in fortem fructus à die mortæ perceptos *dilla quest. 42. num. 38. pagina 133.*

Cautio mutiana nunquid præstari debeat quamvis non petita? *dilla quest. 42. n. 39. p. 133.*

Uxor quæ bona fide fructus percepit ignorans se teneri præstare cautionem mutianam non tenetur illos restituere *Ibidem num. 40.*

Vidua quæ non præstitit cautionem mutianam non cadit à legato usufructus *dilla quest. 42. num. 49.*

Maritus potest remittere uxori usufructuaria cautionem mutianam *Ibidem num. 48. pag. 134.*

Vidua usufructuaria debet cavere de utendo, & fruendo arbitrio boni viri. Cuiusmodi cautionem maritus remittere non potest quamvis eam possit remittere ipsius mariti hæres *cap. 2. quest. 42. num. 45. 46. 47. pag. 134. & quest. 43. num. 23. 24.*

Gau.

Cautioem mutuanam præstare tenetur Vidua pro legato relicto sub conditione servande viduitatis, vel pro hæreditate sub eadem conditione delata *d. l. 1. q. 1. §. 21. C. 30.*

Cautioem mutuanam maritus remittere non potest *d. l. 1. q. 1. §. 23.*

Mater renuens tenetur præstare filiis prioris viri cautionem de restituendis rebus, quas ex liberalitate primi viri consecuta est *cap. 3. q. 1. §. 6. num. 1. pag. 167.*

Mater renuens non tenetur præstare liberis cautionem de servanda dote *cap. 3. d. q. 1. §. 6. num. 4. pag. 167.*

Limita si statutum disponet quod dos eis servetur *ibidem num. 8.*

Amplia etiam si extet statutum, quod mater, quæ secundas nuptias contraxit non possit de dotibus suis disponere in præjudicium liberorum prioris matrimonii *ibidem num. 57.*

Augmentum vel dotem à primo viro constitutam sicuti mater renuens tenetur servare liberis prioris matrimonii, ita tenetur eis præstare cautionem de illis restituendis *ibidem nu. 9. C. 10. pag. 167.*

Limita si dos vel augmentum ex causa onerosa proveniat *ibidem num. 11.*

COHÆRES.

Quæstio an unus ex cohæredibus mariti possit insolidum conveniri pro restitutione dotis difficilissima est *cap. 2. q. 1. §. 20. n. 1. pag. 82.*

Vidua secundum aliquos potest unum ex cohæredibus actione personali insolidum conveniri pro restitutione dotis *cap. 2. q. 1. §. 20. num. 4. pag. 82.*

Sed contrarium est verius *ibidem n. 5.*

Cohæredes mariti in actione personali tenentur solum pro virili etiam si agatur de restituenda dote, quia dos in hoc non repetitur expressè privilegiata *cap. 2. q. 1. §. 20. num. 10. 11. pag. 82.*

Actione hypothecariâ potest unus ex cohæredibus insolidum conveniri ad restitutionem dotis *cap. 2. q. 1. §. 20. n. 12. pag. 82.*

Vidua, quæ acceptavit legatum pro dote restituenda à viro relicto præstandum ab uno ex cohæredibus non potest alios cohæredes conveniri *cap. 2. q. 1. §. 20. numer. 15. pagin. 83.*

Vidua potest agere actione hypothecariâ adversus unum ex cohæredibus insolidum etiam si bona hypothecæ subiecta fuerint inter eos divisa quando pars uni obventa sufficit pro tota dote *d. l. 1. q. 1. §. 20. numer. 16. pag. 83.*

Creditor, electionem habet conveniendi cohæredes debitoris actione personali pro rata, vel unum tantum insolidum actione hypothecariâ *d. l. 1. q. 1. §. 20. numer. 14. pagin. 83.*

COMMUNIO.

In communione vivere dicuntur qui communibus expensis vivunt in eadem domo *cap. 2. q. 1. §. 41. num. 4. pag. 129.*

Societas inter Viduam, & hæredes mariti durate præsumitur quando ab eis possidentur bona communia indivisa *cap. 2. q. 1. §. 41. numer. 1. pag. 128.*

Lucra, & commoda tacite Societatis sunt inter Viduam, & hæredes mariti aequaliter dividenda *d. l. 1. q. 1. §. 41. num. 2.*

Hæredes mariti, qui post divisa bona demum cum Vidua habitant an præsumantur Societatem inisse, aut solam bonorum communionem contrahere? *d. l. 1. q. 1. §. 41. numer. 3. pag. 109.*

Regula quod Societas per mortem unius ex consociis dissolvatur non habet locum in Societate viri, & uxoris quando vir præcedit *ibidem num. 5.*

COMPENSATIO. COMPENSARE.

Species cum quantitate non compensatur *cap. 2. q. 1. §. 28. n. 5. pag. 105.*

Compensatio, quæ fit à lege ipso jure prædii dotalis cum expensis necessariis procedit si mixtus illi acquieverit, ne eo invito fiat compensatio speciei cum quantitate *d. l. 1. q. 1. §. 28. n. 9. 105.*

Expense circa res dotales à marito factæ compensantur cum fructibus perceptis ab hæredibus ipsius viri post solum matrimonium *cap. 2. q. 1. §. 28. num. 17. pag. 106.*

Et cum fructibus bonorum extradotalium *ibidem num. 28.*

Compensatio Viduæ dotem repertam opponi non potest prætextu quod non reddiderit rationem suæ administrationis *cap. 2. q. 1. §. 29. num. 2. 7. pag. 107.*

Compensationis extrema sunt debitum, & creditum hinc inde *d. l. 1. q. 1. §. 29. n. 4.*

Compensatio non potest opponi Viduæ prætextu non reddite rationis suæ administrationis etiam si verosimiliter possit resultare debitum *d. l. 1. q. 1. §. 29. numero 9. pagina 108.*

Compensatio dotis restituendæ tunc rectè obijciatur Viduæ cum certè constat eam liquidò debitricem esse *cap. 2. q. 1. §. 29. num. 15. pag. 108.*

Compensatio prætextu non reddite rationis neque potest obijci Viduæ quando iterum tenetur reddere rationes ut quia minus rectè illas reddiderit, nec quando pendet iudicium super redditione rationum *ibidem nu. 9.*

CONDITIO.

Legatum relictum Viduæ sub conditione viduitatis, & habitandi cum filiis si in aliud transferatur casu quo non possit cum filiis habitare, nec ulla de viduitatis conditione mentio facta sit an debeat censeri repetita? *cap. 2. q. 1. §. 47. num. 6. pag. 145.*

Novata stipulatione non censentur repetitæ conditiones primæ stipulationi appositæ *d. l. 1. q. 1. §. 47. num. 8.*

Legatum sub una conditione relictum si in aliud transferatur sub diversa conditione non debet in eo censeri repetita prima conditio *d. l. 1. q. 1. §. 47. n. 7. pag. 145.*

Limita ut *ibidem num. 10.*

Conditio viduitatis apposta legato relicto in testamento an debeat censeri repetita eidem legato relicto in codicillis *d. l. 1. q. 1. §. 47. num. 14. pag. 146.*

Corr:

Conditio viduitatis uni Legato apposta an, & quando censetur repetita in aliis Legatis sive in eadem oratione, sive in diversa relicta? *cap. 2. quest. 43. numer. 22. pag. 138. & pag. 146. numer. 3. 4. & 5. pag. 145.*

Conditio viduitatis apposta Legato non censetur repetita ab heredibus, viri, qui cum Vidua super dicto Legato aliquam conventionem interverunt *dist. quest. 43. numer. 25. pag. 138.*

Conditio viduitatis per verba suspensiva concepta perpetuum viduitatem importat *Ibidem numer. 27. pag. 139.*

Conditio viduitatis concepta per verba resolutive importat ut commodum legari medio tempore à marito perceptum non debeat restitui per transitum ad secundam vota *Ibidem numer. 28. pag. 139.*

Secus autem procedit in condicione suspensiva *Ibidem numer. 26. & quest. 47. numer. 13. pag. 145.*

In hereditate relicta sub condicione servandæ viduitatis non intrat distinctio an conditio expressa sit per verba suspensiva, aut per verba resolutive, sed indistincte post contractas à Vidua secundas nuptias restituendi sunt fructus medio tempore percepti *Ibidem numer. 29.*

Relictum Vidua sub condicione castæ, & honestæ vivendi utrum ea retinere possit post secundas nuptias? *dist. quest. 43. numer. 32. 33. & 34. pag. 139.*

Legatum annuum relictum Viduæ sub condicione servandæ viduitatis debetur ei pro integro anno, quamvis ante illum completum secundum nuptierit *dist. quest. 43. numer. 37. pag. 140.*

Conditio viduitatis secundum aliquos potest à Vidua speciri *cap. 2. quest. 47. numer. 1. pag. 144.*

Contrarium verius est *Ibidem numer. 2.*

Conditio casualis, vel mixta retrahitur ad diem obligationis *cap. 2. quest. 16. numer. 44. pag. 73.*

Legatum, quod primo sub condicione relictum erat si deinceps absque ulla condicione reputatur præsumitur fuisse relictum purum *cap. 2. quest. 47. numer. 9. pag. 145.*

Conditio primo Legato apposta si non congruat sequenti non debet in eo censi repetita, quamvis utrumque in unica oratione scriptum sit *cap. 2. quest. 47. numer. 12. pag. 145.*

CONFESSIO.

Confessio de dote recepta à marito scripta an probet ipsius dotis numerationem gravissima est inter DD. *quest. 26. numer. 2. pag. 98.*

Materia hujus questionis in foris frequentissima *dist. quest. 26. numer. 5.*

Ubi agitur de solo præjudicio hæredum mariti dotis confessio sufficiens probat illius numerationem *dist. quest. 26. numer. 6. pag. 98.*

Ex hoc iure utimur in Civitate Mediolani *Ibidem numer. 7.*

Hæredes mariti possunt opponere exceptionem dotis non numeratæ adversus confessionem de recepto à marito scripta *dist. quest. 26. numer. 8. pag. 98.*

Exceptio non numeratæ dotis intra quod tempus proponi possit ab hæredibus viri? *dist. quest. 26. numer. 10. 11. & 12. pag. 98.*

Hæredes viri, qui dotem restituerunt intra tempore proponendi exceptionem non numeratæ dotis adversus confessionem de recepto possunt illam repetere condicione indebiti *cap. 2. quest. 26. numer. 13. pag. 98.*

Exceptio non numeratæ dotis adversus confessionem de recepto opponi non potest quando Notarius testatur vidisse illam numerari *dist. quest. 26. numer. 14. pag. 99.*

Nec quando in instrumento exprimitur solutionem factam fuisse in aliqua præcisa specie monetæ *Ibidem numer. 15.*

Potest tamen tunc opponi exceptio simulata confessionis *dist. quest. 26. numer. 17. pag. 99.*

Simulatio confessionis probatur testibus, qui instrumento interfuerunt, conjecturis, aliisque levibus probationibus *cap. 2. quest. 26. numer. 18. pag. 99.*

Maritus, qui renunciavit exceptioni non numeratæ dotis non potest ea uti *Ibidem numer. 19.*

CONFESSIO.

Confessio de dote recepta à marito scripta, quam verè non recepit unum ei præjudicat in casu soluti matrimonii ut teneatur erga uxorem de proprio quando post confessionem novam promissionem accepit *dist. quest. 10. numer. 1. pag. 55.*

In qua tamen questione magis recepta opinio est, quod hæredes mariti teneantur de proprio dotem restituere, nec liberentur cedendo actiones *Ibidem numer. 22.*

Non distinguendo an promissor pater sit, vel extraneus, neque ea promissio statim, vel ex intervallo subsecuta sit *Ibidem numer. 3. pag. 56.*

Confessio de dote recepta præjudicat marito respectu uxoris, non verò respectu promissoris si illam non recepit *cap. 2. quest. 10. numer. 4. pag. 56.*

Maritus, qui post confessionem dotis receptæ novam promissionem accepit dicitur novallæ priorum obligationem *dist. quest. 10. numer. 6.*

Confessio de dote recepta, cui successit nova promissio tunc magis nocet marito, quando de tempore novæ promissionis jam lapsum erat tempus ad opponendam exceptionem non numeratæ dotis *cap. 2. quest. 10. numer. 9. pag. 56.*

Vel quando ex alia causa promissio dotis supervenit *Ibidem numer. 8.*

Periculum nominis dotis promissæ post jam emissam confessionem de dote recepta indistinctè ad maritum pertinet *cap. 2. quest. 10. numer. 9. pag. 56.*

Limita quando uxor hæres successit dotem promittenti *Ibidem numer. 10.*

Limita ulterius quando ipsa uxor consensit novæ promissioni *Ibidem numer. 11.*

Confessio de dote recepta à marito facta in testamento sustinetur in vim legati *cap. 2. quest. 26. numer. 21. pag. 99.*

Con.

Confessio de dote recepta facta animo donandi non valet nisi morte confirmetur, nam potest quandoque revocari *d. quest. 26. n. 22. 23. pag. 99.*

Confessio de dote recepta, quæ sustinetur in vim legati revocatur per posterius testamentum, in quo de confessione nihil actum est *Ibid. n. 24.*

Limita si confessio emissâ in primo testamento jurata sit *Ibid. n. 25.*

Confessio dotis receptæ per errorem scripta potest revocari consilio de errore *cap. 2. quest. 26. n. 26. pag. 99.*

Confessio geminata probat in præjudicium mariti, sed admittit probationem in contrarium, non tamen exceptionem non numeratæ pecuniæ *Ibid. n. 27. 28.*

Maritus, qui erga uxorem confessus est recepisse dotem, quam verè promissore non exepit salvam habet actionem adversus ipsam promissorem *d. quest. 26. num. 29. pag. 100.*

Confessio dotis nocet creditoribus personalibus tantum mariti quamvis anterioribus nisi veniant ex alia confessione præterquam mutui, veluti ex causa depositi, aut venditionis, nam tunc confessioni dotis ratione anterioritatis præferuntur *Ibidem num. 32.* Et quare? *num. 35.* non tamen præferuntur si posteriores fuerint *Ibid. n. 36. pag. 100.*

Confessio de dote recepta constante matrimonio à marito scripta cum esset ante alieno gravata præsumitur facta in fraudem creditorum neque illis nocet tempore anterioribus *cap. 2. quest. 26. n. 37. pag. 100.*

Creditoribus hypothecatis confessio de dote recepta non præjudicat quamvis posterioribus, nam ipsi competit exceptio non numeratæ dotis *d. quest. 26. num. 37. pag. 100.*

Dos confestata post lapsum tempus ad excipiendum de non numerata dote probat in præjudicium creditorum, qui de ea consilij erant *Ibid. num. 41.*

CONFESSIO.

Creditoribus cum marito contrahentibus post decursa tempora excipiendi de non numerata dote dos confestata nocet *cap. 2. quest. 26. n. 46. pag. 101.*

Confessio dotis, quam præcessit promissio præsumitur vera, & excludit quamque fraudis suspicionem, nec potest elidi exceptione non numeratæ pecuniæ *d. quest. 26. n. 48. 49. pag. 101.*

Promissio præcedens confessionem dotis quamvis inducat præsumptionem numerationis non tamen excludit probationem in contrarium *d. quest. 26. n. 51.*

Promissio dotis ad hoc ut inducere possit præsumptionem veritatis in subsequuta confessione debet esse distincta, & separata ab instrumentum confessionis *cap. 2. quest. 26. n. 52. pag. 101.*

Confessio adminiculata probat numerationem dotis etiam in præjudicium creditorum. Et quando nam dicatur adminiculata? *Ibid. n. 53. 54. pag. 102.*

Confessio præsumitur vera quando maritus diu aluit uxorem *Ibid. n. 55.*

Promissio, quæ præcedit confessionem dotis reddidit eam verisimilem *d. quest. 26. num. 56. pag. 102.*

Dos confestata si in parte appareat verè soluta præsumitur vera in totam, præsertim si dotis summa congrua sit *Ibidem n. 57. 58. 59. pag. 102.*

Confessio dotis nocet creditoribus mariti in omnibus casibus, quibus caret suspitione *d. quest. 26. n. 60. pag. 102.*

Confessio bonorum dotialium immobilium præsumitur vera etiam quando bona fuerint æstimate tradita viro *d. quest. 26. num. 61. pag. 102.*

Confessio animo donandi conscripta nocet viro, non autem creditoribus *ejus cap. 2. quest. 26. num. 62. 63. 64. ubi de ratione pag. 102.*

Confessio dotis facta à viro personæ extraneæ præsumitur vera, & nocet creditoribus viri *cap. 2. quest. 26. num. 66. pag. 103.*

Confessio dotis ante matrimonium expolita caret fraudis suspitione & præjudicat creditoribus viri contentis *d. quest. 26. num. 68. pag. 103.*

Confessio dotis receptæ in Civitate Mediolani expolita nocet creditoribus posterioribus quando munta est juramento in eodem statuto præscripto *cap. 2. quest. 26. num. 69. pag. 103.*

Confessio tutoris regulariter non nocet pupillo *cap. 2. quest. 40. num. 1. pag. 128.*

Declata ut id procedat in confessione extrajudiciali *Ibidem num. 2.*

Confessio emissâ à tutore in contentioso judicio nocet pupillo *d. quest. 40. num. 3.*

Confessio Viduæ tutricis prolata extra judicium pro exoneratione conscientie sui mariti filiis nocet *cap. 2. quest. 40. numer. 4. pag. 128.*

Limita in Vidua Amasia illius, cujus favore confessionem emisit *Ibidem num. 5.*

Confessio extrajudicialis emissâ à Vidua tutrice concurrentibus adminiculis obest filiis contentis *Ibidem num. 6.*

Pro Vidua contentente regulariter præsumitur nisi contrarie condecurre concurrant *d. quest. 40. num. 7. pag. 128.*

Confessio per Viduam tutricem inter ipsos filios conscripta favore unus, & in præjudicium aliorum non nocet *Ibidem num. 8.*

Amplia etiam si fuerit confessio jurata *Ibidem num. 9.*

CON

CONSENSUS, CONSENTIRE.

Filii, qui consenserunt matri secundò nubenti an censentur remissis ei penam servandæ proprietatis rerum quas habuit à parte eorum titulo lucrativo ? *Id. in cap. 3. quest. 3. n. 1. 2. 3. & 4. pag. 160.*

Filii consentiendo matri nubenti non dicuntur remittere ei onus servandæ proprietatis rerum quas habuit ab eorum patre nisi id ultro expresseint *Ibid. n. 4.*

Possunt simulare, quod filius annuat matri nubenti, & propria jura adversus illam conservet, præsertim si ad aliquam rationabilem causam consensus referri possit *cap. 3. d. quest. 3. n. 6. 7. pag. 160.* aut consensus ob metum reverentiam præstus sit *Ibid. n. 8.*

Solus consensus matri secundò nubenti præstus nullum astat filio præjudicium circa proprietatem rerum prædictarum, quamvis ipse antea fuisse secundum matrimonium à matre contracti; sed requiritur expressa renuntiatio *Ibid. n. 9. 10.*

Filii, qui consenserunt patri aliam uxorem ducenti non censentur remittere ei penam servandæ proprietatis rerum quas habuit à prima uxore *cap. 3. quest. 19. n. 10. pag. 190.*

CONSUETUDO.

Consuetudo, quæ contraria est dispositioni statuti dicitur potius abusus irrationabilis, quam consuetudo *cap. 2. quest. 48. num. 18. pag. 148.*

Quod à voluntate partium dependet consuetudinem non inducit, neque exemplum facere potest *cap. 2. quest. 48. n. 19. pag. 148.*

CONTRIBUTIO.

Vidua non tenetur ad contributiones, à quibus vix defunctus exemptus erat *cap. 1. quest. 4. num. 18. pag. 6.*

CONVENTIO.

Conventio, ex qua deterior efficitur dotis conditio non valet *cap. 2. quest. 5. nu. 41. pag. 43.*

CORRELATIVA.

Correlativum natura est, quod dispositum in uno in altero quoque dispositum censetur *cap. 2. quest. 2. n. 47. pag. 31.*

COVARRUVIAS.

Covarr. prætic. lib. un. cap. 7. n. 5. versic. 9. confutatur *cap. 1. quest. 10. n. 8. pag. 16.*

CREDITOR.

Confessio de dote recepta à marito conscripta an & quando probet in præjudicium creditorum ejus ? V. in verbo Confessio.

Exceptio non numeratæ dotis nunquid à Creditoribus mariti possit opponi postquam lapsum est tempus ipsi marito præfixum ad excipiendū de non numerata dote ? V. in *cap. 2. quest. 26. n. 40. 41. 42. & 44. pag. 100. & 101.*

Creditoribus mariti possunt opponere exceptionem non numeratæ dotis quamvis maritus renuntiaverit huic exceptioni *d. quest. 26. num. 47. pag. 101.*

CRIDÆ.

Vidua in Ducatu Mediolani potest contradicere credis ratione dotis intra sex menses, dummodo in viduitate honestè vivat, alioquin

hoc privilegium exercere non potest *cap. 1. quest. 9. n. 15. & 16. pag. 14. & cap. 3. quest. 18. n. 18. pag. 188.*

CURATOR.

Mater, quæ non petiit liberis curatorem non puniatur *cap. 3. quest. 4. n. 21. pag. 165.*

Limita si Curator sibi prægnanti dari debuisset *Ibid. n. 22.*

DATIO INSOLUTUM.

Debitor, qui in pecunia solvere non potest, potest, offerre creditoribus bona ejus insolutum danda *cap. 2. quest. 12. n. 3. pag. 59.*

Hæredes mariti an, & quando possint offerre Viduæ bona insolutum danda pro dote in pecunia consistente ? Vide in verbo Hæres.

Creditor, cui dantur bona insolutorum pro debitis pecuniario habet hoc beneficium, ut valor bonorum pro tertia parte diminui debeat *cap. 2. quest. 12. n. 11. pag. 59.*

Declata tamen ut *Ibid. n. 12. pag. 60.*

DEBITOR, DEBITUM.

Debitoris nomine pro dote assignato quid Viduæ præstandum sit soluto matrimonio ? V. in verbo Nomen debitoris.

Maritus cui in dotis causam assignatum fuit id quod ipse uxori debebat soluto matrimonio nedum primævi actione, sed etiam actione ex stipulatu dotis nomine conveniri poterit ab uxore *cap. 2. quest. 11. n. 24. pag. 58.*

DEUS.

Deus pronuntiavit se immediatum Iudicem in causis Viduarum *cap. 1. quest. 10. num. 3. pag. 16.*

Viduam, aut pupillum ledens furorē Dei in se convettit *cap. 1. quest. 11. n. 2. p. 21.*

DIES.

Dies incerta non habet vim interpellationis *cap. 2. quest. 7. n. 10. pag. 48.*

Dies, qua dos restitui debet saltem à principio est incerta *d. quest. 7. n. 11. Ibidem.*

DIVES, DIVITIÆ.

Vidua dives dicitur illa, quæ præter dotem habet bona paraphernalia unde fructus percipit *cap. 1. quest. 12. n. 1. pag. 19. & cap. 2. quest. 1. n. 4. pag. 24.*

Vidua dives secundum aliquos non gaudet privilegiis Viduis concessis *d. quest. num. 6. pag. 19.*

Contrarium tamen est verius *Ibidem sub num. 8.* Vidua sive dives, si ve pauper venit appellatione miserabilium personarum *cap. 1. quest. 12. n. 7. pag. 19.*

Incommoda viduitatis non possunt divitiis sublevari *cap. 1. quest. 12. n. 11. pag. 20.*

In solis divitiis non est posita summa felicitas, sicut nec summa miseria in sola paupertate consistit *cap. 1. quest. 12. n. 12. pag. 20.*

Vidua quamvis dives habita, & actu miserabilis est *d. quest. 12. n. 12. pag. 20.*

Vidua dives magis indiget privilegiis Viduarum, quam pauper *cap. 1. quest. 12. num. 21. pag. 20.*

Miserabilior est Vidua dives, quam pauper *cap. 1. quest. 12. n. 12. pag. 20.*

Vidua

Vidua dives non gaudet privilegiis, quæ ratione paupertatis competunt, & ideo non potest petere, ut ab Advocato gratis defendatur in causis sicut pauper *dicitur questio. 12. numero 23. pag. 20.*

Vidua dives tenetur ad solutionem collectarum, & spontiarum, quæ Judici debentur *cap. 1. questio. 12. num. 24. pag. 21.*

Limita si maritus ex privilegio ratione dignitatis non tenebatur ad collectas *dicitur questio. 12. numero 25. pag. 21.*

Ad onera prædiorum tam dives, quam pauper Vidua compelli potest *dicitur questio. 12. num. 26.*

Vidua dives petere non potest alimenta ab hæredibus viri *cap. 2. questio. 12. num. 2. pag. 24.*

Limita ut in *num. 51. et 53. pagina 26.*

Vidua dives alenda est ab hæredibus viri intra annum luctus quando prægnans est *cap. 2. questio. 1. num. 51. pag. 27.*

Vel quando pro prægnante habetur *ibidem numero 52.*

DOMICILIUM.

Domiciliū, vide in verbo Viduitas quod ad effectus.

Vidua deferendo domicilium mariti an, & quando illud amittat? *cap. 1. questio. 31. numero 7. pagina 110.*

DOMINIUM.

Dominium rerum dotalium ad Viduam redit ipso jure post solum matrimonium *cap. 2. questio. 5. numero 6. pag. 41. Et questio. 7. numero 39. pagina 38.*

Dominium bonorum dotalium constante matrimonio an sit penes virum *ibidem num. 7. 8. Et numero 14. pagina 41. Et questio. 14. numero 2. 3. pagina 65.*

Dominium rerum dotalium æstimatarum ad virum irrevocabilitè spectat *cap. 2. questio. 11. num. 4. pag. 57.*

DOMUS.

Vidua non tenetur ad pensionem domus, quam maritus vivens habitabat *cap. 2. questio. 36. num. 1. pag. 121.*

Vidua non censetur reconducere domum, quam maritus vivens conduxerat *cap. 2. questio. 36. num. 2. pag. 121.*

Vidua tenetur solvere pensiones domus à marito conductæ quando locatio expiravit per mortem mariti, eaque perseveravit habitate *dicitur questio. 36. numero 3. pagina 121.*

Hæredes mariti, qui solvendo sunt pensionem domus tenentur illam solvere quamvis vidua cum eis habitet, quia censetur habitare jure familiaritatis *cap. 2. questio. 36. numero 4. Et pagina 121.*

Vidua tenetur in subsidium ad pensionem domus decusam post mortem viri quando hæredes solvendo non sunt, eaque domum habitavit *dicitur questio. 36. num. 7. pag. 121.*

Quæ verò tutrix non est, neque alimenta petere potest ab hæredibus viri tenetur ad pensionem domus *ibidem numero 10. pagina 122.*

Bersani de Viduis Index.

DONATIO.

Pro donatione nunquam præsumendum est quoties alia causa præterquam donationis concurrat *cap. 1. questio. 4. num. 4. pag. 36.*

Jocalia à viro feni, vel ignobili tradita uxori juveni, vel nobili præsumuntur donata *cap. 2. questio. 4. num. 20. pag. 38.*

Item ea, quæ mittuntur sponse in recompensationem munerum ab ea acceptorum *dicitur questio. 4. num. 21. pagina 38.*

Vestes modici valoris præsumuntur à viro uxori donatæ *cap. 2. questione 4. numero 21. pagina 38.*

Jocalia tradita sponse præsumuntur donata ubicumque ex consuetudine id receptum est *à ea questio. 4. num. 21. pagina 38.*

Et quod ad hoc spectanda est consuetudo, quæ viget in loco domicilii sponse vel celebrati matrimonii, non autem quæ viget in domicilio sponsi *ibidem numero 24.*

Vestes à sponso sponse expressè donatæ non reputantur solum matrimonium *dicitur cap. 2. questio. 4. numero 25. pagina 38.*

Donatio inter sponso sustinetur *cap. 2. questio. 4. num. 26. pagina 38.*

Donatio vestium à sponso facta (secundum aliquos) resolvitur in solum usum *dicitur questio. 4. num. 27. pagina 38.*

Sed hoc declaratur ut *numero 28.*

Inter virum, & uxorem nulla est donatio *cap. 2. questio. 4. numero 33. pagina 38.*

Morte tamen confirmatur *d. questio. 4. numero 34.*

Donata sponse à consanguineis viri acquiruntur viro *cap. 2. questio. 4. num. 38. pagina 38.*

Fallit quando constat incauto ipsius uxori donata fuisse *dicitur questio. 4. numero 39. pag. 40.*

Donata uxori à consanguineis ejus ipsi uxori acquiritur *ibidem numero 40. pagina 40.*

Promittens non habet animum donandi statim *cap. 2. questio. 8. numero 1. pagina 51.*

Donans incontinenti magis liberalis est quam qui donat prævia promissione *ibidem numero 2.*

Succurrendum magis illi est, qui promptius liberalitate donat, quam qui donat prævia obligatione *dicitur questio. 8. numero 4. pag. 51.*

In donatione à traditione incipiente nulla debetur evictio *dicitur questio. 8. num. 5. pag. 51.*

Donatio propter nuptias differt ab augmento dotis à viro constituto, & in aliquibus convenit cum eo *cap. 2. questione 33. numero 2. pagina 115.*

Donatio renumeratoria ut rectè fiat inter virum, & uxorem quæ requirantur? vid. remissivè in *cap. 3. questio. 2. numero 16. pagina 156.*

DOS.

Dos data primo viro censetur in dubio repetita secundo *cap. 3. questio. 7. num. 1. pag. 168.*

Etiā si primum matrimonium fuerit tantum de facto contractum *numero 8.*

Lex non disponit quod dos data primo viro debeat dici data secundo, sed præsumit *ibidem numero 2.*

Habetur tamen pro vera dote, quia præsumptio versatur solum circa constituendi *numero 3. 4.*

b

Omnia

Omnia bona præsuntur data in dotem secundo viro quando tradita fuerunt primo *dilla quest. 6. num. 6. pag. 168.*

Dos que in certa quantitate fuit primo viro promissa præsuntur repromissa secundo *ibidem num. 7.*

Dos primo viro data censetur repetita, secundo etiam si Vidua resubens sit ætate minor *ibidem num. 13. pag. 169.*

Nec quando aliud conventum fuit *ibidem num. 15. et 16.* vel quando secundus maritus dilparis conditionis est *num. 17.*

Pacta adjecta primæ constitutioni dotis censentur repetita secundæ *dilla quest. 7. num. 14. pag. 168.*

Dos primo viro data non censetur tradita secundo quando secundus nesciebat quantitatem primæ dotis *dilla quest. 7. numer. 18. 19. pag. 169.*

Vidua, que plures habuit maritos non censetur dare ultimo viro dotem traditam primo, sed datam proximiori *cap. 3. dilla quest. 7. n. 20. pag. 169.*

Dos data ab extraneo, qui stipulatus est sibi reddi non potest censeri repetita secundo *ibidem numero 21.*

Quantitas excedens primam dotem non præsuntur tradita secundo viro *ibidem num. 22.*

Vidua, que liberis ex primo conjugio suscepit non censetur dare secundo viro dotem simpliciter, sed cum ea conditione, quod vir nil ultra ex dote ipsa lucrati possit quam unus ex filiis prioris matrimonii, qui minus relictum est *dilla quest. 7. n. 26. p. 179.*

Dos à primo viro confessata quando præsuntur repetita secundo? *ibidem num. 28. 29. et 30. p. 170.*

Dos confitens in nominibus debitum non censetur repetita secundo viro absque cessione *dilla quest. 7. num. 27. pag. 170.*

Dos à parte promissa pro filio primo viro potest diminui secundo *cap. 3. quest. 14. num. 6. pag. 181.*

Pater non potest cogi solvere dotem filix viduæ, que neque renubere neque Monasterium ingredi vult *cap. 3. quest. 14. numero 9. pagina 181.*

Filix viduæ volenti ingredi monasterium sufficit si pater tantam dotem tradat quam sufficit pro consueta dote aliarum monialium *cap. 3. quest. 14. num. 8. pag. 181.*

Quo amplior est dos eo honorabilius tractanda est uxori *cap. 1. quest. 4. numero 10. pag. 37.*

Dos à Vidua recuperata amittit dotis naturam, & privilegia *cap. 1. quest. 3. num. 4. pag. 4.*

Statuto, quo cavetur non posse mulierem nisi de certa parte dotis suæ disponere ligatur Vidua, quominus possit ad sui libitum de dote sibi nondum restituta disponere *cap. 1. quest. 3. n. 5. p. 4.*

De dote restituta potest Vidua liberè disponere non obstante statuto prædicto modò tamen liberis suis salvam relinquit legitimam *dilla quest. 3. num. 6. 7. pag. 4.*

Dos omni tempore privilegiata est *cap. 1. quest. 6. n. 1. p. 8.* Declara tamen ut *ibidem num. 7. pag. 9.*

Solutum matrimonio dotis nomen, et jusque privilegia evanescunt *cap. 1. quest. 6. num. 3.* Declara tamen ut *ibidem n. 9. p. 9.*

Dos sine matrimonio esse non potest *dilla quest. 6. num. 4. pag. 9.*

Reipublicæ interet dotis mulierum conservari *dilla quest. 6. n. 2. p. 9.*

Dotis nomen secundum aliquos durat etiam post solutum matrimonium *dilla quest. 6. num. 5. p. 9.*

Communi loquendi usu dos dicitur etiam in Vidua *dilla quest. 6. n. 6. pag. 9.*

Dos non amittit dotis nomen, neque privilegia ulquequo ab hæredibus viri non est restituta *dilla quest. 6. numero 7. pagina 9. et cap. 2. quest. 4. num. 3. pag. 144.*

Titulus digestorum soluto matrimonio quemadmodum dos petatur quomodo interpretandum sit? *cap. 1. questione 6. num. 8. pag. 9.*

Dos postquam Viduæ restituta est amittit dotis nomen, & sit patrimonium illius *dilla quest. 6. numero 9. et cap. 2. quest. 40. numero 2. pag. 144.*

Limita *cap. 3. quest. 14. num. 5. pag. 181.*

Pro dote in dubio respondendum est *cap. 2. quest. 13. num. 7. pag. 21.*

Solutum matrimonio dos restituenda est Viduæ aditione ex stipulatu *cap. 2. quest. 5. num. 1. pag. 40.*

Dos confitens in bonis immobilibus restituenda est statim post solutum matrimonium *cap. 2. quest. 5. num. 2. pag. 40.*

Quæ verò in bonis mobilibus consistit intra annum restituenda est *dilla quest. 5. n. 32. pag. 42.*

Quæ sit ratio differentie inter unam, & alteram dotem *ibidem num. 33. pagina 42.*

Dos constituta ex bonis immobilibus æstimatis cæ æstimatione, que facit veram emptionem restituenda est intra annum lucrus *dilla quest. 5. num. 25. 26. pagina 42.*

Dotem recipere, vel non, neutiquam dependet à voluntate mariti, quia non potest solutionem reculare ne hæc remaneat indotata *cap. 2. quest. 16. num. 45. pag. 75.*

Dos potest consistere in redditibus vitalitiis, vel officio, tum etiam in nominibus debitorum, ac alimentis *cap. 2. questione 45. numero 1. pagina 141.*

De dote an possit Vidua disponere inter vivos contrahendo etiam per actus sibi præjudiciales; vide latè in *cap. 2. quest. 46. numero 3. 4. 5. 6. et 7. pag. 144.*

De dote potest Vidua ad sui libitum disponere in ultima voluntate *cap. 2. questione 46. numero 8. pagina 144.*

Dos ab ignobili viro, aut sene uxori nobili vel juveni constituta; tum etiam donata à quovis viro in pretium amicitie virginis dicitur constituta titulo oneroso *cap. 3. quest. 2. numero 14. pagina 156.*

Secundus vir, qui liberos suscepit petripit usum fructum ex tota dote uxoris suæ etiam si ex primo matrimonio alios liberos æ procreaverit, excepta tamen legitimâ sibi liberis primæ viri debita *cap. 3. quest. 10. numero 36.*

Limita ut *ibidem numero 37. pagina 176.*

EDUCATIO,

Mater improba, impudica, aut imprudens quamvis in viduitate maneat non potest educare penes se liberos defuncti mariti *cap. 3. quest. 10. n. 7. pag. 192.*

Mater denegatur educatio filix si ei non dignum matrimonium pater *ibidem num. 8.*

Alia vide in verbo Vidua resubens.

ECCLESIA.

Ecclesia dicitur viduata sponso cum regitur ab Episcopo inutili cap. 1. *quest. 1. numero 15. pagina 2.*

ELECTIO.

Maritus quando dicatur habere electionem restituendi uxori solum matrimonium dotem in bonis sibi estimatis traditis, aut prestandi estimationem? vide in cap. 2. *quest. 14. numero 13. 14. 15. & 16. pag. 65.* ubi vide etiam quandam hac electio comparat uxori.

ÆQUALITAS.

Æqualitas inter liberos primi, & secundi matrimonii servanda est cum sint pares etiam in natura cap. 3. *quest. 12. num. 9. pag. 181.*

ÆSTIMATIO.

Dominium dotis estimatæ transiit in maritum, qui solum matrimonium tenetur erga Viduam ad estimationem, non vero ad ipsarum rerum restitutionem cap. 2. *quest. 14. num. 6. pag. 65.*

Æstimatio bonorum fideicommissariorum facienda est secundum tempus restitutionis cap. 2. *quest. 23. num. 50. pag. 95.*

Æstimatio rerum dotalium quondam emptionem inducat inter vitum, & uxorem cap. 2. *quest. 5. num. 51. pag. 42.*

Dos consistens in bonis immobilibus estimatis est estimatione, quæ facit emptionem, restituenda est intra annum post solutum matrimonium cap. 2. *questione 5. numero 25. 26. pagina 42.*

Æstimatio ad instar quantitatatis reputatur cap. 2. *quest. 7. num. 47.*

Dos in bonis estimatis tradita nunquid possit in iisdem bonis Viduæ invitæ restitui? vide in cap. 2. *quest. 12. num. 16. 17. 18. pag. 60.*

Vidua quando possit petere ut ab heredibus viti doti sibi restitatur in iisdem bonis estimatis, non autem in estimatione? cap. 2. *quest. 14. num. 7. pag. 65. & num. 14. 15. pag. 66.*

EVICTIO.

In dote à traditione incipiente nulla debetur marito evictio cap. 2. *quest. 8. numero 1. pag. 51.*

Secus in dote incipiente à promissione *Ibidem numero 9.*

Et quæ sit ratio differentie *Ibidem numero 6.*

A traditione quando dicatur dos incipere dicto cap. 2. *quest. 8. numero 19. pag. 52.*

In dote à traditione incipiente debetur marito evictio quando ea fuit estimatæ tradita ea estimatione, quæ facit emptionem dicta *quest. 8. num. 13. pag. 51.*

Item quando dolus intervenit ex parte dantis *Ibidem num. 14.*

Cujus doli Exemplum habes in numero 15. dicta *pag. 51.*

Ultetius in ea dotis specie prestanda est evictio quando ita inter vitum, & dotantem conventum fuit dicta *quest. 8. num. 17. pag. 51.*

Vel quando dotans stipulatus est dotem sibi reddi *Ibidem num. 16.*

Et demum quando dotans est pater uxoris, aut alia persona ex legis dispositione obligata dotem tradere *Ibidem numero 18. pag. 52.*

Promittens prestare evictionem tenetur sitis tradendi de Viduis Index.

dicta evincatur cap. 2. *questione 8. numero 8. pagina 51.*

In donatione à traditione incipiente non est prestanda evictio dicta *quest. 8. numero 5. pagina 51.*

Maritus non tenetur solum matrimonio reddere uxori dotem absque ipsius dolo aut culpa evictam, qua liberatur cedendo ei actiones, etiam si uxor non sit hæres dotantis cap. 2. *quest. 8. num. 20. pag. 52.*

Minus vero ad id tenetur si ipse maritus de evictione nullam possit expectari actionem adversus dotantem *Ibidem num. 22.*

Dos ex culpa mariti evicta reddenda est Viduæ in estimatione dicta *quest. 8. num. 24.*

Evictio quando dicatur sequi culpa possidentis rem evictam? *Ibidem num. 25.*

Sententia Judicis necessaria est adhuc ut competat actio evictionis *Ibidem num. 26. pag. 52.*

Et ideo evictio proveniens ex intercepta arbitri nullam tribuit possidenti actionem evictionis dicta *quest. 8. num. 27.*

Limita si coram Arbitro processum fuerit iuris ordine servato *num. 28.*

Limita patet quando evicens bonum jus fovebat *Ibidem num. 29. pag. 52.*

Evictionis nomine quicquid maritus præter dotem consecutus est tenetur Viduæ restituere *Ibidem num. 30.*

EXCEPTIO.

Exceptio firmat regulam in contrariam cap. 2. *quest. 48. numero 15. pag. 147.*

De exceptione excussionis v. in verbo Excussio.

De exceptione non numeratæ dotis v. in verbo Confessio.

EXCLUSIO EXCLUSUS.

Exclusus à successione ob defectum alicujus qualitatibus remanet perpetuo exclusus etiam si qualitas superveniat cap. 2. *questio. 21. numero 28. pag. 32.*

Filia exclusa ab hereditate patris non est exclusa à beneficio legis hæc editoriali C. de secundis nuptiis cap. 3. *quest. 10. numero 28. pag. 176.*

Alia v. in verbo Filius.

EXCUSSIO.

Exceptio excussionis an possit opponi Viduæ agenti contra tertium possessorem bonorum viti pro dotis restitutione? v. in cap. 2. *quest. 24. numero 5. & alij seq. pag. 94.*

Excussio contra debitorem non debet præmitti quando notorium est eum non esse solvendo dicta *quest. 24. numero 16. pag. 95.*

Possessor, qui de tempore acquisitionis sciebat vitium rei possessæ non habet exceptionem excussionis dicta *quest. 24. num. 17. pag. 95.*

Forma faciendæ excussionis qualis sit cap. 2. *quest. 24. numero 18. pagina 95.*

Excussio fieri potest etiam pendente judicio contra tertium *Ibidem numero 19.*

EXIGERE.

Marito non est imputandum, quod dotem à socero non exegerit cap. 2. *quest. 9. num. 3. & pluribus seq. ubi lxx pag. 53.*

Et ideo heredes ejus liberantur cedendo Viduæ actiones contra socerum *Ibid. num. 7.*

Non excusantur tamen quando aliquo pacto poterat dotem exigere *Ibid. numero 9.*

Ibidem

Idem procedit in dote non exacta ab alijs personis, quæ loco parentis sunt, velut Matre, Avo, Avia, fratre, patruo, & his similibus *Ibidem* numero 8. pag. 54.

Quando per maritum non stetit quominus dotem exigeret liberantur hæredes ejus cedendo Viduæ actiones contra debitorem dotis cap. 2. *quest. 9. numero 20. pag. 54. & numero 23. pagina 35.*

Dos verò non exacta ex negligentia mariti præstanda est Viduæ ex bonis viri *Ibidem* numero 22.

Et tunc iis salva est actio contra debitores dotis *dilla quest. 9. numero 25. pag. 55.*

Vidua in casibus, quibus maritus tenetur de proprio ob dotem non exactam habet electionem agendi si velit contra debitores dotis, vel conveniendi hæredes viri *Ibidem* numero 23.

EXPENSÆ.

Vide in verbo Sumptus.

EXTRANEUS.

Extraneus qui dotem dedit, eamque stipulatus est sibi reddi soluto matrimonio potest illam recuperare cap. 2. *quest. 6. numero 19. pag. 46.*

Limita quando stipulatus est eam reddi vel sibi, vel uxori, quia tunc soluto matrimonio potest valide restitui soli uxori *Ibidem* numero 11.

Extranei appellatione veniunt omnes personæ, quæ parentis loco non sunt cap. 2. *quest. 9. numero 11. pag. 54. & quest. 12. numero 25. pag. 132.*

Dos per virum non exacta ab extraneo, dotante ex necessitate reddenda est Viduæ ex bonis ipsius mariti, qui ex negligentia non exegit; secus si opportuna diligentia usus est cap. 2. *quest. 9. numero 17. 19. pag. 54.*

Peticulum dotis non exactæ ab extraneo dotante ex necessitate imputatur marito; secus si ex liberalitate dotem promiserit extraneus *dilla quest. 9. numero 13. 14. pag. 54.*

FABER.

Faber in C. lib. 5. tit. 21. definit. 3. confutatur cap. 2. *quest. 39. numero 36. pagina 126.*

Faber in C. lib. 5. tit. 21. definit. 2. in fine confutatur cap. 2. *quest. 39. numero 36. pag. 127.*

FIDEICOMMISSARIUS.

Fideicommissarius non potest recuperare bona fideicommissi pro dote restituenda jam alienata, quamvis offerat Viduæ dotem, vel pretium emptori etiam si bona fuissent Viduæ data insolutum absque Judicis decreto cap. 2. *quest. 23. numero 31. & 33. pag. 92.*

Fideicommissarius potest offerre Viduæ dotem, & retinere bona fideicommissi antequam alienentur cap. 2. *quest. 23. numero 34. pagina 92.*

Fideicommissarius habet actionem adversus tertios possessores bonorum liberorum mariti, veluti legitimæ, & trebellianicæ, ut fideicommissum pro dote restituta diminutum reintegret possit. Eique tenetur Vidua actiones cadere *Ibidem* numero 50. & 51. pagina 93.

FIDEICOMMISSUM.

Fideicommissum pro dote restituenda alienari non potest quando in hereditate mariti extant bona libera cap. 2. *quest. 23. numero 35. pagina 92.*

Onus probandi existentiam bonorum liberorum in hereditate mariti an spectet ad fideicommissarios, aut verò teneatur Vidua probare negativam? *dilla cap. 2. quest. 23. numero 36, 37, 38. 39. 40. & 41. pag. 92. & 93.*

Vidua, quæ facile potest à tertiijs possessoribus bona in dotem data revocare, quæ in immobilibus inestimatis consistunt non potest petere ut alienentur bona fideicommissi pro dotis restitutione *dilla questione 23. numero 43. 44. pagina 92.*

Potio coheredis mariti fideicommissio gravata non est obligata pro restitutione dotis cap. 2. *quest. 23. numero 48. pag. 93.*

Vidua non potest retinere bona fideicommissi subiecta sub prætextu quod nulla se offerat occasio vendendi, ut interim possidendo eladat dationem insolutum cap. 2. *quest. 23. numero 49. pagina 93.*

Bona fideicommissi subiecta obligata sunt pro restitutione dotis deficientibus bonis liberis cap. 2. *quest. 23. numero 1. pagina 89.*

Nec distinguitur quæ proveniant, scilicet siue ab ascendente, siue à transversali, siue etiam à penitus extraneo *dilla quest. 23. numero 5. pagina 89.*

Ratio cur bona fideicommissi sint obligata pro restitutione dotis *Ibidem* numero 3. & 4. pagina 89.

Fideicommissus non potest præcipere ne bona fideicommissaria alienentur pro restitutione dotis *dilla quest. 23. numero 6. pag. 90.*

Viduæ succurrendum est ex bonis fideicommissariis siue sciverit, siue ignoraverit fideicommissum *dilla quest. 23. numero 9. pagina 90.*

Dos restituenda est ex bonis fideicommissariis etiam si tradita fuerit post jam impositum onus fideicommissi *Ibidem* numero 10.

Pro dote fideicommissi tradita Vidua utitur jure communi *Ibidem* numero 11.

Fideicommissum obnoxium est nedum pro unica, sed etiam pro ulteriori dotis restitutione *dilla quest. 23. numero 12. pagina 91.*

Pro dotis augmento nunquid bona fideicommissaria sint Viduæ obligata? *dilla quest. 23. numero 13. 14. & 15. pagina 91.*

Fideiussores dotis restituende non tenentur Vidua excutere priusquam agat adversus bona fideicommissaria *dilla quest. 23. numero 16. pagina 91.*

Contrarium alijs placet *Ibidem* numero 45. pag. 91.

Secundæ primæ opinio vultur est *Ibidem* numero 46. pag. 93.

Et quæ sit ratio? *numero 47.*
Tertios possessores bonorum viri non cogitur Vidua convenire antequam fideicommissaria persequatur, nisi alienatio facta sit post mortem viri ea sciente *dilla questione 23. numero 17. 18.*

Dos

Dos confectata in casibus, quibus præjudicat creditoribus nocet etiam fideicommissariis *cap. 2. quæst. 23. num. 20. pag. 91.*

Bona fideicommissa subjecta alienari possunt pro dote restituenda ubi deficient bona libera *cap. 2. quæst. 5. numero 63. pag. 48. & quæst. 23. num. 1. pag. 89.*

Et hoc procedit etiam in bonis primogenituræ suppositis *dicitur quæst. 5. num. 64. & quæst. 32. numero 25. pag. 92.*

Bona fideicommissaria obligata sunt pro restitutione dotis cujusque ex descendantibus à fideicommittente *cap. 2. quæst. 5. numero 65. pagina 45.*

Obligatio in bonis fideicommissi pro dote restitutione incipit à die ordinati fideicommissi *cap. 2. dicitur quæst. 5. numero 67. pagina 45. & quæst. 23. numero 22. pag. 91.*

Neque interest an Vidua sciverit, vel ignoraverit fideicommissum *Ibidem.*

Vidua potest principaliter agere adversus bona subjecta fideicommissi pro restitutione dotis quando de mente fideicommittentis apparet, quod voluerit dotem ex fideicommissi restitui *Ibidem numero 68. & quæst. 23. numero 23. & 42. pagina 91. & 93.*

Fideicommissum obligatum est pro dote restituenda quamvis fuerit per maritum injustè possessum *cap. 2. quæst. 23. numero 21. pag. 91.*

Fideicommissum obligatum est pro restitutione dotis etiam si hæredibus extraneis Viduæ restitutione sit *dicitur questione 23. numero 24. pagina 92.*

Fideicommissum particulare quondam pro restitutione dotis alienari possit? *Ibidem numero 26.*

Fideicommissum potest alienari pro dote restitutione quamvis maritus haberet bona libera de tempore contracti matrimonii, eaque matrimonio constante distraxerit *cap. 2. dicitur quæst. 23. num. 27.*

Fideicommissum ad hoc ut possit alienari pro dote restituenda spectat debet status hæreditatis mariti de tempore soluti matrimonii *dicitur quæst. 23. num. 28. pag. 92.*

Uxor, quæ marito alienanti bona libera expressè consensit, nec curavit petere assecurationem propriæ dotis non potest petere ut restituatur ex bonis fideicommissi, secus verò si non consensit expressè *Ibidem numero 29. 30.*

Bona fideicommissi supposita, quæ ad Viduam pervenerunt pro restitutione dotis ad eam irrevocabiliter pertinent *cap. 2. quæst. 23. num. 32. pag. 92.*

FILIUS, FILIA.

Mater infert injuriam filii prioris matrimonii nedum quando renubit, verum etiam quando plus relinquit vitrico, aut filius secundi mariti *cap. 3. quæst. 12. num. 3. pagina 179.*

Filia statuto exclusa à successione non est exclusa à beneficio *l. hac editali C. de secundis nuptiis cap. 3. quæst. 10. num. 28. & quæst. 12. num. 4. cum pluribus seq.*

Filia statuto exclusa à successione potest succedere ex testamento *dicitur quæst. 12. num. 6. pag. 179.*

Filia statuto exclusa à successione admittitur ad di-

Bersiani de Vidua Index.

cta legis beneficium etiam si fratres habeat masculos *dicitur quæst. 12. numero 7. pag. 180.*

Beneficium legis hoc editali C. ut supra competit omnibus filiis prioris matrimonii etiam si uni tantum fuerit minus relictum *Ibidem nu. 8.*

Filii transmittunt lucrum dictæ legis ad hæredes suos non tamen extraneos *dicitur quæst. 12. num. 9. 10. pag. 180.*

Filia statuto exclusa non succedit matri cum fratribus in quarta, quam tenetur reservare. Et quæ sit ratio? *cap. 3. quæst. 12. numero 12. 13. pag. 180.*

Filia statuto exclusa sicut non potest succedere in bonis patris intestati, ita neque capax est successione, quæ jure hæreditatio defertur à lege *Ibidem num. 14.*

Statuto non derogante dispositioni legis hac editali C. de secundis nuptiis æqualiter succedunt liberi utriusque matrimonii in bonis matris *cap. 3. quæst. 13. numero 5. pag. 181.*

Filii prioris matrimonii succedunt matri unà cum liberis secundi mariti diversæ jurisdictionis non obstante statuto loci jurisdictionis ipsorum filiorum secundi viri *dicitur quæst. 13. num. 7. pag. 181.*

Pater tenetur ad restitutionem dotis tradere filio de ejus consensu, quæ præsumitur postea pervenisse ad manus ipsius patris *cap. 2. quæst. 19. num. 17. pag. 80.*

Dos tradita filio quondam præsumatur ad manus patris pervenisse? *cap. 2. quæst. 19. numero 18. pag. 80.*

Et è contra quando nam præsumitur penes filium remansisse? *Ibidem num. 19.*

Hæredes filij possunt excipere, quòd Vidua excutiat prius socerum quando ipse socer obligatus est ad restitutionem dotis *cap. 2. quæst. 19. numero 20. pag. 80.*

Pater qui non est obligatus pro restitutione dotis filio tradere potest accipere quòd excutiantur bona ejusdem filij *cap. 2. quæst. 19. numero 21. pag. 81.*

In dubio solus pater præsumitur administrare non filius *cap. 2. quæst. 19. num. 22. pag. 81.*

Et quando uterque administrat unusquisque tenetur pro vicili ad restitutionem dotis *Ibidem num. 23.*

Dos tradita filio, & versa in utilitatem patris obligat ipsum patrem *dicitur quæst. 19. numero 24.*

Dos soluta patri præsentem filio sed non consentiente cum non obligat *Ibidem num. 25.*

Filius hæres patris compelli potest ad restitutionem dotis, cui tenebatur *dicitur quæst. 19. num. 26.*

Pater liberatur à restitutione dotis quando illam dimisit filio volenti seorsim habitare *Ibidem numero 30. pag. 81.*

Onus alendi filios post mortem patris non transit ad matrem eorum, sed remanet infirmum *cap. 2. quæst. 7. num. pag. 49.*

Filius, qui se obligavit erga uxorem ad restitutionem dotis, quam pater recepit non potest præjudicare creditoribus ejus antea mortibus substantiæ patris *cap. 2. quæst. 19. numero 27. pag. 81.*

Pater non tenetur ad restitutionem dotis, quam recepit nomine filij *Ibidem numero 28.*

Si verò illam recepit tam nomine proprio quam nomine filij tenetur pro virili *Ibidem numero 29.*

Patet non tenetur ad restitutionem dotis solute filio quando filius convenit cum uxore ut ipse teneatur *num. 31.*

Dos tradita filio emancipato non obligat patrem? vide in *dista. quest. 19. numero 33.*

Dos, quæ constituit in bonis immobilibus vel mobilibus existentibus de tempore soluti matrimonii potest peti tam à patre quam à filio *d. quest. 19. numero 31.*

FISCUS.

Fiscus anterior in tacita hypotheça præferatur tacite hypotheçe possessioni pro dote *cap. 2. quest. 16. num. 4. pag. 70.*

Bona dotalia quandoque in subsidium obligata sunt Fisco, veluti ob debitum proveniens ex administratione principilari *dista. quest. 16. num. 6. pagina 70.*

A Fisco consiliente bona mariti Vidua non potest petere ut sibi servetur dos, de cuius numeratione non constat alimende, quam ex sola confessione, cum verè non fuerit maritus numerata *cap. 2. quest. 16. numero 31. pagina 100.*

FORUM.

Vidua, quæ agit ad repetitionem dotis debet convenire hæredes in foro domicilij mariti prædefuncti *cap. 2. quest. 31. numero 4. pag. 110.*

Amplia etiam si maritus traductus fuerit ad domum uxoris *dista. quest. 31. numero 5.*

Declarata ampliationem, ut procedat quando traductio non fuit secuta animo deferendi proprium domicilium *dista. quest. 31. num. 6. pagina 110.*

Extraneus, qui agit ad restitutionem dotis an teneatur sequi forum vii? *cap. 2. quest. 31. num. 8. pag. 110.*

Hæredes mariti possunt in alio loco, præterquam in foro domicilij mariti conveniri à Vidua pro restitutione dotis quando alius locus inter partes designatus fuit *ibidem numero 9.*

Vidua pro restitutione dotis an possit convenire hæredes mariti in foro Iudicis Ecclesiastici? *cap. 2. quest. 31. numero 14. pagina 111.*

FRUCTUS.

Fructus non dicuntur nisi qui supersunt post deductas impensas *cap. 2. quest. 28. numero 16. pagina 105.*

Fructus dotis ex bonis mobilibus, veluti ex pecunia ab hæredibus viri percepti intra annum post solum matrimonium non sunt restituendi Viduæ nisi cum dote *cap. 2. quest. 3. numero 66. pagina 17. & quest. 5. num. 59. pagina 45.*

In sequentibus annis suos faciunt fructus ad ratam alimentorum Viduæ præstitorum *ibidem numero 67.*

Reliquum vero ita tamen restituere tenentur si in mora per iudicalem interpellationem constituti fuerint *ibidem numero 68.*

Hæredes viri faciunt fructus suos bonorum dotalium mobilium intra annum luctus sive Viduam aluerint, sive non *cap. 2. quest. 1. numero 74. pag. 38.*

Fructus ex bonis immobilibus percepti ab hæredibus viri statim post solum matrimonium restituendi sunt eidem Viduæ *cap. 2. quest. 1. num. 75. pag. 38.*

Fructus bonorum dotalium immobilium post solum matrimonium ab hæredibus viri percepti restituendi sunt Viduæ absque ulla interpellatione *cap. 2. questione 5. numero 5. pagina 40.*

Fructus dotis ad aritrum spectant contemplatione onerum matrimonij *cap. 2. quest. 5. numero 13. pagina 41.*

Tria tamen requiruntur ad hoc ut maritus lucratur dictos fructus *ibidem numero 16.*

Fructus dotis ante matrimonium à marito percepti augent dotem, & cum ipsa dote restituendi sunt *cap. 2. quest. 5. numero 17. pagina 41.*

Fructus ultimi anni dividendi sunt inter Viduam, & hæredes mariti, & ad ratam temporis quo in eo anno duravit matrimonium tam hæredibus quam Viduæ adjudicandi *cap. 2. quest. 5. numero 18. pagina 41.*

In dividendis fructibus inter Viduam, & hæredes mariti numeratur annus à die nuptiarum, non autem à die locationis *dista. quest. 5. 21. 22. & 24. pag. 42.*

Ex rebus, quæ de sui natura fructus non reddunt nil præter fontem exigi potest absque victo usurarum *cap. 2. quest. 7. num. 37. pag. 49.*

Fructus bonorum dotalium immobilium percepti ab hæredibus viri post solum matrimonium dicuntur percepti ex te Viduæ *cap. 2. quest. 7. numero 40. pag. 50.*

Fructus dotis non alio jure ad maritum pertinent, quam intuitu onerum matrimonij *cap. 2. dista. quest. 7. numero 42. pagina 50.*

In restitutione fructuum dotis deducuntur alimenta Viduæ præstita post solum matrimonium *dista. quest. 7. numero 44. pagina 50.*

Vidua, cui bona mariti adpotescent sine pro dote facit fructus suos quia possidet bona ipsa jure dominij *cap. 2. questione 13. numero 40. pagina 64.*

Maritus percipit fructus dotis jure utilis dominij *cap. 2. quest. 28. numero 26. pag. 106.*

Fructus bonorum paraphernalium à viro percepti restituendi sunt Viduæ ab hæredibus ejus *cap. 2. questione 35. numero 6. pagina 118.*

Fructus bonorum paraphernalium an sint restituendi Viduæ post solum matrimonium dicitur questio facti potius quam juris, dissicilis valde, & intricata *ibidem numero 7. 8.*

Fructus bonorum paraphernalium extantes restitendi sunt *ibidem numero 9. pagina 118.*

Fructus quando dicantur extantes? *dista. quest. 35. u. 10. & 11. pag. 118.*

Viduæ alleganti fructuum existentium incumbit onus probandi *ibidem num. 12.*

Uxor, quæ nupsit sine dote solum matrimonio non potest repetere ab hæredibus viri fructus bonorum paraphernalium *cap. 2. quest. 35. num. 11. pagina 118.*

Fructus ex bonis paraphernalibus à viro percepti contra voluntatem uxoris dotare indiffinitè restituendi sunt eidem post solum matrimonium *ibidem num. 14.*

Quos vero maritus percipit ex tacita uxoris voluntate nihilominus non lucratur nisi industrialis sint quoniam naturales tenetur restituere, saltem si ex his effectus sit locupletior *Ibidem* num. 15. & 16.

Zeriali distinctio inter fructus naturales modici, & magni valoris reprobantur *Ibidem* numero 17. pag. 119.

Fructus civiles quod ad restitutionem prædictam æquiparantur naturalibus cap. 2. *quest.* 35. num. 18. pag. 119.

Vidua, quæ dicit maritum effectum fuisse locupletorem ex fructibus naturalibus bonorum paraphernalium tenetur id concludenter probare *Ibidem* num. 19.

Heredibus viri assentibus fructus bonorum paraphernalium consumptos esse ex tacita uxoris voluntate incumbit onus probandi *Ibidem* numero 20. pag. 119.

In dubio iudicandum est quod uxor non consenserit marito percipienti fructus bonorum paraphernalium, & ideo is teneatur ad illorum restitutionem *dicta quest.* 35. num. 21. & 22. pagina 119.

Limita si hæredes viri probaverint fructus à viro consumptos fuisse in promiscuos usus ipsius uxoris *Ibidem* numero 23.

Voluntas uxoris, ejusque consensus favore mariti percipientis fructus bonorum paraphernalium probari potest ex conjunctis, aut actibus positivis *dicta quest.* 35. numero 24. & 25. pagina 119.

Maritus lucratur fructus bonorum paraphernalium ubi statutum id disponit cap. 2. *quest.* 35. num. 26. pag. 119.

Fructus bonorum paraphernalium compensantur cum melioramentis à marito à bonis ipsis factis *Ibidem* numero 27.

Fructus percepti ex meliorationibus à viro factis in bonis paraphernalibus ad eum spectant jure domini *dicta quest.* 35. num. 28.

Fructus à Vidua viveute non petiti non possunt peti ab hærede illius *dicta quest.* 35. numero 29. pag. 120.

In bonis viji prædefuncti non debentur matri fructus, sicuti debentur patri in bonis dotali- bus uxoris prædefunctæ, nam ea non habet in filios patriam potestatem cap. 2. *quest.* 41. num. 6. pag. 129.

FULGOSIUS.

Fulgosius in cons. 96. reprehenditur cap. 3. *quest.* 10. numero 22. pag. 175.

FUNDUS.

Unus, idemque fundus marito pro dote traditus non potest dici pro parte dotalis, & pro parte desillie esse dotalis cap. 2. *quest.* 28. numero 4. pag. 105.

GARONUS.

Garonus à Redensco notatus cap. 2. *quest.* 48. numero 5. pag. 147.

GREX.

Greges, vel armento assignato viro pro dote inestimata si aliqua animalia perierint tenetur maritus ex adnatis fructibus capita demortuorum supplere, & si de tempore soluti matrimonio nulli factus existant tenetur maritus præstare estimationem demortuorum habito respectu ad tempus, quo perierint cap. 2. *quest.* 27. num. 2. & 3. pag. 103.

Usufuctuarius gregis, vel armenti tenetur ex fructibus, qui nascuntur subire capita demortuorum *dicta questione* 27. numero 3. pagina 103.

Fatus gregis, vel armenti, qui supersunt post summillos in locum demortuorum pertinent ad viam tanquam fructus dotis ratione onerum matrimonij cap. 2. *quest.* 27. numero 4. pag. 103.

Animalia, quæ gregem, vel armentum, aut equitum non constituent si tradantur viro in causam dotis inestimata non tenetur is supplere capita demortuorum *Ibidem* n. 6.

HABITATIO.

Vidua, cui alimenta debentur ab hæredibus viri habitatio quoque debetur cap. 2. *quest.* 36. num. 5. pag. 122.

Vidua, cui à marito legata est habitatio domus non tenetur erga hæredes ad pensionem illius cap. 2. *quest.* 36. num. 11. pag. 122.

Legatum habitationis regulariter alimenta non importat cap. 2. *quest.* 44. numero 1. pagina 140.

Habitatio uxori relicta una cum filiis importat etiam alimenta legata censentur *dicta quest.* 44. numero 2.

Legatum habitationis uxor non amittit ob transitum ad secundas nuptias cap. 2. *dicta quest.* 44. numero 3. pag. 140.

Contrariam sententiam alij defendunt *Ibidem* numero 4.

Conciliantur opiniones *Ibidem* numero 5. & 6.

Habitatio uxori à marito relicta non resolvitur ob transitum ad secundas nuptias quando maritus id voluit vel expresse, vel ex conjecturis *dicta quest.* 44. num. 7. pag. 140.

Habitatio uxori relicta & per secundas nuptias extincta reviviscit si uxor iterum eliciatur *Vidua dicta quest.* 44. numero 8. pag. 140.

Maritus, qui plures habet domos, vel unam tantum, aut nullas cujus habitationem uxori legasse censetur? cap. 2. *quest.* 44. numero 9. pagina 141.

Habitatio uxori legata cum onere habitandi cum liberis nunquid expirat post mortem illorum? *Ibidem* numero 10. & 11. pagina 141.

Vidua potest capere legatum relictum sub onere habitandi cum filiis quavis cum eis non habiret si tamen per eam non flet *Ibidem* numero 12.

HÆREDITAS.

Hæreditas pupillorum, à qua mater excluditur ob non petium tutorem defuncti sequentibus in gradu *cap. 3. questione 4. numero 41. pagina 164.*

Filia statuto exclusa ab hæreditate patris non est exclusa à beneficio legis *hac editalis C. de secundis nuptiis cap. 3. quest. 10. numero 23. pag. 176.*

HÆRES.

Hæres patris tenetur ex necessitate dotare filiam *cap. 2. quest. 9. num. 12. pag. 54.*

Hæres cum beneficio inventarii potest dare bona insolutum pro debito pecuniario etiam invito creditore *cap. 2. quest. 12. numero 6. pagina 59.*

Creditoribus non possunt insistere ut hæres beneficiarius vendat bona hæreditaria ad effectum solvendi in pecunia *dila quest. 12. num. 4.*

Hæres cum beneficio inventarii præstatur ab omni damno, & onere facti *dila quest. 12. num. 5. pag. 59.*

Hæres beneficiarius, qui bona hæreditaria vendere potest absque ulla sui obligatione & absque maximo ejus incommodo cogi potest à creditoribus ut vendat ad effectum solvendi in pecunia *cap. 2. quest. 12. numero 10. pag. 59.*

Promissio de solvendo in pecunia numerata non impedit quominus hæres beneficiarius dare possit bona insolutum in casibus supradictis *ibidem numer. 13. pag. 60.*

Filii primi viri quamvis non sint hæredes patris admittuntur ad lucra rerum quas mater secundo nupta amisit *cap. 3. quest. 2. numero 47. pagina 158.*

Filius transmittit ad hæredes suos jus quod habet in proprietate rerum, quas mater ejus secundo nupta tenetur reservare etiam si dictum jus non fuisset ab eo agnitionum *cap. 3. quest. 3. num. 11. pag. 161.*

Filii primi mariti quamvis non sint hæredes nihilominus uti possunt dispositione legis *hac editalis C. de secundis nuptiis* quando potest plus reliquit novetque quam uni ex filiis ipsis, cui minus relictum est *cap. 3. quest. 10. numero 15. pag. 175.*

Et quod dictum est de patre procedit etiam in matre plus relinquente virilico quam uni ex liberis prioris matrimonij, cui minus relictum est *ibidem dila numero 15.*

HYPOTHECA.

Pro dotis restitutione sunt tacite hypothecata uxori omnia bona viri *cap. 2. questione 5. numero 60. pagina 45. & quest. 16. num. 3. pag. 70. ubi numer. vide rationem.*

Et hoc procedit etiam si maritus sit ætate minor *cap. 2. quest. 11. num. 3. pag. 63.*

Item procedit etiam in matrimonio putativo *cap. 2. quest. 16. numero 24. pag. 71.*

Tacita hypotheca pro dote restituenda præstatur tacite hypothecæ aliorum creditorum *cap. 2. quest. 16. numero 2. pag. 70.*

Limita in tacita anteriori ob pecuniam mutuo datam rescindi, vel edificandi causa *ibidem numero 4.*

Limita secundo in tacita hypotheca filii & *ibidem numero 5.*

Limita tertio in creditore, qui pecuniam credit ad emendam militiam *ibidem numero 7. 8.*

Creditor ex causa sumptuum funeris anterior est in hypotheca omnibus mariti creditoribus etiam privilegiatis *cap. 2. quest. 16. numero 9. pagina 71.*

Tacita hypotheca dotis anterior præstatur expressæ posteriori aliorum creditorum *cap. 2. quest. 16. numero 10. pag. 71.*

Expressa hypotheca dotis præstatur expressæ anteriori aliorum creditorum *dila quest. 16. num. 11. pag. 71.*

Tacita hypotheca posterior dotis non præstatur expressæ anteriori aliorum creditorum *ibidem numero 12. pag. 71.*

Contrarium alij defendunt, qui reselluntur *ibidem numero 13.*

Posterior hypotheca dotis expressa non præstatur expressæ anteriori aliorum creditorum *cap. 2. quest. 16. num. 14. pagina 71.*

Bona feudalìa hæreditaria sunt tacite hypothecata pro restitutione dotis *cap. 2. quest. 16. numero 15. pag. 71.*

Bona fideicommissaria utrum pro restitutione dotis sint tacite hypothecata? *dila quest. 16. num. 16. pag. 71.*

Hypotheca competit uxori pro dote restituenda live extant, live non extant res dotales *ibidem numero 17.*

Pro dote confessata concurrentibus adminiculis competit hypotheca *cap. 2. quest. 16. numero 18. pag. 71.*

Eaque retrahunt ad diem promissionis in præjudicium eorum, qui cum marito medio tempore contraxerunt *cap. 2. quest. 26. num. 50. pagina 121.*

Expressa hypotheca subsequens non derogat antecedenti tacite generali, nec est contra *cap. 2. qua. 16. numero 19. pagina 71.*

Privilegium hypothecæ cum probatione quod Viduæ competit pro dote restituenda transmittitur ad filios ejus *cap. 2. quest. 16. numero 20. pagina 71.*

Extinctis vero hæreditibus, aut filiis ex alio matrimonio susceptis non competit dictum privilegium *ibidem numero 21. & 22.*

Privilegium tacite hypothecæ pro dote restituenda absque tamen prælatione transit ad quoscunque Viduæ successores *dila quest. 16. numero 22. pag. 71.*

Viduæ tenuitas non amittit privilegium hypothecæ dotis restituendæ in bonis priori viri *dila quest. 16. numero 25. pag. 71.*

Uxor, quæ administravit bona mariti, nec curavit sibi ipsi dotem restituere amittit beneficium hypothecæ in bonis ipsius viri *ibidem num. 26.*

Viduæ non habet hypothecam pro restitutione dotis in bonis alienatis ab hæreditibus viri æ sciente, & non contradicente *dila quest. 16. numero 27. pag. 71.*

Privilegium hypothecæ cum prælatione conquisitur in concursu cum altera dote restituenda, vel constituenda *ibidem num. 28. 29. pag. 71.*

Dos

Dos habet privilegium prelacionis tam in hypothecaria, quam in personalia *cap. 2. quest. 26. numero 33. pag. 100.*

Argumentum dotis à viro constitutum habet beneficium tacite hypothecæ, sed absque privilegio prelacionis *cap. 2. quest. 16. numero 31. pag. 72.*

Contrarium alij putant verius *Ibidem numero 32.*

Conciliantur opiniones *Ibidem num. 33.*
Pro bonis extradotalibus à marito admittitur competit uxori tacita hypotheca, sed absque privilegio prelacionis *cap. 2. quest. 16. num. 34. 36. pag. 72.*

Merces, quas vir habet in taberna sunt tacite hypothecata uxori pro restitutione dotis; vendite tamen constante matrimonio non possunt per eam ab emptoribus revocari *dilla quest. 16. numero 35. pag. 72.*

Hypotheca dotis utrum oriatur de tempore solutionis, aut verò incipiat à die promissionis? *cap. 2. quest. 16. num. 37. 38. 39. pag. 72.*

Sponsa gaudet privilegio hypothecæ in bonis sponsi pro recuperanda dote jam tradita sponso *dilla quest. 16. numero 40. pag. 73.*

Hypotheca dotis an trahatur ad diem promissionis quando promissio præcessit matrimonium *cap. 2. quest. 16. numero 41. 42. & 47. pagina 73.*

Hypotheca statim nascitur post traditam dotem etiam si dos ante matrimonium tradita sit *cap. 2. quest. 16. numero 46. pag. 73.*

Hypotheca dotis referunt ad diem promissionis etiam si promissio præcessit matrimonium, dummodo maritus obligaverit omnia ejus bona in casu restitutionis *dilla quest. 16. num. 48. pag. 73.*

Quò ad hypothecam augmenti dotalis attenditur dies constitutionis sive à viro, sive ab uxore constitutum fuerit *dilla quest. 16. numero 49. pag. 74.*

Limita si præcessit promissio *Ibidem num. 51. pag. 74.*

Pro pretio bonorum dotalium à marito distractorum sunt Viduæ tacite hypothecata bona ipsius mariti à die traditionis dotis *cap. 2. quest. 16. numero 52. pag. 74.*

Statuto Mediolani cavetur, quod uxor, quæ passa est à marito alienari bona hypothecata pro dote asserendo non esse sibi obligata, cadit ab hypotheca dummodo intervernerit unius agnati consensus *cap. 2. quest. 16. numero 54. pag. 74.*

Ex duabus Viduæ agentibus ad restitutionem dotis servatur ordo juris communis ut quæ prior est in tempore potior sit in hypotheca *dilla quest. 16. numero 56. pag. 74.*

Uxor constante matrimonio potest renuntiare hypothecæ, quam habet in bonis viri pro dotis restitutione *cap. 2. quest. 17. numero 1. pag. 75.*

Uxor quæ renuntiat hypothecæ neque donat, neque juvatur S. C. Vellejano *dilla quest. 17. numero 2. pag. 75.*

Uxor an possit redire ad bona, quorum hypothecæ renuntiavit, si de tempore soluti matrimonij maritus solvendo non sit? vide in *cap. 2.*

dilla quest. 17. numero 3. 4. 5. 7. 8. pag. 75.

Renunciatio hypothecæ ab uxore facta valet etiam si generaliter facta sit super omnibus bonis *cap. 2. quest. 17. numero 9. pag. 76.*

Renunciatio hypothecæ, quæ ad certa tantum bona restringitur, vel contemplatione certæ personæ emittitur non extenditur ultra dicta bona, neque ad alias personas etiam si uxor generaliter locuta fuisset *Ibidem numero 10. 11. pag. 76.*

Limita ut *numero 12.*

Specialis hypothecæ renunciatio tenet sicuti & generalis *dilla quest. 17. num. 13. pag. 76.*

Renunciatio hypothecæ operatur solum, ut possit ille, in cujus favorem facta est renunciatio se defendere in bonis viri adversus uxorem renunciantem, non verò ut possit uti iuribus uxoris ad exclusionem aliorum creditorum *cap. 2. quest. 17. num. 17. pag. 76.*

Vidua electionem habet an velit agere adversus possessores bonorum quorum hypothecæ renunciavit quando maritus solvendo non est, aut verò agere adversus possessores aliorum bonorum viri *dilla quest. 17. numero 18. pagina 76.*

Limita si habeat duos corescos insolidam obligatos pro restitutione dotis *Ibidem numero 26. pag. 77.*

Renunciatio hypothecæ etiam jurata non tenet quando de tempore soluti matrimonij non reperitur in bonis viri unde restringitur dos uxori renuncianti *Ibidem num. 39.*

Requiritur tamen absolutio à juramento ad hoc ut Vidua redire possit ad hypothecam *Ibidem num. 20.*

Renunciatio hypothecæ facta ab uxore non nocet parti ejus *Ibidem numero 21. pag. 77.*

Extraneæ dotanti, qui stipulatus est dotem sibi reddi, non nocet renunciatio hypothecæ ab uxore facta *cap. 2. quest. 17. numero 25. pagina 77.*

Renunciatio hypothecæ facta ab uxore cum juramento præscripto à statuto in Ducatu Mediolani valet *dilla quest. 17. numero 27. pagina 17.*

Uxor subiecta patriæ potestati renuntians hypothecæ neque parti, neque sibi præjudicat *cap. 2. quest. 17. numero 24. pag. 77.*

Vidua, cui generaliter hypothecata sunt omnia bona mariti potest agere contra bona sibi magis benevola *cap. 2. quest. 18. numero 1. pagina 78.*

Creditor habens generalem, & specialem hypothecam tenetur prius excutere bona specialiter obligata *cap. 2. quest. 18. numero 2. pagina 78.*

Et hic ordo servandus est etiam à Vidua, quæ agit pro restitutione dotis suæ *dilla quest. 18. numero 4. pag. 78.*

Dos quò ad dispositionem textus in l. 2. C. de pignoris & hypothecis non reperitur expressè privilegiata *cap. 2. quest. 18. numero 3. pagina 78.*

Specialis hypotheca an generalem præcedat, vel subsequatur non distinguitur? *cap. 2. quest. 18. numero 5. pag. 78.*

Clau:

Clausula; quod specialis hypotheca adiungitur pro maiori cautione non impedit effectum excussionis *cap. 2. quest. 18. numero 6. pagina 78.*

Nec clausula ita quod specialitas generalitati non deterget, neque e contra *ibidem numero 9.*

In bonis debitoris obligati in forma Camere non habet locum exceptio quod excutiantur prius bona specialiter obligata *cap. 2. quest. 18. num. 10. pag. 78.*

Exceptio quod excutiantur prius bona specialiter obligata non prodest debitori quia introducta est dumtaxat in favorem posteritiorum creditorum *dicta questione 18. n. 11.*

Et ideo neque prodest tertio habenti causam dominij ab ipso debitoris *ibidem numero 12. pag. 78.*

Ius pignoris, vel hypothecæ personam non obligat, sed rem in solidum persequitur *cap. 2. quest. 20. numero 13. pagina 83.*

JASON.

Jason in 8. fuerat numero 75. 76. infamia de actionibus declaratur *cap. 2. quest. 26. numero 20. pag. 99.*

IDUO.

Iduo verbum separare significat *cap. 1. quest. 1. numero 1. pagina 2.*

INTERDICTUM SALVIANUM.

Salviani interdicti remedio agens tenetur specialem hypothecam excutere *cap. 2. quest. 18. num. 2. pag. 78.*

Vidua, quæ agit interdicto Salviano ad dotis restitutionem tenetur servare ordinem excussionis in bonis mariti *cap. 2. quest. 24. numero 11. pagina 94.*

Contratium alij defendunt, à quorum opinione Auditor recedit *ibidem numero 12.*

INTERESSE.

Interesse dotis debetur ab heredibus primi viri secundo marito quamvis nulla præcesserit interpellatio *cap. 2. quest. 1. numero 43. pagina 16.*

De interesse dotis non quizitur nisi dos in pecunia, vel in bonis æstimatis tradita sit *cap. 2. quest. 7. numero 1. pagina 47.*

In dote ex bonis immobilibus inæstimatis constituta questio est de fructibus non de interesse *cap. 2. dicta quest. 7. numero 3. pagina 47.*

Heredes viri non restituentes Viduæ dotem intra tempus à lege præfixum an teneantur ad interesse questio est valde periculosa *dicta quest. 7. numero 4. pag. 47.*

Vidua non potest petere ab heredibus viri interesse dotis non restituta nisi eos judicialiter interpellaverit *cap. 2. quest. 7. numero 7. C. n. 14. pag. 48.*

Et præter interpellationem judicialem requiritur quod probet extremum damni emergentis, vel lucri cessantis *dicta quest. 7. nu. 15. 16. pagina 48. C. n. numero 27. pagina 49.*

Statuto, aut ultima voluntate caveat non potest, quod heredes mariti teneantur ad interesse dotis non restituta nullà præviâ judiciali inter-

pellatione *cap. 2. dicta quest. 7. numero 18. pagina 48.*

Limita si Vidua doceat de damno emergente, vel lucro cessante *ibidem num. 19.*

Statutum quod simpliciter disponi deberi Viduæ interesse dotis, nec de requisitis meminit intelligendum est si requisita concurrant *dicta quest. 7. n. 21. pagina 49.*

Interesse dotis non debetur Viduæ contemplatione liberorum *ibidem num. 21. pag. 49.*

Secundus maritus potest petere ab heredibus primi interesse dotis non restituta etiam si neglexerit eos in mora constituere. Et quare? *cap. 2. quest. 7. numero 24. 25. pagina 49.*

Interesse dotis non restituitur debetur Viduæ tam diviti, quam pauperi quando requisita concurrunt *cap. 2. questione 7. numero 28. pagina 49.*

Interesse non probatur præsumptivâ probatione *dicta quest. 7. num. 31. pag. 49.*

Quantitas interesse à iudicis arbitrio non pendet quando ex partium conventionne potest definiti *cap. 2. quest. 7. num. 34. pagina 49.*

Quantitas interesse probatur etiam juramento Viduæ cui standum est *ibidem numero 35. pagina 50.*

Interesse non debetur Viduæ administranti bona filiorum, neque illi, quæ quocunque alio modo poterat sibi ipsi dotem restituere minus illi, quæ neglexit petere adjudicationem bonorum viri *cap. 2. questione 7. num. 4. 46. C. 47. pag. 50. C. quest. 13. numero 41. pag. 64.*

Maritus, cui in dote causam cessum fuit creditum, quod adversus eum uxor habebat in iudicio restitutionis dotis non tenetur restituere intercessoria constante matrimonio decessu. Et quare? *cap. 2. questione 45. numero 17. C. 18. pagina 143.*

INTERPELLATIO.

Fructus bonorum dotalium ab heredibus viri post scilicet matrimonium percepti restituendi sunt Viduæ absque ulla interpellatione *cap. 2. quest. 5. numero 5. pagina 40. Et quare? ibidem numero 15. pagina 41.*

Interpellatio, cum non esse necessariam ut heredes mariti constituantur in mora restituenda dotis est opinio quorundam DD. *cap. 2. questione 7. num. 5. pag. 47.*

Vetios tamen est opinio quod requiratur interpellatio judicialis *ibidem numero 7.*

Maritus potest constanter matrimonio exigere ut fructus dotis non solute absque ulla interpellatione *dicta quest. 7. numero 6. pagina 47.*

Rigorosa interpellatio non requiritur in Vidua valde inope, quæ ratione alimentorum vult sibi quid consequi ab heredibus mariti dotem non restituentibus *dicta quest. 7. numero 26. pagina 49.*

INVENTARIUM.

Inventarium dicitur caput rationum reddendarum *cap. 2. questio. 38. num. 4. pag. 124.*

Inventarium principaliter introductum est propter rationum diiunctionem *dicta quest. 38. numero 5. pag. 124.*

Administratores quilibet tenentur inventarium conficere *ibidem* num. 3.

Et ideo etiam Vidua administratrix bonorum filiorum tenetur ad inventarii confectio- nem *ibidem* num. 1. pag. 124.

Vidua usufructuaria tenetur inventarium conficere *ibidem* num. 6. & *quæst.* 42. numero 43. pagina 133.

Nec potest maritus confectioem inventarii remittere, namque remissio in hoc solum prodest uxori, quod sufficit bonorum descriptionem facere *ibidem* num. 44.

JOCALIA.

Jocalia à sponso ante contractum matrimonium sponsæ missa si pretiosa sint post solum matrimonium restitui debent, quotidiana verò secus *cap. 2. quæst. 4. num. 16. 17. pag. 37.*

Limita quando sponsæ constat fuisse verè donata *dicta quæst. 4. num. 18.*

Jocalia præsumuntur donata quando tradita fuerunt à viro sene vel ignobili uxori juveni, vel nobili *cap. 2. quæstione 4. numero 20. pagina 37.*

Item quæ data sunt in recompensationem munerum à sponsa acceptorum *ibidem* num. 21.

Jocalia constante matrimonio uxori tradita an sint restituenda eo soluto? *ibidem* num. 35. pag. 38.

Jocalia, & vestimenta nunti data à Socero eodem jure censentur ac si data essent à viro *num. 36. pag. 38.*

Jocalia, & paraphernalia data filie nubenti dicuntur accessoria dotis *dicta quæst. 4. numero 37. pag. 38.*

JUDEX.

Deus pronuntiavit se immediatum Judicem in causis Viduarum *cap. 1. quæst. 10. numero 3. pagina 16.*

In dubio renetur Juxdex pro Vidua pronunciare *cap. 1. quæst. 13. num. 6. pag. 21.*

Juxdex quomodo se gerere debeat in causis Viduarum? v. in verba Causa.

In dubio judicandum est pro dote, & pro donatione propter nuptias *cap. 1. quæst. 13. numero 7. 8. pagina 21.*

Judicis officium non imploratur nisi in defectum actionis *cap. 2. quæstione 2. numero 21. pagina 31.*

Vidua non tenetur litigare cum hæredibus mariti coram Judice ordinario, sed potest eos in Senatum trahere *cap. 2. quæst. 31. num. 10. pag. 111.*

De privilegio Viduæ deferendi litem captam coram Judice ordinario, & trahendi adversarium suum in Curiam Principis v. latè in verbo Privilegium.

JURAMENTUM. JURARE.

Vidua jurare potest in litem adversus hæredes mariti dolo malo, & per calumniam recalcantes restitutionem fundi dotialis *cap. 2. quæst. 5. num. 24. pag. 42.*

JUS OFFERENDI.

Creditorum posteriores viri non possunt uti jure offerendi adversus Viduam, cui constante matrimonio adjudicata sunt bona viri vergentis ad inopiam pro justa æstimatione & concurrenti quantitate dotis auctore Judice *cap. 2. quæst. 35. num. 10. pag. 96.*

Creditorum posteriores viri, qui petunt revocare bona per Viduam possessa pro dotis suæ restitutione an ultra dotem teneant etiam offerre incrementum, quod ex cursu temporis accessit dictis bonis? vide in *cap. 2. quæst. 35. num. 5. pagina 96.*

Creditorum posteriores possunt uti jure offerendi adversus Viduam, cui data fuerunt bona mariti in solutum pro restitutione dotis *cap. 2. quæst. 12. numero 15. pag. 60.*

Creditorum posteriores mariti audiuntur si velint uti jure offerendi adversus Viduam retinente bona ipsius viri pro dote sibi restitunda *cap. 2. quæst. 13. numero 23. pag. 62.*

Et si modum offerendi non habeant quomodo eis consularit? *dicta quæst. 13. num. 27. pag. 63.*

Hæredes viri possunt offerre Viduæ retinenti bonavillius pro dote tam ipsius dotis debitum, quam accessoria, & bona recuperare *dicta quæst. 13. num. 32. pag. 63.*

Jus offerendi competit solis creditoribus hypothecariis, non autem chirographariis *cap. 2. quæst. 25. num. 4. pag. 96.*

Jus offerendi competit creditoribus posterioribus adversus tertios possessores, qui bona viri emerunt à Vidua *cap. 2. quæst. 25. num. 13. pagina 96.*

Adversus uxorem, quæ agit ad assecurationem dotis in bonis viri vergentis ad inopiam non competit creditoribus ipsius viri posterioribus jus offerendi. Et quare? *cap. 2. quæst. 25. num. 12. pag. 95.*

Contra Viduam, quæ bona viri persequitur tanquam obligata pro dotis restitutione competit creditoribus posterioribus jus offerendi *cap. 2. dicta quæst. 25. numero 3. pag. 96.*

LAUS.

Laudes I. C. & Advocati Mediolanen. D. Josephi Mariae Falli *cap. 2. quæst. 48. num. 2. pagina 147.*

Laudes I. C. & pro Civitate Laude ejus patria Oratoris D. Francisci de Lemene *dicta quæst. 48. num. 4. pag. 147.*

Laudes Amplissimi D. Marchionis Francisci Redemachi non minus in proptia, quam in paterna Senatoria dignitate decorati *dicta quæst. 48. num. 6. pag. 147.*

LECTICA.

Lectica, seu curtus debetur Viduæ pro anno laetæ, cui indecorum est pedes iter incedere *cap. 2. quæst. 3. numero 10. pag. 34.*

LECTUS.

Vidue intra annum luctus una cum vestibus lingubribus debetur etiam lectus viduæ *cap. 2. quæst. 3. num. 8. pag. 34.*

Imo viduis eminentioris gradus duplex lectus, ac duplices vestes parandæ sunt *cap. 2. quæst. 3. num. 9. pag. 34.*

LEGATUM.

Legata veste an veniant clavi, quos *testamentum* dicimus etiam si nondum vesti insiti sint? vide remissivè in *cap. 2. quæst. 48. numero 36. pagina 151.*

Legatum paratorum uxoris causa apud Romanos in frequenti usu erat *cap. 2. quæst. 48. numer. 37. pag. 150.*

Legat.

- Legatum filio**, aut filie relictum cum onere plus non petendi non impedit quominus petere possit lucrum sibi debitum in penam secundarum nuptiarum matris *cap. 3. quest. 2. numero 45. pag. 158.*
- Legatum alimentorum Viduae relictum utilis est**, quam petere alimenta subsidaria *cap. 2. quest. 1. num. 30. 31. 32. & 33.*
- Legatum alimentorum cum Vidua acceptavit non potest alia subsidaria alimenta petere** *cap. 2. questio. 1. numer. 29. pag. 156.*
- Legatum annuum initio cujuslibet anni prestandum est dicta quest. 1. n. 34. pag. 156.**
- Ex ideo Vidua, cui à viro annuum legatum relictum est illud non amittit si nondum completo anno secundo nubat, quia illud capite pro integro anno, quamvis ab ejusmodi legato cadat post initas secundas nuptias *cap. 3. quest. 2. n. 52. pag. 159.*
- Legatum annuum Viduae relictum à marito etiam non expresse alimentorum nomine compensandum est cum alimentis ei debitis intra annum lucus dummodo alimentorum praestationi aequipolleat dicta quest. 1. numero 57. 38. pagina 156.**
- Legatum alimentorum Viduae relictum si noluerit, vel non poterit stare cum filio nunquid à singulis peti possit quando Vidua cum uno tantum filio habitare voluit vel remissive** *cap. 2. quest. 1. num. 39. pag. 156.*
- Legatum alimentorum expirat in Vidua renubente dicta quest. 1. num. 42. pag. 156. & cap. 3. quest. 2. 40. pag. 158.**
- Maritus legando uxori dotem ab ea receptam non censetur legare impensas ab eo circa dotem ipsam factas** *cap. 2. quest. 28. numero 29. pag. 106.*
- Limita si ex verbis legati appareat cum voluisse impensas quoque legare *ibidem numero 30.*
- Dos à marito legata statim restituenda est licet ejus naturae sit quod annali dilatione gaudeat** *cap. 2. quest. 5. numer. 39. pag. 43. & quest. 43. numero 1. pag. 136.*
- Haeredes mariti retardare non possunt restitutionem dotis legatæ prae-textu expensarum exceptis necessariis dicta quest. 43. numero 2. pagina 136.**
- Dote uxori legata an, & quando censeantur legatæ expensae ipsius dotis causa à viro factae?** *dicta quest. 43. numero 3. 4. 5. & 6. pagina 136. 137.*
- Legatum à viro relictum uxori de dote nondum soluta resolvitur in metram liberationem dicta quest. 43. n. 7. pag. 137.**
- Confessio in testamento à viro facta de dote nondum soluta sustinetur in vim legati dicta quest. 43. numero 8. 9.**
- Legatum uxori relictum in certa quantitate ex causa dotis restituendae cum jam esset restituta constante matrimonio debetur dicta quest. 43. num. 10. pag. 137.**
- Legatum uxori à viro relictum non est compensandum cum dote eidem restituenda. Et quare?** *ibidem num. 11. 12.*
- Legatum pretii fundi dotalis praesumitur uxori relictum animo compensandi cum dote** *ibidem numero 13.*
- Legatum uxori relictum quando compensandum sit cum quarta eidem debita** *ibidem num. 14. 15. pag. 137.*
- Conditio viduitatis an recte adjiciatur legato uxori relictio dicta quest. 43. numero 16. 17. pagina 138.**
- De legato habitationis à viro uxori relictio vid, in verbo Habitatio.**
- Vidua renubendo amittit relictum sub conditione viduitatis** *cap. 2. quest. 43. numero 19. pagina 138.*
- Legatum sub conditione viduitatis Vidua capere non potest intra annum lucus nisi spes nuptiarum evanescat** *ibidem num. 20. pag. 138.*
- Legatum vel hereditas relicta sub conditione viduitatis an & quando restitui debeant una cum fructibus ob transiitum ad secundas nuptias v. in verbo Conditio**
- Cautionem mutuanam Vidua nunquid praestare teneatur ob legatum relictum sub conditione servandae viduitatis?** vide in verbo Cautionem.
- Legatum Viduae secundo nubenti relictum non debetur permanenti in viduitate, neque nubenti intra annum lucus** *cap. 2. quest. 43. num. 35. 36. pag. 140.*
- E contra vero Vidua cui duplex legatum relictum est, scilicet unum in casu, quo Vidua permanferit, & alterum si secundo nupsisset poterit quidem primum petere licet secundo nubat, sed non utrumque *ibidem num. 35.*
- Conditio viduitatis uni legato adjecta an, & quando debeat censeri repetita in alio legato siue in eadem, siue in diversa oratione relicto?** vide in dicta quest. 43. num. 22. pag. 138.
- Legatum à patre filio, aut filiae relictum cum onere plus non petendi non impedit quominus petere possit lucrum sibi debitum in penam secundarum nuptiarum matris *cap. 3. quest. 2. num. 45. pag. 158.***

LEGITIMA.

- Legitima filiorum primi matrimonii non ponitur in calculo cum portione relicta vitrico, aut novercae** *cap. 3. quest. 10. num. 17. pag. 175.*
- Plus relictum vitrico, aut novercae, quod auferitur à liberis prioris matrimonii non est imputandum in eorum legitimam, quando mater in ea voluit filios fraudare dicta quest. 10. num. 18. 19.**
- Mater, quae solam legitimam reliquit liberis prioris matrimonii potest tantumdem relinquere vitrico** *cap. 3. quest. 10. num. 20. & 21. pagina 175.*
- Legitima relicta filiis prioris matrimonii confunditur cum eorum portionibus, nec potest praeduci in odium vitrici nisi quando mater voluit ipsos liberos in legitimam fraudare dicta quest. 10. numero 19. pag. 175.**
- Vitricus, cui plus relictum est quam uni ex liberis prioris matrimonii nunquid possit tantum redimere, quantum aequipolleat legitimam filiorum quamvis eis minus legitima relictum sit?** *cap. 3. quest. 10. numer. 23. 24. & 25. pag. 176.*

LEX.

Quod lex non distinguit neque nos distinguere debemus cap. 2. *quæst.* 16. numero 43. pagina 73.

LOCATIO.

Successor singularis non tenetur stare locationi cap. 2. *quæst.* 22. num. 5. pag. 87.

Vidua non tenetur stare locationi à marito factæ de rebus dotabilibus dicta *quæst.* 22. num. 2. pagina 87.

Contrarium alij defendunt *Ibidem* numero 2.

Sed prima opinio verior est, quam declaratur *Ibidem* numero 4.

Vidua, quæ non vult stare locationi à marito factæ de rebus dotabilibus tenetur restituere hæreditibus mariti omne interesse ab ipsis præstandum conductori cap. 2. *quæst.* 22. numero 5. pagina 87.

Conductor à Vidua expulsus potest agere adversus hæredes mariti ad interesse ob resolutam ante tempus locationem dicta *quæst.* 22. num. 6. pagina 87.

Vidua, quæ non vult stare locationi à marito factæ tenetur cavere de servando indemnes hæredes ejus ab interesse conductori præstando dicta *quæst.* 22. num. 7. pag. 87.

Uxor, quæ consensit marito locanti bona dotalia tenetur præstare stare locationi dicta *quæst.* 22. numero 8.

Locatio bonorum dotalium ad modicum tempus à marito facta per Viduam ejus servanda est *Ibidem* num. 9.

Vidua tenetur stare locationi bonorum extradotalium. Et quare? dicta cap. 2. *quæst.* 22. numero 10. 11. pagina 88. Et *quæst.* 35. numero 31. pagina 120.

Conducens scienter à marito fundum dotalem non potest agere adversus hæredes ejus ad interesse si vidua nolit stare locationi dicta *quæst.* 22. num. 12. pag. 88.

Conducens à viro bona dotalia non potest post illius obitum invitâ uxore recedere à Locatione. Et tunc solutiones anticipatæ marito factæ ipsi uxori non nocent *Ibidem* numero 13. 14.

EMIN. DE LUCA.

Eminentiss. de Luca de *discur.* 141. numero 3. *aliquæ seq.* declaratur cap. 3. *quæst.* 7. numero 24. pag. 169.

LUCRUM CESSANS.

Lucrum cessans sufficienter demonstratur ex propinqua patientia implicandi pecunias ad honestum lucrum, vel ex qualitate loci cap. 2. *quæst.* 7. numero 31. pag. 49.

Lucrum cessans in quibusdam Italiae Civitatibus, & in Mediolani dominio non indiget probatorio- tanquam notorium cap. 2. *quæst.* 7. numero 33. pag. 49.

Lucrum cessans, vel damnum emergens concludenter probandum est per Viduam petentem interesse dotis non restituitur dicta *quæst.* 7. numero 29. pag. 49.

Vidua simpliciter asserenti se pari lucrum cessans, vel damnum emergens non creditur dicta *quæst.* 7. numero 30.

Reversari de Viduis Index.

LUCRUM ex dispositione l. hæc editalis

C. de secundis nuptijs.

Lucrum quod ex dispositione l. hæc editalis C. de secundis nuptijs defertur liberis prioris matrimonij non debetur jure hæreditario cap. 3. *quæst.* 12. numero 1. pag. 179.

Nam debetur eis uti filiis, non uti hæreditibus *Ibidem* numero 2.

MARINUS.

Marinus alleg. 64. num. 3. *vers.* sed magis declaratur cap. 3. *quæst.* 10. num. 16. pag. 175.

Idem in alleg. 64. num. 13. rejicitur cap. 3. *quæst.* 12. numero 5. pag. 179.

MARITUS.

Maritus dicitur ille, qui circa uxorem gessit maritus cum ea coeundo cap. 1. *quæst.* 1. numero 4. pag. 2.

Vidua retinet primi mariti nobilitatem cap. 1. *quæst.* 4. numero 9. pag. 6.

Et fruitur omnibus honoribus atque dignitatibus, quibus fruebatur ipsemet primus maritus dicta *quæst.* 4. num. 12. pag. 6.

Nec non de illius domicilio reputatur *Ibidem* numero 15. ejusdemque forum exerceat *Ibidem* num. 16. pag. 6.

Atque illdem privilegijs gaudet, quibus gaudet maritus vivens *Ibidem* numero 17.

Bona secundi mariti sunt tacite obligata filiis primi matrimonij pro ratione tutelæ à Vidua non reddita, vel non legitime reddita cap. 1. *quæst.* 7. num. 8. pag. 10. Et cap. 2. *quæst.* 38. numero 11. pag. 124. Et *quæst.* 39. num. 33. pag. 127.

Maritus Viduæ ipsi quæ veteres follas tergunt acquiratur cap. 1. *quæst.* 7. numero 17. pag. 11.

Maritus tanquam legalis administrator dotis tenetur de culpa lra. levi. & quomodoque de levissima cap. 1. *quæst.* 9. num. 18. pag. 54.

Marito, qui in dote re ipsa hæditur succurrendum est cap. 2. *quæst.* 11. numero 8. pag. 57.

MATER.

Matri grave est non posse cum proprijs liberis habitare cap. 2. *quæst.* 47. num. 11. pag. 145.

Mater an sit major, vel minor ætate ipse dandum est statutum cap. 3. *quæst.* 4. num. 26. pag. 163.

Mater vivente filij nullum jus habent ad dotem neque re, neque ipse cap. 3. *quæst.* 6. numero 2. pag. 167.

MATRIMONIUM.

Matrimonium non est modus libetandi quem-
piam à patris potestate cap. 1. *quæst.* 5. numero 1. pag. 7.

Dos sine matrimonio esse non potest cap. 1. *quæst.* 6. num. 4. pag. 9.

Matrimonium absque dote contrahi potest & quando id procedat cap. 2. *quæst.* 8. num. 31. Et 12. pagina 51.

De matre tutrice v. in verbo Tutela.

De matre secundo nubente v. in verbo Vidua re-nupta.

MEDICES.

Medici exam. 48. a num. 6. usque ad huc confutatur cap. 2. *quæst.* 1. num. 65. pag. 29.

MERLINUS.

Merlin. de legitima lib. 4. tit. 2. *quæst.* 4. numero 35. declaratur cap. 3. *quæst.* 4. numero 44. pag. 165.

Merlin. de legitima lib. 4. tit. 2. *quæst.* 4. num. 5. confutatur cap. 3. *quæst.* 4. numero 40. pag. 164.

Merl.

Merlin de pignoriis libro 4. tit. pr. quest. 22. numero 36. usque ad numer. 48. rejicitur cap. 2. quest. 13. numero 7. pag. 78.

MONETA.

Moneta vide in verbo Pecunia.

MORA.

Heredes viri non dicuntur in mora restituendi dotem Viduæ ante judiciale interpellationem cap. 2. quest. 1. num. 69. pagina 28.

Et ideo non potest Vidua petere ab eis usuras dotis non restituitur *dilla quest. 1. numero 70.*

Limita si aliquo iusto impedimento non potuit agere ad dotis restitutionem *Ibidem num. 71. pagina 28.*

Vidua, quæ non constituit heredes viri in mora restituendæ dotis non potest ab eis petere interest, nec quicquam ratione alimentorum *Ibidem num. 72. pag. 28. & cap. 2. quest. 7. numero 7. pag. 47. ubi late.*

Mora hæreditum viri resultans ex solo anni lapsu absque interpellatione dicitur instrumentalis, tacita, & interpretativa cap. 2. questione 7. numero 12. pag. 48.

Sola obligatio absque deposito an sufficiat ad constituendum creditorem in mora recipiendi solutionem? cap. 2. quest. 33. numero 17. pagina 114.

MULIER.

Appellativum mulier quandoque ponitur extensivè pro virgine cap. 1. questione 2. numero 6. pag. 3.

Viduam quoque significat *dilla questione 2. num. 4.*

Siricè sumptum solam feminam corruptam denotat *dilla quest. 2. n. 5.*

Triplicem habet significationem nam primò omnem, & quicumque personam feminini sexus includit. Secundo pro virgine ponitur. Tertio pro corrupta tantum *dilla quest. 2. num. 8. pag. 3.*

In pœnalibus tamen, & odiosis sumitur pro femina corrupta tantum eadem questione 2. num. 9. pag. 3.

Mulier nupta viro clarissimo efficitur femina clarissima cap. 1. quest. 4. num. 10. pagina 6.

Mulieribus non ita favendum est in iis, quæ lucrum respiciunt sicut in iis, quæ ad damnum vitandum tendunt cap. 2. quest. 16. numero 50. pag. 74.

Mulier nubendo transfertur in domicilium mariti, illudque sequi tenetur quamvis cum eo litigare velit cap. 2. quest. 31. numero 2. pagina 110.

NECESSITAS.

In necessitatibus nemo liberalis existit cap. 2. quest. 4. numero 2. pag. 16.

NEGUSANTIUS.

Negusantius de pignoriis par. 5. memb. 1. numero 33. declaratur cap. 2. quest. 13. numero 24. pagina 62.

NOMEN DEBITORIS.

Nomen debitoris marito pro dote assignatum quando æstimatum potius quam inestimatum tradidit dicitur? cap. 2. quest. 11. numero 24. & 25. pag. 57.

Nomina debitorum emi possunt, & vendi cap. 2. quest. 11. num. 6. pagina 57.

Periculum nominis æstimatæ viro pro dote assignati ad eundem virum spectat cap. 2. *dilla quest. 11. numero 25. pag. 57.*

Maritus, qui nomen debitoris æstimatum pro dote accipit dicitur nomen ipsum emere *dilla quest. 11. numero 6. pag. 57.*

Et ideo si sciens illud non existere solvendo pro dote nihilominus accipiat tenetur de proprio erga uxorem soluto matrimonio *Ibidem num. 3. pag. 57.*

Si verò ignotaverit secus est *Ibidem n. 7.* Et tunc non interest an debitoris nomen fuerit simpliciter cessum, aut verò delegatum cap. 2. quest. 11. num. 10. pag. 57.

Maritus ex quibus præsumitur ignorasse nomen debitoris pro dote assignati non efficitur solvendo cap. 2. quest. 11. numero 12. pag. 57.

In dubio magis favendum est viro, quàm uxori, quæ nomen non idoneum viro assignavit *dilla quest. 11. numero 13. pag. 57.*

Nomen debitoris tunc dicitur inæstimatæ marito assignatum quando traditur pro dote antea promissa in pecunia, non tamen sub certa quantitate cap. 2. quest. 11. numero 16. pagina 57.

Nominis inæstimati periculum ad uxorem spectat cap. 2. quest. 11. numero 18. pag. 58.

Ideoque soluto matrimonio liberantur heredes viri retrocedendo actiones *Ibidem num. 19. 17.*

Nec valet pactum in præjudicium viri quod possit uxor soluto matrimonio petere ut sibi retrocedantur actiones, vel dotem in pecunia repeteret *Ibidem num. 19.*

Maritus si negligens fuerit in exigendo nomine debitoris inæstimato, & ideo debitor effectus sit non solvendo tenetur de proprio erga uxorem ad dotis restitutionem cap. 2. quest. 11. num. 20. pag. 58.

Periculum nominis debitoris, qui sub conditione debebat, & pendente conditione perit ad uxorem pertinet *dilla quest. 11. numero 22. pag. 57.*

Nomina debitorum marito assignata talia qualia damno mariti cedunt *Ibid. num. 23.*

Nomina debitorum mariti exigi non possunt à Vidua dotem repente nondum exculso ipso marito cap. 2. quest. 24. num. 10. pag. 94.

Ufuræ nominis debitoris simpliciter in dotem dati decussæ à die contractû matrimonij cedunt læcto mariti ratione onerum matrimonij; Secus verò si in dotis constitutione uxor pactum iniecit quoddam usuræ nominis dotem augetur, quia tunc veniunt in restitutione dotis cap. 2. quest. 45. num. 35. 16. pag. 143.

NUPTA.

Nuptarum appellatio venit Viduæ cap. 1. quest. 2. numero 3. pagina 3.

NUPTIÆ.

Nuptiæ secunda ab Ecclesia non benedicuntur. Et quare? cap. 3. quest. 2. numero 60. pagina 159.

OFFI.

OFFICIUM.

Fructus officij marito ad vitam assignati pro dote soluto matrimonio restitendi sunt *cap. 2. qn. 45. numer. 14. pag. 143.*

ONUS. ONERA.

Onera matrimonij cessant eo dissoluto *cap. 2. qn. 7. n. 43. pag. 50.*

OPERÆ. OPERARI.

Vidua, quæ alimenta recipit ab hæredibus viri tenetur ad eas operari, ad quas tenebatur marito vivente *cap. 2. quest. 1. numer. 55. pag. 27.*
Vidua tamen nobilis non tenetur ad operas artificiales *Ibidem n. 56.*

Sed ea tantum, quæ inferioris conditionis est *Ibidem n. 57. & qn. 2. n. 16. pag. 31.*

Vidua, quæ tenetur operari, & operas non præstat amittit alimenta pro rata alimentorum *cap. 2. quest. 1. numer. 58. pag. 27.*

Vidua, quæ in senectute est quamvis inferioris conditionis sit non tenetur ad operas artificiales, nisi ad eas, quæ etiam in senectute præstari possunt *cap. 2. quest. 1. numer. 17. & 18. pag. 31.*

PACTUM.

Patrum inter virum, & uxorem de lucranda tota dote non valet in præjudicium filiorum primi viri *cap. 3. quest. 11. n. 15. pag. 179.*

Pactum, ex quo deterior efficitur dotis conditio non valet *cap. 2. quest. 17. numer. 6. pag. 75.*

PARATUM.

Paratum uxoris causa quid dicatur, Et plura de lucro paratorum ejus v. in verbo uxor, & in verbo suppellectilis & in verbo statutum.

PARTICULA.

Particula *ve*, quæ nomen viduæ præcedit sumitur in sensu privato *cap. 1. quest. 1. numer. 2. pag. 2.*

PARTUS.

Partus ex vidua natus post secundas nuptias an ex primo, aut verò ex secundo viro susceptus præsumatur insolubilis est questio *cap. 3. quest. 8. n. 2. & 3. pag. 171. nodosa Ibidem n. 4. & à nonnullis indecisa n. 5. & demum quamplurimis opinionibus involuta est Ibidem n. 6.*

Partus in secundo matrimonio editus præsumitur primi viri non autem secundi ex facti circumstantijs, ut quia vivente adhuc priore verò signa conceptionis apparuerint *cap. 3. qn. 8. 9. & 11. pag. 171.* ubi vide quales facti circumstantiæ in subiecta materia.

Et vice versa ex facti circumstantijs judicari poterit eam concepisse ex secundo viro, ut quia post mortem prioris mariti ejecit menstrua *dista quest. 8. n. 10.* nam quæ menstruata non fuit dicitur concepisse ex primo viro si alia signa concutiant *Ibidem n. 11.*

Partus editus post novem menses à die obitus primi viri, & post septem tantum à die consummati secundi matrimonij præsumitur proinde primi, quam secundi viri *cap. 3. quest. 8. numer. 12. pag. 171.*

Berfani de Viduis Index.

Partus novennarius perfectior est, robustior, & frequentior; septennarius verò immaturior, ad succedendum tamen aptus est *dista quest. 8. numer. 13. pag. 171.*

Partus nono mense editus à die secundi matrimonij, & undecimo à die mortis primi viri dicitur conceptus ex secundo viro *Ibidem numer. 14.*

Partus von præsumitur ex primo viro editus, sed potius ex secundo quando primus infirmus erat, secundus verò robustior, & generationi aptior, nec quando primus diu absuit *dista quest. 8. numer. 15. & decimo sexto pag. 171.*

Frequentius, & perfectius parturienti tempus inspiciendum est ad sciendam an ex primo, vel secundo viro partus conceptus fuerit *Ibidem n. 17.*

Cujus rei exemplum habes *nu. 18.*

Partus in secundo matrimonio ante complexos sex menses editus primi viri judicatur si à die partus ad diem mortis mariti tantum temporis spatium effluxerit quod ab eo potuerit generari, supputatis semper diebus, quibus ob morbum generari non potuit *dista quest. 8. numer. 19. & 20. pag. 171.*

Injudicanda partus propietate parum de similitudine curandum est *Ibidem n. 21. pag. 172.*

Partus à vidua editus de tempore viduitatis, & intra tempus habile reputatur legitimus quamvis statim mortuo primo viro in concubinato vixerit *Ibidem numer. 22.*

Partus à vidua editus intra undecimum mensem à die mortis patris reputatur legitimus *pag. 172.*
Quod præsertim obtinet si mater fuerit mulier integre famæ, quæ propterea privari non potest antenuptiali donatione, neque potest plecti alijs penis viduarum luxuriose viventium *Ibidem numer. 24.*

Cessante verò bona fama viduæ contraria sententia verior est *Ibidem n. 25.*

Partus editus post decimum mensem à die mortis mariti legitimus reputatur quamvis vidua, stuprum passa fuerit, dummodo de tempore viduitatis vir potuerit cum ea copulam habere *cap. 3. quest. 8. numer. 26. pag. 172.*

Vidua, quæ partum edidit intra annum lucus quem certo constat non fuisse conceptum ex viro prædefuncto puniuntur ipsæ penis, quibus plectitur vidua nubens intra annum lucus *d. qn. 8. numer. 27. pag. 172.*

PARUM.

Parum pro nihilo reputatur *cap. 2. quest. 2. numer. 3. pag. 50.*

PATER. PATRIA POTESTAS.

Vidua de dote sua testari non potest si patrem habeat *cap. 1. quest. 5. numer. 9. & n. 11. pag. 8.*

Mortuo autem patre testari potest quando ei sola succedit, sed si unâ cum fratribus in patris hæreditate succedit non potest libere de dote testari quia tenetur illam cum fratribus communicare *cap. primo. questio. 5. numer. 12. pag. 8.*

- Pater habet usufructum in bonis adventitij filij ejus viduz cap. 1. *quest. 5. numer. 13. pag. 8.*
- Viduz non convenit secundo nubere non requisito patris consensu *dist. quest. 5. numer. 15.*
- Limita in dominio Mediolani n. 16. *dist. pag. 8.*
- Vidua quamvis invita domum patris revocari potest *dist. quest. 5. nm. 6. pag. 8.*
- Limita si filios habeat, & cum eis habitare velit *nm. 7. dist. pag. 8.*
- Pater, qui filius dotem dedit potest agere ad alius repetitionem soluto matrimonio cap. 2. q. 7. *nm. 1. pag. 46.*
- Sed requiritur simultaneè consensus filij *ibidem nm. 2.*
- Et ideo quando pater vult repetere dotem absque consensu filij tenetur cavere de rato d. *quest. 6. nm. 3. pag. 46.*
- Filia post mortem patris potest agere adversus illos qui restitunt dotem patri absque ejus consensu, modo tamen pater eandem dederit vel secundo ejus viro cap. 2. *qm. 4. v. 6. & 6. pag. 46.*
- Vivente tamen parte hanc actionem fallia movere non potest *ibidem nm. 5.*
- Filia quando presumatur consentire patri repenti dotem *dist. qu. 6. n. 7.*
- Pater potest agere adversus restituentem dotem filij, ut illam sibi denovo restituat sive vivente, sive mortua ipsa filia. Quod tamen fallit ut *ibidem nm. 8. pag. 46.*
- In repetenda dote adventitia non requiritur patris consensus *dist. quest. 6. n. 9. pag. 46.*
- Pater qui consensit matrimonio filij, non autem solutioni dotis non tenetur ad alius restitutionem cap. 2. *quest. 19. nm. 7. pag. 80.*
- Contrarium alij defendunt qui consulantur *ibidem nm. 8.*
- Alia ad rem v. in verbo focer & in verbo Filius.
- Matrimonium non est modus liberandi quempiam a patria potestate cap. 1. *quest. 5. numer. 1. pag. 7.*
- Consulatur opinio eorum, qui putant filiam nubendo liberari a patria potestate cap. 1. *qm. 5. an. 4. pag. 7.*
- Filia, qui nubit, secutum veriore opinione remanet sub patria potestate *dist. quest. 5. nm. 15. pag. 7.*
- Vidua in omnibus & per omnia subjecta est patrie potestati *dist. qu. 5. n. 14. pag. 8.*
- Vidua reincident in patriam potestatem ubi statuto, aut consuetudine per matrimonium liberata erat *dist. qu. 5. n. 17. pag. 8.*
- Pater si dissentiat a filia circa electionem secundi viri, in pari viro præferendus est ille, quem filia subiegit cap. 3. *quest. 2. numer. 58. pag. 150.*
- Pater, qui in testamento licentiam dedit matri volenti secundo nubere an præjudicare possit juribus filiorum circa proprietatem servandam ab ipsa matre renupta cap. 3. *qm. 3. n. 12. & 14. pag. 161.*
- Pater non potest remittere injuriam filio inferendo de tempore, quo a patria potestate solutus erit cap. 3. *qm. 3. n. 15. pag. 161.*
- Filij cohabitando cum patre, vel matre renupta non censentur renuciare legis beneficio eorum favore introducto in penam secundarum nuptiarum *dist. qu. 3. n. 16. pag. 161.*
- Pater, qui ad alias nuptias transijt tenetur servare filijs prioris matrimonij quicquid de bonis primæ uxoris consecutus est cap. 3. *quest. 19. n. 2. pag. 189.*
- Pater, qui ad alias nuptias venit non minus suspectus est legi, quam mater renupta cap. 3. *qm. 19. n. 3. pag. 189.*
- Pater, qui successit uni ex liberis primæ uxoris tenetur servare alijs liberis ex eadem uxore susceptis quicquid de bonis ipsius primæ uxoris in successione filij quæzivit *ibidem n. 4. & nm. 15. pag. 100.*
- Nulla servata distinctione an alias nuptias contraxerit antequam succederet filio, aut verò post *ibidem n. 5. pag. 189.*
- Non etiam distinguendo an secunda uxor de tempore, quo pater succedit filio vivat, aut defuncta sit *ibidem n. 22. pag. 191.*
- Et in appendice ad *quest. 19. cap. 3. numer. 6.*
- Assentuntur argumenta contrariæ opinionis, quando scilicet pater non teneatur reservare liberis prioris matrimonij suspirantibus id quod de bonis primæ uxoris sibi obvenit in successione unius ex dictis liberis *dist. quest. 19. n. 67. 8. & 9. pag. 189. 190.*
- Prima tamen opinio verior est, secunda autem procedit in ijs bonis, que pater, sive mater capit de substantia primæ uxoris aut primi viri in hereditate filij, cui prius in ipsa bonis fratri successerat, namque ad hæc non militat pena servandæ proprietatis, ut late traditur in appendice ad *quest. 19. 3. capitis in fine operis n. 3. & 4.*
- Pater, qui ex necessitate novercam superinduxit filijs prioris matrimonij evitat penam servandæ liberis ipsis proprietatem rerum, quas de bonis primæ uxoris consecutus est cap. 3. *dist. quest. 19. n. 8. & 11. pag. 190.*
- Secundum jus antiquum non poterat succedere filio in proprietate *dist. quest. 19. numer. 9.*
- Filij succedunt unâ cum patre prædefuncto fratri pleno jure *ibidem n. 12.*
- Pater, qui in penam secundarum nuptiarum amittit proprietatem rerum ex substantia primæ uxoris in successione filij quæsituram non habet usufructum in portionibus aliorum filiorum, qui pleno jure simul cum ipso patre fratri defuncto successerunt cap. 3. *quest. 19. nm. 13. pag. 190.*
- Pater cogitur servare filijs prioris matrimonij quicquid virtute pacti, vel ex dispositione statuti in bonis primæ uxoris consecutus est *dist. qu. 19. n. 14.*
- Pater tenetur servare proprietatem rerum ei obventuram de substantia primæ uxoris in successione filij etiam si masculi omnes defecerint, & suscepit ex prima uxore unica tantum femina statuto exclusâ a successione fratris cap. 3. *qm. 19. n. 16. pag. 190.*

Pater

Pater nullas penas patitur ob secundas nuptias quando liberi prioris matrimonij defecerunt *cap. 3. d. quæst. 10. n. 19. pag. 191.*

Pater ob secundas nuptias privatur educatione filiorum quando subest aliqua subspectio *dist. quæst. 19. n. 20. pag. 191.*

Neque amittit usufructum, quem ratione patriæ potestatis percipit ex bonis adventitijs filiorum *ibidem n. 24. & quare n. 25.*

Pater secundarum nuptiarum patri imponit in gratiam liberorum procedunt in quolibet Ascendente favore descendenti, *cap. 3. quæst. 19. n. 21. pag. 191.*

Pater, quid alias nuptias transitum fecit non tenetur præstare liberis prioris matrimonij cautionem de restituendis rebus immobilibus ex bonis primæ uxoris ad eum perventis *ibidem num. 26.*

Pater, vel mater post secundas nuptias iterum effecta vidua an teneatur servare liberis prioris matrimonij proprietatem rerum, quas capit in successione alicujus ex liberis prioris matrimonij de substantia primæ uxoris, vel primi viri? V. in appendice ad *quæst. 19. tertij n. 6. in fin. & operis.*

Pater, aut mater an teneatur reservare liberis prioris matrimonij id, quod filio defuncto obvenit in successione Avi, vel Avæ, aut cujlibet alterius Ascendentis? v. in *dist. appendice num. 5.*

Pater, five mater non tenetur servare liberis prioris matrimonij idem quod filius defunctus, (cui successit) acquisivit ex fructibus substantiæ materiæ vel paternæ *d. Append. n. 4.*

PATRIMONIUM.

Dos postquam Viduæ restituta est amittit dotis nomen, & sic patrimonium illius *cap. 1. quæst. 6. n. 9. pag. 9.*

Vidua an possit de suo patrimonio libere dispo-
nere? *dist. quæst. 6. numer. decimo. & 11. pag. 9.*

PAUPER PAUPERITAS,

Viduæ divitis durior est conditio, quam Viduæ pauperis *cap. 1. quæst. 11. n. 5. pag. 18.*

Summa miseria non consistit in sola paupertate, quemodum nec summa felicitas ex solis divitijs constat *cap. primo quæst. 11. numer. 6. ibidem.*

Pauper dicitur Vidua quæ solam dotem habet *cap. 1. quæst. 12. n. 4. pag. 19.*

Et quæ præter dotem nulla habet, vel habet infructifera *cap. 1. quæst. 12. n. 2. pag. 19. & cap. 2. quæst. 1. n. 5. pag. 24.*

Vidua indotata pauperrima est *dist. quæst. 12. numer. 5.*

Privilegia non fuerunt viduis concessa ratione paupertatis, sed contemplatione viduilit conditionis *cap. primo quæst. 12. numer. 9. & 14. pag. 20.*

Vidua pauper alenda est ab hæribus mariti intra annum luctus *cap. secundo quæst. prima. num. 3. pag. 24.*

Reversi de Viduis Index.

Paupertas non præsumitur, sed à Vidua allegante probanda est *cap. 2. quæst. 1. n. 12. pag. 25.*

Contrarium alij putant *ibidem n. 13.*

Conciliantur opiniones contrarie *ibidem num. 15. pag. 25.*

Paupertas probanda est ab allegante quando in ea so fundat *ibidem. num. 16.*

Natura nos omnes pauperes gignit *dist. cap. 2. quæst. 1. n. 14. pag. 25.*

Hæredes viri, qui alimentorum compensatio-
nem Viduæ obijciunt tenentur probare eam aliunde habuisse unde se alere possent *dist. quæst. 1. num. 17.*

Notoria viduæ paupertas non eget ulteriori pro-
batione *dist. quæst. 1. n. 8. pag. 15.*

Vidua an pauper sit determinandum est Judicis arbitrio *cap. 2. quæst. 2. n. 11. pag. 13.*

Paupertas nobilium apud rusticos in divitijs convertitur *cap. 2. quæst. 2. n. 12. pag. 13.*

Paupertas viduæ qualis esse debeat adhuc ut suc-
cedat in quarta bonorum viri V. in verbo
Quarta.

PECUNIA.

Pecunia, quæ statim post numerationem redhi-
bita est à numerante nullam intrinsicam habet
substantiam *cap. secundo quæst. 26. numer. 16. pag. 98.*

Quæritio augmenti, vel detrimenti pecuniæ in
dote pendet ex regulis aliorum contractuum
cap. 2. quæst. 21. num. 1. pag. 84.

Quæritio auctæ, vel diminutæ pecuniæ à partium
conventionem potissimum pendet *cap. 2. quæst. 21. num. 2. pag. 84.*

Extrinsicæ mutatio pecuniæ qualis sit, & qualis
intrinsecæ? *dist. quæst. 21. n. 3.*

Monetæ extrinsecæ mutatur omne lucrum, &
damnum ad debitorem spectat *ibidem nu-
mer. 4.*

Monetæ intrinsecæ mutatur omne lucrum, &
damnum ad creditorem pertinet *ibidem nu-
mer. 5. 6.*

Mutatio monetæ diminutæ post moram debi-
toris ei indistincte nocet five intrinsecæ five
extrinsecæ; & è contra augmentum post mo-
ram superveniens indistincte lucro creditoris
cedit *dist. quæst. 21. n. pag. 84.*

Econverso creditori nocet, & debitori prodest
mutatio monetæ contingens postquam credi-
tor est in mora recipiendi solutionem *cap. 2. quæst. 21. num. 8. pag. 85.*

Debitum consistent in moneta potest solvi in
quaquez monetæ specie juxta valorem curren-
tem de tempore solutionis *cap. 2. quæst. 21. nu-
mer. 9. pag. 85.*

Creditor monetæ imaginariæ nil fultro potest
exigere, quam quantitatem in obligatione
comprehensam *n. 10.*

Mutatæ monetæ habetur ratio interesse damni
quò ad creditorem, non verò quò ad inter-
esse lucri *cap. 2. dist. quæst. 21. n. 11. pag. 85.*

Debitor libratum liberatur solvendo libras cur-
rentes de tempore solutionis *ibidem n. 12.*

Debitor libratum quas recepit in certa pecuniæ
specie, puta in tot ducatis liberatur solvendo

si libras currentes de tempore solutionis quāvis creverit valor ducati. Et quare *Ibidem* n. 14. 15.
 Limita si ducatus creverit intrinsece *Ibidem* n. 16. § 17.

Dos tradita in ducatu in rationem librarum quinque an possit restitui juxta valorem ducati de tempore restitutionis? v. in *dista* *quest.* 21. n. 18. 19. § 20. pag. 86.

Solutio fieri debet in certa pecuniæ specie quando in obligatione expresse deducta est *Ibidem* *numm.* 21. § 22.

Debitor, qui tenetur solvere in certa pecuniæ specie non tenetur sequi valorem ejusdem pecuniæ currentem de tempore obligationis *d. quest.* 21. n. 23. pag. 86.

Limita si convenit de præstanda eadem estimatione *Ibidem* n. 24.

Limita secundum quando pecunia in obligatione deducta aucta est ob deteriorationem pecuniæ reze contaminatæ *dista* *quest.* 21. *numm.* 28. pag. 86.

Maritus, qui promittit dotem restituere in tot aureis auri justis ponderis, & bonæ ligæ non liberatur solvendo in alia monetæ specie *cap.* 2. *quest.* 21. n. 26. pag. 86.

Augmentum dotis in nominibus debitorum constituta viduæ præstandum est sive exactum si ve non *Ibidem* n. 27.

Maritus tenetur restituere dotem in ea monetæ specie, quam recepit à debitoribus sibi pro dote assignatis *Ibidem* n. 28.

PERICULUM.

Periculum pretij pretij dotalis à marito venditi cultam spectet, marito ne, an uxori *cap.* 2. *quest.* 5. n. 53. pag. 44.

Periculum nominis in dotem dati infirmatæ ad uxorem pertinet si marito nulla culpa, aut negligentia imputari potest *d. q. 5. n. 54. pag. 44.*

Periculum dotis æstimatæ, sicuti & omne lucrum maritum sequitur *Ibidem* n. 55. § 9. n. 1. pag. 57.

Periculum dotis ab extraneo promissæ ad maritum pertinet *cap.* 1. *qu.* 2. n. pag. 53.

Declarata ut id procedat quando extraneus ex necessitate dotem promittit, secus si ex liberalitate *d. q. 9. n. 13. § 14. pag. 54.*

Periculum dotis à focero non exactæ non est imputandum *d. q. 9. n. 5. pag. 53.*

Dotis infirmatæ omne periculum, & incrementum pertinet ad uxorem tanquam dominam *ca. 2. quest.* 27. n. 1 pag. 103.

POENA.

De penis viduæ secundò nubentis v. verbo vidua renubens.

Pænz favorabiles liberis prioris matrimonij in odium viduæ renubentis quare sint introductæ? *cap. 3. qu. 1. n. 1. pag. 154.*

Pænz, quæ favorem liberorum respiciunt non sunt de jure canonico sublatæ *Ibidem* n. 12. § *quest.* 4. n. 16. pag. 163.

Pænz prædicte locum habent etiam si liberi de fuerint, sed existant nepotes *d. q. 2. n. 46. pag. 159.*

Item locum habent etiam si ex primo matrimonij unica tantò filia supersit, nil obstat quod renunciaverit bonis tam paternis quam maternis *dista* *quest.* 2. n. 43. pag. 158.

Vidua ob minorem ætatem non evitat penas secundò nubentis *cap. 3. qu. 2. n. 48. pag. 158.*
 Pænz secundò nubentium, quæ favorem liberorum primi matrimonij respiciunt, tam feminis quam viris infliguntur *cap. 3. quest.* 19. *numm.* 1. § 7. pag. 189.

PETRUS GREGORIUS.

Petri Gregor. in syntagm. jur. lib. 9. cap. 20. n. 9. confutatur cap. 2. qu. 1. n. 79. pag. 28.

PIGNUS.

Vidua quandomam dicatur possidere bona viri jure pignoris pro dotis restitutione *cap. 2. qu. 25. n. 6. pag. 96.*

Vidua, quæ possidet bona viri pignoris tenetur compensare fructus cum dote *Ibidem* n. 7.

Limita si ei debeat interesse quia debent prius compensari cum eo *Ibidem* n. 11.

Limita secundum quando possidet jure domini *dista. quest.* 21. n. 12. pag. 96.

Alia v. in verbo Hypotheca.

PLOTUS.

Plot. de in litem jurando §. 11. n. 24. Versic. Primò falsis reprobat *cap. 2. quest.* 7. n. 17. pag. 48.

POSSIDERE.

Defuncto viro uxor non dicitur amplius possidere jure familiaritatis bona ipsius viri *cap. 2. quest.* 13. n. 9. pag. 61.

Vidua dicitur mutare causam possessionis ex sola juris præsumptione *Ibidem* n. 10. pag. 62.

PRÆSCRIPTIO.

Exceptio præscriptionis obijcit non potest viduæ vendicanti res dotalis nisi decursu sit ex integro à die soluti matrimonij *cap. 2. quest.* 14. n. 23. 24. pag. 67.

In bonis dotalibus nulla currit præscriptio adversus uxorem constante matrimonio live agatur de præscriptione annorum decem, aut viginti, si ve etiam de præscriptione longissimi temporis *cap. 1. quest.* 15. n. 3. 4. pag. 68.

Præscriptio statutaria constante matrimonio uxori non præjudicat *d. quest.* 15. n. 5. pag. 68.

Marito vergente ad inopiam si uxor negligit petere allecurationem dotis, & interea bona dotalia per maritum alienantur currit contra eam præscriptio *dista. qu. 15. n. 6. pag. 68.*

Præscriptio in rebus dotalibus capta ante contractum matrimonium completur constante matrimonio si maritus negligit vendicare à tertijs possessoribus bona dotalia, sed periculum præscriptionis damno ejusdem mariti cedit, quia soluto matrimonio tenetur erga uxorem ad æstimationem rerum præscriptarum, ita tamen si post contractum matrimonium paucissimi dies decedant ad complendum præscriptionem *dista. quest.* 15. *numm.* 7. 2. pag. 68. 69.

Plus solutum vitrico, vel noverce in odium filiorum primi matrimonij præscribi non potest præterquam præscriptione longissimi temporis *cap. 3. quest.* 10. n. 10. pag. 174.

PRETIUM.

- Pretium fundi dotalis, quod in extinctionem æris alieni versum fuit non est viduæ restituendum *cap. 2. quest. 5. n. 50. pag. 43.*
- Periculum pretij fundi dotalis à marito alienati cuiusnam spectet, marito ne, an uxori? *cap. 2. quest. 5. n. 53. pag. 44.*
- Pretium, quod ex negligentia mariti peremptum fuit refundendum est viduæ ex bonis ipsius viri *dist. quest. 5. n. 57. pag. 44.*
- Pretium soli venditori solvendum est sive dominus, sive etiam si non dominus detegatur *cap. 2. quest. 5. n. 56. pag. 44.*
- Alienandi fundi dotalis ob sanandum æs alienum ex pretio tenet irrevocabiliter *cap. 2. quest. 5. n. 57. pag. 44.*
- Pro pretio bonorum dotalium à marito venditorum bona ejas sunt tacite hypothecata uxori à die traditionis bonorum *cap. 2. quest. 16. n. 52. pag. 74.*
- Vidua non potest agere ad pretium bonorum dotalium quando ea consentiente fuit conversum in emptionem aliorum prediorum *cap. 2. quest. 16. n. 53. pag. 74.*

PRIVILEGIUM.

- Vidua retinet omnia privilegia, quæ marito viventi competeant *cap. 1. quest. 9. numer. 1. pag. 14.*
- Vidua doctoris magis gaudere debet privilegijs sui mariti quam alie *dist. quest. 9. n. 2. pag. 14.*
- Vidua retinet sola privilegia, quibus fruebatur maritus ratione alicujus dignitatis, non verò quibus gaudebat contemplatione alicujus administrationis, sive officij *dist. quest. 9. numer. 3. pag. 14.*
- Et quæ sit ratio *ibidem n. 4.*
- Privilegium annexum administrationi alicujus officij extinguitur una cum ipso officio, nec transit ad filios ejus, qui officium exercebat *cap. 1. qu. 9. numer. 5. pag. 14.*
- Privilegium ratione dignitatis, vel nobilitatis competens transitorium est ad filios, & uxorem privilegiati *cap. 1. qu. 9. n. 6. pag. 14.*
- Privilegia Advocatorum inducta sunt ratione dignitatis, & nobilitatis *dist. quest. 9. numer. 7. pag. 14.*
- Vidua gaudet iisdem privilegijs, quibus utitur pupillus *cap. 1. qu. 9. numer. 8. pag. 14.*
- Privilegia, quæ virginibus competunt viduis quoque tribuenda sunt *cap. 1. qu. 9. numer. 9. pag. 14.*
- Viduæ impudice viventi non competunt privilegia viduarum *cap. 1. qu. 9. n. 15. pag. 15.*
- Nec viduæ *ibidem n. 18.*
- Privilegia statuto contra jus commune introducta non possunt per viduas exerceri *dist. quest. 6. numer. 19. pag. 15.*
- Privilegijs viduarum uti possunt uxores habentes virum initulem, capivum, vel exulem, vel

- ad perpetuos triremes damnatum. Et mulieres in celibatum viventes *dist. qu. 9. numer. 20. 21. pag. 15.*
- Vidua sive agat, sive conveniatur habet privilegium *L. n. C. quando Imperator. int. pupill. & vid. cap. 1. quest. 9. numer. 14. pag. 15. & quest. 10. numer. 1. pag. eadem & cap. 2. quest. 31. numer. 11. pag. 111.*
- Privilegium *L. n. C. quando Imperator inter pupillum. & vid.* potest viduam exercere tam in secunda, quam in prima instantia *cap. 1. quest. 10. numer. 2. pag. 15.*
- Vidua sive pauper, sive dives hoc privilegio utitur *cap. primo. quest. decimo. numer. 4. pag. 16.*
- Privilegium *L. n. C. quando Imper. intimitur pupill. & vid.* non fuit concessum viduis ratione paupertatis, sed intuitu vidualis conditionis *cap. 1. quest. 10. numer. 5. & numer. 18. pag. 16.*
- Privilegium *d. l. n.* exercibile est etiam post judicium captum coram Judice ordinario *cap. primo. quest. decimo. numer. sexto. septimo. pag. 16.*
- Privilegium *d. l. n.* competit viduæ tam in civilibus quam in criminalibus causis *dist. quest. 10. numer. 9. pag.*
- Vidua renupta retinet privilegium *L. n. C. ut supra etiam quò ad causam coram Principe viduitatis tempore inceptam dist. quest. 10. numer. 10. pag. 16.*
- Confocius viduæ in lite individua gaudet privilegio viduæ *dist. quest. decimo. numer. 11.*
- Vidua potest uti privilegio *L. n.* etiam in causa sibi cessa *ibidem ubi l. numer. 12.*
- Limita in cessione doloſe facta, vel sine titulo, aut sive causa, nisi animo verè donandi confcribatur *ibidem ubi l. numer. n. decimo. & 14.*
- Vidua non potest renuntiare privilegio *L. n. C. ut l. cap. quest. 10. numer. 15. pag. 16.*
- Adversus personam æqualiter privilegiatam non potest Vidua privilegiata exercere sive litem habeat cum alia vidua, sive cum persona diversæ conditionis, sed æquali privilegio privilegiata veluti pupillo *d. qu. 10. n. 16. 17. pag. 16.*
- In causa repetitionis dotis magis privilegiata est vidua, quam pupillus: & propterea potest eum convenire coram Principe non obstante regula conſualis privilegiorum *cap. 1. quest. 10. numer. 20. pag. 17. & cap. secunda quest. 31. numer. 12.*
- Vidua non potest trahere adversarium suum coram Principe utrique parti incompetente *dist. qu. 10. numer. 31. pag. 17.*
- Causam coram Judice ordinario à persona non privilegiata inceptam non licet viduæ, quæ hæres successit coram Principe introducere *cap. primo. questio. decimo. numer. 21. pagina. 17.*
- Vidua, quæ reconvenitur coram Judice conventionis non potest uti privilegio *leg. n. C. quando Imperator. dist. questio. 10. numeri. 23. pag. 17.*

Vidua utrum habeat privilegium restitutionis in integrum uti vidua v. in verbo Restitutio in integrum.

Senex decrepitis gaudet omnibus privilegijs miserabilibus personis concessis *cap. 1. quest. 11. n. 10. pag. 18.*

Privilegia non fuerunt Viduis concessa ratione paupertatis, sed contemplatione viduitatis conditionis *cap. quest. 11. n. 9. & 14 pag. 20.*

Et fuerunt ab Imperatore viduis indistincte concessa *dista quest. 12. n. 13. pag. 20.*

Vidua five dives, five pauper ad privilegia viduis concessa admittenda est *cap. 1. quest. 12. numer. 20. pag. 20.*

Vidua dives magis indiget privilegijs viduarum quam pauper *Ibidem n. 21.*

Dos non habet hoc privilegium, ut sit excepta à regula, de qua in *anth. hoc nisi C. de solut. cap. 2. quest. 12. n. 7. pag. 19.*

Vidua dotem repetens duplici ratione privilegiata est, nempe ratione personæ, & ratione dotis *cap. 2. quest. 31. n. 13. pag. 111.*

PRONOMEN.

Pronomen *ipsum* ad personam refertur, & immediate quendam significat *cap. 2. quest. 48. n. 11. pag. 147.*

QUARTA.

Quarta bonorum viri an debeatur viduæ est questio valde difficilis *cap. 2. quest. 2. numer. 1. pag. 30.*

Ad consequendam quartam in bonis viri duo extrema requiruntur nimirum divitiæ mariti defuncti, & paupertas uxoris superstitis *cap. 2. quest. 2. n. 2. pag. 30.*

Quarta debetur tam viduæ indotatæ, quam modicam dotem habenti *cap. 2. quest. 2. n. 4. Ibidem.*

Quarta debetur viduæ ne cogatur emendicare in dedecus prioris matrimonij *cap. 2. quest. 2. n. 5. pag. 31.*

Vidua, quæ tantam dotem, vel tot bona habet, ex quibus percipiat fructus ad sui sustentationem necessarios excluditur à successione quartæ *dista. quest. 2. n. 6. pag. 31.*

Et sic non est necesse, quod alimenta conveniant conditioni mariti, aut ipsiusmet viduæ ad hoc ut quartam petere possit *Ibidem n. 7.*

Cum imò secundum sufficiat quod vidua habeat panem, & aquam *num. 8.*

A qua tamen opinione ut nimium rigorosa Auctor recedit *num. 9. pag. 31.*

Inopia viduæ ad hoc ut succedat in quarta debet esse extrema *cap. 2. quest. secunda. numer. 13. pag. 31.*

Vidua, quæ operando potest victum quaerere non admittitur ad successionem quartæ *cap. 2. quest. 2. n. 14. pag. 31.*

Subsidium quartæ dicitur odiosum, exorbitans, & restringendum *cap. 2. quest. 2. numer. 15. pag. 31.*

Vidua, quæ patrem, aut fratres divites habet an consequatur quartam in bonis viri? *cap. 2. quest. num. 19. 20. pag. 32.*

Inops an sit vidua, vel non ad hunc effectum spectatur tempus mortis mariti *cap. 2. quest. 2. n. 23. pag. 32.*

Idem procedit cum quaeritur an maritus dives sit aut verò pauper *dista. qu. 2. n. 25. pag. 32. & n. 4. pag. 33.*

Vidua quæ à principio dotem habuit sed tractu temporis indotata remansit succedit in quarta *cap. secunda. quest. 12. numer. 24. pag. 32.*

Vidua quæ ob inopiam semel ad quartam successione admittitur illam invocabiliter retinet. Et est contra quæ tempore matrimonio dives erat, quæ ideo exclusa fuit semper remanet exclusa *Ibidem numer. 26. 27. pag. 32.*

Vidua, quæ filios habet lucratur quartam quod ad utrumfructum tantum: quæ vero liberis non habet pleno iure lucratur etiam si ex anteriori matrimonio liberos reliquerit dummodo non sint plures, quam tres; nam si plures fuerint succedit una cum eis pro virili *cap. 2. quest. 2. num. 29. & 31.*

Licet ex priori matrimonio suscepti fuerint *Ibidem num. 30.*

Nec plus ex virili successione capere potest quam centum libras auri *Ibidem n. 32. pag. 33.*

Distinguitur an sint masculi, vel feminæ *n. 24.*

Vidua, quæ ob existentiam liberorum succedit in solo usufructu quartæ non potest illo frui supra valorem centum librarum auri si filij sint plus quam tres *Ibidem numer. 34. pag. 33.*

Vidua cum succedit viro in quarta una cum ascendentibus ipsius viri servatur ordo prædictus in casu quo extant liberi *dista. quest. 2. n. 35. pag. 33.*

Quarta debetur deductis prius oneribus hereditarijs *Idem n. 36.*

Dos viduæ quartam petentis prædeducitur ex hereditate mariti tanquam res alienum *cap. 2. quest. 2. n. 37. pag. 33.*

In quarta computandum est quicquid habuit vidua inter vivos à marito *Ibidem n. 38.*

Quarta debetur tam ex testamento, quam ab intestato five velit, five nolit maritus defunctus *cap. 2. d. qu. 2. n. 39. pag. 33.*

Viduæ impudice viventi denegatur quartæ beneficium *Ibidem num. 40. pag. 33.*

Neque illi, quæ hereditatem viri expulavit *Ibidem num. 41.*

Nec illi, quæ peterat aliam quartam in bonis anterioris mariti, & propter negligentiam non est consecuta *Ibidem n. 42.*

Si vero illam consecuta est tanto minus poterit aliam consequi in bonis posteroris viri *Ibidem n. 43.*

Ex bonis feudalibus, emphyteuticis, & similibus non transitorijs ad feminas quarta non debetur *Ibidem 46.*

Maritus pauper succedit uxori diviti in quarta *cap. 2. d. quest. 2. n. 46. pag. 33.*

Quarta successio in Mediolani Ducatu sublata est per statutum *Ibidem n. 48.*

Quarta debetur uxori jure hæreditario *cap. 3. qu. 12. 11. pag. 180.*

RID.

REDDITIO RATIONUM.

Remissio redditionis rationum in quibus pro-
viduz *cap. 2. quest. 39. n. 34. pag. 127.*

Retineri dos viduz non potest utquequo reddat
rationem administrationis suæ *cap. 2. quest. 29.
n. 10. pag. 108.*

Contrarius alij defendunt *Ibidem n. 11. 12.*
Sed prior sententia verior est *Ibidem num-
mer. 13.*

Creditum, quod pendet à redditione rationum
pro non credito habendum est, quia resultare
potest quod nil debeatur *cap. 2. quest. 19. n. 6.
pag. 108.*

Ex propterea dicitur creditum illiquidum
nedum quo ad quantitatem, sed etiam quo ad
substantiam *Ibidem n. 3. pag. 107.*

Hypotheca, quam filij habent in rebus dotali-
bus matris pro administratione ab ea gesta non
tribuit eis jus retinendi dotem ob rationem
non redditam *dist. quest. 29. n. 14. pag. 108.*

Alia ad rem vide in verbo Compensatio.
Ad redditionem rationum vidua convenienda est
in loco gestæ administrationis *cap. 2. quest. 38.
num. 7. pag. 124.*

Potest etiam conveniri in loco ejus domicilij
quando Actor se offert facere sumptus in trans-
portandis libris à loco gestæ administratio-
nis ad locum domicilij *Ibidem numer. 8. 9.
pag. 124.*

Ratio administrationis non legitime reddita non
liberat viduam ab administratione *dist. quest.
38. n. 10. pag. 124.*

Bona secundi viri sunt tacite hypothecata pro
ratione administrationis à vidua reddenda
Ibidem nu. 11. & quest. 39. num. 33. pag. 127.

Limita ut n. 15.

Mater, quæ renupsiit non reddita ratione tutele
patitur omnes penas matris secundo nubentis
cap. 3. quest. 4. num. 38. pag. 164.

Limita si constituit eam non esse debitori-
cem filiorum *Ibidem num. 39.*

REDDITUS.

Dos assignata viro in redditibus vitalitijs, seu
perpetuis restituenda est in omnibus redditibus
perceptis, secus verò si in dotis constitu-
tione solum jus reddituum fuerit viro assi-
gnatum quia tunc sufficit jus ipsum viduz re-
trocedere *cap. 2. quest. 45. numer. 10. & 11.
pag. 142.*

Contrarius defendit *Gutierrez de tutel. par.
3. cap. 35. numer. 2. Ibidem num. 12.*

Qui rejicitur *Ibidem n. 13. pag. 143.*

REGINA.

Vidua Regis appellatur Regina, Ducis Ducissa
Marchionis Marchionissa *cap. 1. quest. 4. nu.
13. pag. 6.*

Vidua Regis potest dici miserabilis ob id solum
quod Vidua est *cap. prima. quest. 12. num. 18.
pag. 20.*

RELINQUERE RELICTUM.

Quod à matre plus relinquitur liberis secundi
matrimonij non potest à liberis primi viri au-

ferri secundum aliquos, sed contrarium ve-
rius est *cap. 3. quest. 11. n. 1. & 2. pag. 177.*

Relictum liberis secundi matrimonij reputatur
ac si relictum esset secundo viro *Ibidem nu. 4.*

Relictum liberis secundi viri præsumitur reli-
ctum contemplatione ipsiusmet viri *Ibid. nu. 5.*

Liberis secundi matrimonij potest à matre plus
relinqui si secundus vir mortuus sit *cap. 3. q.
11. nu. 6. pag. 178.*

Plus relictum liberis à secundo viro emancipa-
tis non subest dispositioni legis *hac educato C.
de secundis nuptijs nisi emancipatio sit dolose
facta dist. quest. 11. n. 8. pag. 176.*

Filij secundi matrimonij non potest plus rel-
inqui quam uni ex liberis primi viri etiam si
mater secundo viro prohibeat percipere
usufructum ex rebus filij relictis *dist. qu.
11. nu. 9.*

Donatio facta secundo viro stipulanti nomine
filiorum nasciturorum an subsistat si contineat
plusquam fuerit relictum uni ex liberis prio-
ris conjugij, cui minus relictum fuit? opinio
est valde controversa sed communis negativa
est, quia censetur facta in fraudem legis *hac
edictali C. de secundis nuptijs cap. 3. quest. 11. nu.
19. & 11. pag. 178.*

Nec distinguitur an post contractum ma-
trimonium per verba de præfenti aut de futu-
ro tantum hujusmodi donatio fuerit conferi-
pta *Ibidem nu. 12.*

Ad dignoscendum an plus relictum fuerit vi-
trico, aut noveræ, seu liberis secundi matri-
monij inspicitur tempus mortis disponentis
cap. 3. quest. 11. nu. 13. pag. 187.

Plus relictum, quod auteretur à liberis secundi
matrimonij dividendum est æqualiter inter li-
beros primi viri abique consensu liberorum
secundi *dist. qu. 11. n. 14. pag. 178.*

Filij secundi viri potest plus relinqui ob merita
dist. 11. nu. 16. pag.

Mater infert injuriam filijs prioris matrimonij
nedum quando renubit, sed etiam quando
plus relinquit vitrico aut filijs secundi mariti
cap. 3. qu. 12. nu. 3. pag. 179.

Legitima relictæ filijs prioris matrimonij an con-
fundatur cum eorum portionibus ad indu-
cendum æqualitatem cum portione vitricis v.
in verbo Legitima ubi alia adrem.

Mater, aut pater non potest plus relinquare vi-
trico seu noveræ, quam uni ex liberis prioris
matrimonij, cui minus relictum est *cap. 3. qu.
10. nu. 1. 2. pag. 174.*

Amplius ut idem procedat etiam respectu
Avi, vel Aviz *Ibidem n. 3.*

Vitrico non potest à matre plus relinqui etiam
in usufructu, aut alimentis *dist. quest. 10.
num. 4.*

Relictum vitrico, aut noveræ à matre, seu
à patre præscribi non potest præterquam præ-
scriptione longissimi temporis *Ibidem nu-
mer. 10.*

Patur vul mater nequa potest plus relinquare
consanguineis noveræ, vel vitrici plusquam
reliquerit uni ex filijs prioris matrimonij,
cui minus relictum est *Ibidem nu. 11.*

Hx.

Hereditas relicta à matre, vel patre vitrico, aut novercæ cum onere restituendi non potest per os retineri in præjudicium primi matrimonij quando substitutus est persona suspecta *d. qu. 10. n. 12. pag. 175.*

Secus si restitutio sit facienda ipsis filiis *numer. 14.*

Mater, aut pater potest iusta de causa plus relinquere novercæ, aut vitrico, quam liberis prioris matrimonij. Et quales sint iustæ causæ *cap. 3. quest. 10. nu. 35.*

REMEDIUM.

Ille cui plura remedia competunt non impeditur alterum ab alio exercere *cap. 2. quest. 14. n. 30. pag. 67.*

RENUNTIATIO.

Renuntiatio à filio facta de bonis tam paternis, quam maternis et non præjudicat quod ad lucra in penam secundarum nuptiarum dummodo tamen renuntiatio ante contractas secundas nuptias emittatur *cap. 2. quest. 2. nu. 10. pag. 155.*

RENUNCIARE

Vidua non potest renunciare privilegio *l. un. C. quando Imperator inter pup. & vid. cap. 1. quest. 10. numer. 15. pag. 16.*

Vidua, quæ renunciavit successioni quartæ in bonis viri non potest adversus renuntiationem venire remedium restitutionis in integrum, namque huiusmodi renunciatio valet *cap. 1. qu. 11. n. 15. & 16. pag. 18.*

Etiā si constante matrimonio fiat *dicta. quest. 11. nu. 17.*

Vxor an possit renunciare juri hypothecæ, quod habet in bonis viri pro dotis restitutione? v. in verbo Hypotheca.

RESERVARE.

Vidua secundo nuptia tenetur reservare filiis prioris matrimonij proprietatem omnium rerum, quas ex liberalitate ipsius prioris viri consecuta est *cap. 3. qu. 2. n. 5. pag. 155.*

Donata uxori contemplatione viri à consanguineis ipsius viri, vel à Principe reservanda sunt à vidua renubente liberis ex primo viro susceptis *Ibidem nu. 6.*

Accepta à primo viro sponsaliorum jure, vel nuptiarum solemnitate reservanda sunt liberis prioris matrimonij à matre renubente, tum etiam dotis augmentum ab eo constitutum non obstante quod uxori expressè permiserit de eo dispendere *cap. 3. dicta quest. 2. numer. 7. pag. 155.*

Lucra ex dispositione statutorum in bonis primi viri viduæ delata reservari debent liberis prioris matrimonij *dicta. quest. 2. n. 8. pag. 155.*

Item legata, fideicommissa, aut donationes causâ mortis à primo viro factæ *numer. 9.*

Vidua rempta non tenetur reservare liberis prioris matrimonij quæ sita à primo viro titulo oneroso *Ibidem nu. 12. pag. 155.*

RESPUBLICA.

Reipublicæ interest quod dotes mulierum conserventur *cap. 1. quest. 6. n. 2. pag. 9.*

Reipublicæ ita expedit dotem viduæ restitui sicut virginibus constitui *cap. 2. quest. 23. nu. 2. pag. 89. & cap. 3. qu. 14. n. 1. pag. 181.*

Reipublicæ magis interest bonum honestum, quam multiplicatio hominum proveniens ex moribus corruptis *cap. 2. quest. 45. numer. 18. pag. 138.*

RESTITUTIO. RESTITUERE.

Dos per virum ex negligentia non exacta vel à focero, vel ab extraneo an sit viduæ restituenda ex bonis ipsius viri? v. in verbo Exactio, & in verbo focer.

Vxor, quæ se ipsam dotaverat, & viro non solvit dotem promissam solum matrimonium non potest petere ut sibi restitatur ab heredibus viri, quia obstat exceptio *dolo facis* *Ecce. cap. 2. quest. 9. n. 26. 27. pag. 55.*

Dos in pecunia tradita restituenda est in pecunia si hereditas solvendo sit, exterum si in hereditate pecunia non reperitur, eaque cum beneficio inventarii adita fuerit possunt heredes dare viduæ bona hereditaria in solum *cap. 2. quest. 12. n. 8. totum pag. 59.*

Et in hoc secundo casu diminuendus est valor bonorum pro tertia parte *Ibidem nu. 11.*

Nisi concurrant alij creditores viri quibus satisfieri non possit nisi dando insolutum bona pro iusto pretio *n. 12.*

Dos in bonis æstimatis tradita nunquid possit viduæ invite in ipsidem bonis restitui? v. in *cap. 2. quest. 12. n. 19. 17. & 18. pag. 60.*

Vidua, quæ agit ad restitutionem dotis tenetur probare illius solutionem *cap. 2. quest. 26. nu. 1. pag. 98.*

Eccæ quidem concludenter probanda est quando agitur de præjudicio creditorum mariti, secus, si de præjudicio heredum ejus dumtaxat *dicto cap. 2. quest. 26. numer. 3. & 4. pag. 98.*

Solutio matrimonio dos restituenda est viduæ actione ex stipulatu *cap. 2. quest. 5. nu. 1. pag. 40.*

Dos constituta in bonis immobilibus restituenda est statim soluto matrimonio *cap. 2. qu. 5. n. 2. pag. 40.*

Dos consistens in bonis mobilibus reddi debet viduæ post annum *dicta quest. 5. numer. 32. pag. 41.*

Dotis in bonis immobilibus constitutæ prompta est restitutio *dicta quest. 5. numer. 35. pag. 42.*

Dos data in bonis immobilibus æstimatis ea æstimatione, quæ facit emptionem, reddenda est post annum sicut dos consistens in bonis mobilibus *dicta quest. 5. n. 25. 26.*

Et tunc vidua solam æstimationem bonorum petere potest nisi maritus promississet æstimatione non obstante dotem restituere in ipsidem corporibus *Ibidem ubi primo. numer. 29. & 30.*

Heredes viri habent annum ad restituendam dotem in mobilibus, vel in immobilibus æstimatè traditis etiam si possint illam restituere statim soluto matrimonio *Ibidem n. 34.*

Pos.

Possunt tamen si velint ante anni lapsum dictam dotem restituere *dicta quest. 5. numero 35. pagina 42.*

Ante annum Vidua potest agere ut condemnentur hæredes ad restituendum dotem in mobilibus traditum postquam annalis dilatio lapsa erit *Ibidem numero 36. pag. 43.*

Bona mobilia, quæ usu consumpta fuerint, veluti vestes, lintamina, & his similia reddenda sunt Viduæ in æstimatione *cap. 2. quest. 5. num. 37. pagina 43.*

Limita in mobilibus inæstimationis nisi ponderare, numero, aut mensura consistant *dicta quest. 5. numero 38. pag. 43.*

Dos à marito legata statim restituenda est post solum matrimonium *Ibidem num. 39. & quest. 43. numero 1. pagina 136.*

Matritus, qui promissit uxori dotem restituere statim post solum matrimonium non habet anni dilationem *cap. 2. quest. 5. numero 40. pagina 43.*

Filia non potest agere ad restitutionem dotis, quam pater convexit non petere, sed interim pater tenetur alteram dotem filię tradere *dicta quest. 5. numero 42. pag. 43.*

Dilatio anni non competit ei, qui tenetur dotem restituere tanquam possessor bonorum mariti *cap. 2. quest. 5. numero 44. pag. 43.*

Matritus, qui ex negligentia non curavit uxorem infamam tenetur soluto matrimonio dotem statim restituere siue in immobilibus, siue etiam in mobilibus consistentem *dicta quest. 5. numero 45. pag. 43.*

Pecunia, quæ provenit ex venditione prædij dotalis restituenda est Viduæ intra annum *cap. 2. quest. 5. numero 48. pagina 43.*

Modò tamen venditio ritè, & rectè facta sit, cum alioquin in facultate Viduæ sit vel tertios bonorum dotalium possessores convenire, vel pretii restitutionem petere *Ibidem numero 49.*

Matritus in restituenda dote non tenetur nisi in quantum facere potest *cap. 2. quest. 5. num. 61. pag. 45.*

Et hoc beneficio gaudent etiam hæredes ejus non tamen extranei *Ibidem numero 62.*

Uxor, quæ vitium habet ad mœstum damnatum vel ad perpetuos tritemes, vel exulem à civitate potest petere ut sibi restituatur dos non secus ac Vidua *dicta quest. 5. numero 69. & 70. pag. 45.*

Dos quando restituenda sit patri? vide in verbo Pater.

Obligatio restituendæ dotis non est pura, sed conditionalis *cap. 2. quest. 7. numer. 9. pag. 48.*

RESTITUTIO in integrum.

Vidua habet privilegium restitutionis in integrum uti Vidua *cap. 1. quest. 9. numero 10. pag. 15.*

Restitutio in integrum competit minoribus siue masculis, siue feminis lætis *cap. 1. quest. 11. numero 1. pagina 17.*

Vidua quamvis ætate major habet beneficium restitutionis in integrum uti Vidua *cap. 1. quest. 11. numero 2. pagina 18.*

Contrarium alij putant verius *Ibidem numero 3.*

Sed ab illorum opinione Auctor recedit *numero 4. non distinguendo an sit dives, vel pauper.*

Vidua, quæ non est læsa non potest petere ut in integrum restituatur *cap. 1. quest. 11. numero 8. pag. 18.*

Vidua annosa, & decrepita triplici ratione restituenda est in integrum *dicta quest. 11. numero 14. pagina 18.*

Vidua, quæ renunciavit successioni quartæ in bonis viri non potest adversus renuntiationem venire remedi restitutionis in integrum *dicta quest. 11. numero 15. 16. & 17.*

In iis, quæ ad dotis constitutionem, vel pacta circa illam pertinent Vidua in integrum restituenda est *dicta questio. 11. numero 18. pagina 18.*

RETENTIO: RETINERE.

Vidua potest absque Judicis decreto retinere bona defuncti mariti pro dote dummodo non sint ab aliis apprehensa ab hæredibus viri *cap. 2. quest. 13. num. 1. 2. 3. pagina 61.*

Vidua in dubio præsumitur prevenisse hæredes viri in retentione bonorum *cap. 2. quest. 13. numer. 7. pag. 61.*

Hæredes viri quando dicantur prevenisse Viduam volentem retinere bona viri pro dote *dicta quest. 13. numero 6. pagina 61.*

Vidua, quæ vult retinere bona mariti jure pignoris pro dote restituenda unum debeat à principio declarare se mutare causam possidendi jure familiaritatis? *dicta questione 13. numero 7. & 11. pagina 61. 62.*

Retentio bonorum viri competit Viduæ tam pro dote quam pro accessoriis illius *Ibidem numero 12.*

Vidua, quæ bona viri retinet pro dote non potest ab hæredibus accusari de crimine expilata hæreditatis *dicta quest. 13. numero 13. pag. 62.*

Retentio hæc permittitur Viduæ in præjudicium quorumcumque hæredum, & singularium successorum etiam privilegiorum *cap. 2. quest. 13. numero 16. pagina 62.*

Et competit nedum ipsi Viduæ, sed etiam hæredibus ejus, & singularibus successoribus *dicta quest. 13. n. 15. pagina 62.*

Conductor mariti potest solvere Viduæ retinenti bona illius *dicta questione 13. numero 17.*

Vidua potest etiam retinere domum quam maritus vivens inhabitabat, & mobilia, atque suppellectilia in ea reposita *dicta quest. 13. numero 18. pag. 62.*

Vidua tenetur conficere inventarium de iis rebus, quas pro dote retinet, & de iisdem rationem reddere *dicta questione 13. numero 19. pagina 62.*

Vidua

Vidua an possit retinere omnia bona viri, vel majora, quam sufficiant pro solutione dotis? vid. in eadem *quest.* 13. numero 20. 21. & 22. pagina 62.

Vidua, quæ bona viri retinet pro dote tenetur illa administrare, & utiliter se gerere in eorum administratione *cap. 2. quest.* 13. numero 19. pagina 63.

Hæredes viri non possunt petere ut Vidua relaxet bona retenta pro dote sub prætextu creditorum antierorum *dilla quest.* 13. numero 28. pagina 65.

Possunt tamen offerre ei dotem, & accessoria ad effectum ut Vidua relaxet bona retenta *dilla quest.* 13. n. 32. pag. 65.

Vidua spoliari non potest retentione bonorum viri *Ibidem numero 30.*

Et ideo eidem spoliatae competit manutentio *Ibidem numero 31.*

Retinere non potest Vidua ea bona, quæ mariti non sunt *dilla quest.* 13. num. 33.

Neque fideicommissaria, aut feudalia ad hæredes ipsius viri non transitoria *Ibidem numero 34. 35. pag. 65.*

Limita in casu quo bona fideicommissaria pro restitutione dotis alienari possunt, scilicet in defectum bonorum liberorum *Ibidem numero 36.*

Fructus per Viduam percepti ex bonis viri tenentis pro dote compensantur sunt cum ipsa dote habita tamen prius ratione interesse, vel alimentorum *cap. 2. quest.* 13. numero 37. 38. & 39. pag. 64.

RODRIQUEZ.

Rodriguez, de concursu creditorum par. 1. artic. 2. num. 21. consultatur *cap. 2. quest.* 26. numero 7. pag. 103.

ROMANI.

Romani majori luxu utebantur, quam ætas nostra utitur *cap. 2. quest.* 48. num. 38. pag. 150.

RUBEUS.

Rubens de validitate legali *cap. 63. num. 155. aliquæ seq. consultatur cap. 2. quest.* 23. numero 19. pagina 91.

SCACCIA.

Scaccia de appellat. lib. 3. *quest.* 7. numero 128. versiculo subrestringe consultatur *cap. 1. quest.* 10. numero 19. pag. 116.

SCHERPA.

Bona paraphernalia consentientia in localibus, & vestibus, quæ Scherpa appellati solent censentur pars dotis, & illius privilegiis gaudent *cap. 3. quest.* 15. numero 37. pag. 110.

Interesse, quod marito solvitur ob dotem non solum debetur etiam pro quantitate promissa loco Scherpe *Ibidem numero 38.*

Statutum, quod desert marito luctum dotis comprehendit etiam Scherpam *dilla quest.* 35. num. 39. pag. 120.

SENTENTIA.

In dubio ferenda est sententia favore Viduæ *cap. 1. quest.* 9. numero 13. pagina 14.

Judicis sententia necessaria est ad hoc ut quis de evictione agere possit *cap. 2. quest.* 8. numero 26. pag. 52.

Et ideo evictio secuta per sententiam arbitri non patit actionem evictionis *Ibidem numero 27.*

Limita si coram arbitro processum fuit juris ordine servato, vel si vincens bonum jus forebat *Ibidem numero 28. 29. pag. 52.*

SEPARATIO.

Separatio filiorum à parentibus nimium dura est *cap. 3. quest.* 5. numero 8. pag. 8.

SERVITIA.

Servitia per uxorem viro præstata qualia dicantur onerosa? *cap. 3. quest.* 2. num. 13. pag. 156.

SOCER.

Pater matris cogi potest ad se obligandum pro restitutione dotis impetrato Judicis officio per filium ejus, non tamen per nurum *cap. 2. quest.* 19. numero 9. pag. 80.

Limita si filius velit contrahere matrimonium cum persona inferioris conditionis *Ibidem numero 10.*

Limita secundum si dotis solutio non offeratur ipsimet patri *dilla quest.* 19. numero 11.

Dos soluta marito absque voluntate soceri non potest ab ipso socero repeti *dilla quest.* 19. numero 12.

Soceri qui consensit solutioni dotis tenetur ad illius restitutionem quamvis non consenserit matrimonio *dilla quest.* 19. num. 13. pag. 80.

Dos soluta socero presente filio, sed non consentiente, filium non obligat *Ibidem numero 25. pag. 81.*

Marito non imputatur cur non exegerit dotem à socero promissam *cap. 2. quest.* 9. numero 3. pagina 53.

Amplia etiam si socer à principio solvendo fuisset *dilla quest.* 9. num. 5. pag. 53.

Neque ei imputatur potest quod socero dilationem dederit ad solvendum *dilla quest.* 9. numero 6. pag. 54.

Hæredes viri liberantur cedendo Viduæ actiones contra hæredes soceri promissoris dotis *cap. 2. quest.* 9. num. 7. pag. 54.

Maritus non excusatur quando poterat aliquo pacto dotem à Socero exigere, & non exegit *cap. 2. dilla quest.* 9. num. 9. pag. 54.

Neque excusatur si mortuo socero hæredes ejus non conveniret *Ibidem numero 10. pagina 54.*

Bona soceri sunt hypothecata nutui pro restitutione dotis tradita filio cum ejus consensu *cap. 2. quest.* 19. numero 1. pag. 79.

Non interest an socero, aut marito de ejus voluntate dos solvatur *cap. 2. quest.* 19. numero 2. pag. 79.

Expresius soceri consensus an requiratur ut obligetur pro dote data filio? *Ibidem numero 4. 5.*

Socer,

STATUTUM.

Socer, qui consensit pro solutione patris dotis tantum non tenetur pro residuo *della questione 19. numero 6.*

D. s. recepta à Socero, & marito simul promittentibus restitutionem obligat utrumque pro virili *della quest. 9. numero 19.* Amplia ut *libidem numero 16.*

Co-titulari alij defendunt *libidem numero 15.*
SOCIETAS. SOCIUS. Allavide supra in verbo Communio.

Dos ex peculo Societatis proventa restituenda est ipsi Societati si adhuc durat post solum matrimonium, secus si dissoluta sit antequam solveretur matrimonium *cap. 2. quest. 6. numero 12. 13. pag. 16.*

Socijs mariti, aut creditoribus Societatis non presteritur dos nisi constet eam versam fuisse in utilitatem Societatis *cap. 2. quest. 16. numero 30. pag. 72.*

Maritus confitens se recepit dotem, quam vere non recepit non potest prajudicare socijs si durante societate hanc confessionem emisit *cap. 2. quest. 16. numero 30. pagina 100.*

Cum pupillis contrahi non potest societas, neque continuari *cap. 2. quest. 10. numero 7. pag. 129.*
SOCINUS.

Socius senior in *conf. 34. numero 4. lib. 1. declaratur cap. 3. quest. 10. numero 27. pagina 191.*

SOLUTIO. SOLVERE.

Unum pro alio invito creditore solvi non potest *cap. 2. questione 12. numero 1. pag. 59.*

Hæc regula procedit etiam in restitutione dotis *libidem numero 2.*

SPECIALE.

Duo specialia circa unum, & idem subiectum concurrere non possunt *cap. 2. quest. 18. numero 23. pagina 11.*

SPONSA. SPONSUS.

Sponsa per verba de futuro non efficitur Vidua si sponsus decedat *cap. 1. quest. 1. numero 29. pag. 2.*

Vidua desponsata per sola verba de futuro non desinit esse Vidua *cap. 1. questione 1. numero 21. pag. 2.*

Vidua desponsata per verba de presenti non desinit esse Vidua si sponsus decedat ante consummatum matrimonium *della questione 1. numero 22. pagina 3.* & ideo potest capere legatum reliduum sub conditione non nubendi *libidem numero 23.*

Jura locutione de marito non habent locum in sponso *cap. 3. quest. 1. numero 12. pag. 166.*

SPONSALIA.

Sponsalia de futuro non sunt matrimonium *cap. 3. quest. 5. numero 11. pag. 156.*

Mater non cadit à tutela filiorum ob sponsalia de futuro *cap. 2. quest. 5. numero 10. pag. 166.*

Limita si pater fuerit se carnaliter à sponso cognovisset *libidem numero 16.*

Mater, quæ post sponsalia de futuro deposuit tutelam filiorum, si mutaverit voluntatem revocandi potest reassumere tutelam quando filijs nondum consultum est de alio tutore. Alioquin secus est *della questio. 5. numero 13. ES 14. pagina 166.*

Vel si à patre dati essent liberis alij contutores in testamento, nam etiam tunc mater non recuperat tutelam *libidem numero 8.*

STATUTUM.

Statutum est actus jurisdictionis *cap. 2. quest. 32. numero 9. pagina 112.*
Berjami de Vidui Index.

Statutum Mediolani in *cap. 218. vol. 1. declaratur cap. 3. quest. 7. numero 11. ES 12. pagina 157.*

Statutum Mediolani in *cap. 288. vol. 1. declaratur cap. 3. quest. 19. numero 17. pagina 190.*

Statutum Mediolani *cap. 574. volum. 2. declaratur cap. 3. questione 19. numero 18. pag. 190.*

Statutum, quod disponit nuptietem simpliciter nubentem censeri omnia ejus bona in dotem viro affecte non procedit in Vidua nubente, quæ certam tantum bonorum quantitatem in causam dotis primo viro tradidit *cap. 3. quest. 7. numero 9. pagina 167.*

S. lemnitates à statuto requisitæ in constitutione dotis sufficit si in prima dotis constitutione serventur, nec opus est illas repetere in secunda dotatione *cap. 3. quest. 7. numero 10. pag. 168.*

Statutum, quod disponit potest ex parte de dote sua libere disponente non censetur derogare dispositioni legis hæc edita C. de secundis nuptijs *cap. 3. quest. 10. numero 5. pagina 174.*

Statuto potest derogari expresse dispositioni dicte legis hæc edita, imò etiam tacite *d. g. l. n. 629.*

Statutum non censetur in dubio præjudicare legiti-
mae filiorum etiam si amplius utatur *della questio. numero 7. pag. 174.*

Statutum, quod expresse aufert legitimam filiorum nunquid in totam, aut verò in partem tantum servari debeat? *della quest. 10. numero 8. pag. 174.*

Statuto potest derogari dispositioni legis hæc edita C. de secundis nuptijs nodum expresse, sed etiam tacite *cap. 3. quest. 12. numero 1. pagina 180.*

Statuto exclusus à successione an censetur exclusus à successione bonorum, quæ sunt extra territorij statuentium? *cap. 3. della quest. 32. numero 23. pag. 181.*

Statutum quod vir lucrat dotem in præjudicium filiorum primi maritoni non extenditur ad filios primi viri, qui sunt assensu jurisdictionis *cap. 3. quest. 3. numero 8. pag. 181.*

Libri prioris matrimonij succedunt matriam cum liberis secundi mariti diversæ jurisdictionis non obstante statuto loci jurisdictionis ipsorum filiorum secundi matrimonij *della quest. 33. numero 7. pag. 181.*

In dotis lucro spectandum est Statutum, quod viget in domicilio mariti *cap. 2. quest. 32. numero 1. p. 111.*
Nil obstante quod Statutum domicilij uxoris aliquid fervet *libidem numero 2.*

Solemnitas pactorum dotalium servanda est quæ à statuto loci præsumitur, ubi dotalia instrumentum celebratur *della quest. 32. numero 1. pag. 111.*

Maritus, qui convenit restituere dotem solum matrimonio secundum Statutum loci ubi celebratus est contractus tenetur pactum servare *libidem numero 4.*
Sed circa incrum dotis ob premonitionem uxoris maritus potest attendere dispositionem proprii statuti *della quest. 32. numero 5. ES 6. pagina 112.*

Statutum domicilij mariti quod ad lucrandam dotem spectandum est quamvis d. s. consistat in bonis immobilibus sitis in territorio uxoris *della questione 32. numero 7. pagina 112.*

Contrariam sententiam alij sequuntur à quibus Auctor recedit *libidem numero 8.*

Statutum, quod maritis de sen lucrum dotis favore-
bile est Republicæ extensionem admittit extra proprium territorium *libidem ubi secunda numero 10.*

Statutum domicilij uxoris inspicere debet quando maritus ad domum uxoris introductus est, vel alio modo

modo transit in illius domicilium *ibi*. n. 10.
 Maritus, qui à proprio domicilio divertit animo illud non deserendum gaudet proprio statuto *cap. 12. dista. q. 32. num. 12. pag. 112.*

Statutum, quod dotatam, & maritatum à successione excludit Viduam in exclusione comprehendit *cap. 1. quest. 3. num. 1. pag. 4.*

Statutum, quod maritatum simpliciter excludit non repellit viduam à successione secundum aliquos, sed contraria sententia verior est *num. 3. dista. pag. 4.*

Statuto, quo cavetur non posse mulierem nisi de certa parte dotis suae disponere ligatur vidua quominus possit ad sui libitum de dote sibi nondum restituta disponere *cap. 1. q. 3. n. 5. pag. 4.*

De dote restituta potest vidua ad sui libitum disponere non obstante statuto predicto, modo tamen liberis suis saltem relinquant legitimam *dist. quest. 3. n. 7. pag. 4.*

Vidua rebellis non venit sub statuto loquente de uxoris rebellum *cap. 1. quest. 3. n. 11. pag. 5.*

Verba statutorum secundum magis proprium significatum accipienda sunt *cap. 1. quest. 3. num. 12. pag. 5.*

Statuto, aut ultima voluntate caveri non potest, quod haeredes mariti teneantur ad interesse dotis non restituta nulla praevia judiciali interpellatione *cap. 2. quest. 7. n. 18. pag. 48.*

Limita si doceat vidua de damno emergente, aut lucro cessante *cap. 2. dist. 9. 7. n. pag. 49.*
 Statutum quod simpliciter disponit debet viduæ interesse, nec de requisitis meminit intelligendum est si requisita concurrant *dist. q. 7. n. 21. pag. 49.*

Statuta omnia à iure communi passivam interpretationem recipiunt *cap. 2. q. 48. n. 20. pag. 49.*

Statutum exorbitans quando duo operari potest ea interpretatio sequenda est ut unum tantum operetur *dist. q. 48. num. 10. pag. 147.*

Statutum Mediolani 1291. vol. 1. circa lucrum paratorum uxoris causa declaratur *cap. 2. quest. 48.*

Absurdum est dicere quod statutum neget viduæ lucrum eorum, quæ muliebria sunt & permittat lucrum eorum quæ non sunt muliebria *dist. quest. 48. num. 15. pag. 148.*

Vidua, quæ statuto exclusa est à lucro eorum, quæ ad promiscuum usum deservunt magis dicenda est exclusa à lucro suppellectilis, quæ non pro usu ipsiusmet uxoris paratur *cap. 2. q. 48. n. 14. pag. 148.*

STUPRANS. STUPRUM

Jura, quæ loquuntur in casu adulterij non debent extendi ad casum stupri *cap. 3. quest. 16. n. 10. pag. 184.*

Stuprum equè tam in virgine, quam in vidua committitur *cap. 1. quest. 2. n. 12. pag. 4. & cap. 3. q. 7. n. 1. pag. 185.*

Vassallus stuprans viduam domini sui privatur feudo *cap. 3. quest. 15. n. 18. pag. 183.*

Vidua, quæ stuprum passa est definit per interpretationem esse vidua *cap. 1. dist. quest. 2. n. 13. pag. 4.*

De Vidua stuprata alia vide in verbo, vidua stuprata.

Vidua præscripta querelam stupri intra sex menses à die, quo stuprum passa est modo tamen quinquennium non excedant *cap. 3. q. 15. n. 21. pag. 185.*

Vidua an amittat dotem propter stuprum est que-

stio difficillima *cap. 3. quest. 16. n. 1. pag. 184.*

Et apud DD. valde controversa *libidem* n. 2. Quod dotem amittat sustinent quamplurimi DD. relati *ibi*. n. 3. cujus sententiae rationes afferuntur *libidem*. n. 4. 5. 6. 7. & 8.

Alij verò contrariam sententiam defendunt qui referuntur n. 9. Et quare *ibi* n. 10. 11.

Conciliantur contrariae opiniones *libidem* num. 14. & 15.

Dos quam vidua amittit ob stuprum cedit lucro heredum viri *cap. 3. dista. q. 16. n. 16. pag. 185.*

Dos jam restituta viduæ non potest ab ea repeti ob stuprum postea commissum *d. q. 16. n. 17.*

Minus vero potest repeti si ei fuerit restituta post stuprum commissum *ibi*. num. 18.

Suprans viduam punitur sicut stuprans virginem *cap. 3. quest. 17. n. 3. pag. 186.*

Suprans virginem qua pena punitur? *cap. 3. dist. quest. 17. num. 4. 5.*

Stuprum violententer commissum pena mortis punitur *dist. quest. 17. n. 16. pag. 186.*

Consuetudini quod non punitur stuprans viduam an sit deferendum? *cap. 3. q. 17. n. 8. pag. 186.*

Stuprum non committitur in vidua inhonestè vivente *libidem* numer. 9.

Suprans viduam abjectæ conditionis vulgo famulosa punitur si honestam vitam agat *libidem* 10. pag. 186.

SUBSTITUTIO. SUBSTITUERE.

Tacita pupillaris substitutio excludit matrem secundum nuptam *cap. 3. quest. 2. num. 39. pag. 158.*

Ascendentes omnes ex linea tam paterna, quam materna possunt exemplariter substituere descendentes eorum *cap. 3. quest. 9. n. 1. pag. 172.*

Mater renupta non potest substituere exemplariter filijs prioris matrimonij, imò substitutio ab ea facta antequam secundo nubere irritatur post contractas secundas nuptias nil obstante quod petierit liberis tutorem dari *cap. 3. dist. quest. 9. n. 2. 3. & 4. pag. 172. 173.*

Contrarium alij defendunt *libidem* n. 5.

Conciliantur opiniones *ibi*. 7. 8. 9. pag. 173.

Facultas substituendi exemplariter liberis proprijs ab humanitate Imperatoris protecta est *dist. quest. 9. n. 6. pag. 173.*

Pater per transitum ad secunda vota nunquam amittit facultatem substituendi liberis suis exemplariter *cap. 3. dista. quest. 9. n. 10. pag. 173. & quest. 19. num. 28. pag. 191.*

SUMPTUS.

Sumptus, seu impensæ triplicis generis sunt. Alię necessarię, alię utiles, & alię voluptuarię *cap. 2. quest. 28. n. 1. pag. 104.*

Sumptus necessario facti in prædijs dotalibus dotem minuunt ipso iure *d. q. 24. n. 2. pag. 104.*

In dote inextimata non minuuntur corpora dotalia ob sumptus necessarios, sed universitas dotis *cap. 2. quest. 18. n. 3. pag. 105.*

Corpora dotalia non minuuntur ipso iure propter impensas necessarias, ne fiat compensatio speciei cum quantitate *cap. 2. q. 28. n. 6. pag. 105.*

Limita si expensæ corporibus dotalibus æquipollant *ibi*. n. 8.

Vidua, quæ ad dotem repetendam agit tanto minus petere tenetur, quantum fert ratio sumptuum necessariorum in dote à viro factorum quatenus nolit illos rescire *cap. 2. quest. 28. num. 7. pag. 105.*

Dos consistens in quantitate minuitur ipso iure ob impensas in dotibus praedictis factas *dilla quest. 28. numero 10. pag. 105.*

Corpora dotis attimata tradita minuantur ipso iure ob sumptus illorum causa necessario factos *cap. 2. quest. 28. numero 1. pag. 105.*

Dos restituta nulla habita ratione sumptuum potest repeti conditione indebiti *dilla quest. 28. numero 12. pag. 105.*

Ad sumptuum refectionem competet marito, sen hereditibus ejus actio mandati vel negotiorum gestorum *dilla quest. 28. numero 13. pagina 105.*

Impense necessariae quales sunt? *dilla quest. 28. numero 14.*

Sumptus gratia fructuum facti compensantur cum ipsis fructibus *dilla quest. 28. numero 5. pag. 105.*

Utile impense non minuit dotem ipso iure, sed repetitur negotiorum gestorum actione *dilla quest. 28. numero 17. pag. 105.*

Impense voluptuariae quavis factae sunt cum consensu uxoris non repetuntur *dilla quest. 28. numero 18. pagina 106.*

Limita si utilitatem admixtam habeant *Ibidem numero 19.*

Sumptus facti pro exigendis nominibus debitorum pro dote marito assignatis ad maritum an ad uxorem spectent? *cap. 2. dilla quest. 28. numero 20. 21 & 22. pagina 106.*

Maritus, qui poterat exigere à partibus adversariis expensas factas in exigendis nominibus debitorum sibi pro dote assignatis, & non exigit non potest illas repetere ab uxore *cap. 2. dilla quest. 28. numero 25. pag. 106.*

Sumptus sive necessarii, live utiles non compensantur cum fructibus dotis à marito perceptis *cap. 2. quest. 28. numero 24. pagina 106.*

Sumptus circa res dotales à marito facti compensantur cum fructibus ab hereditibus viri perceptis post solutum matrimonium *dilla quest. 28. numero 27.*

Et cum fructibus bonorum extradotalium *Ibidem numero 28.*

Maritus legando uxori dotem ab ea receptam non censetur legare sumptus circa ipsam dotem ab eo factos *dilla quest. 28. numero 29. pagina 105.*

Limita si ex verbis legati constet maritum voluisse expensas quoque legare *dilla quest. 28. numero 30. pagina 106.*

Intesciendis sumptibus meliorationum non attenditur quantum impensum sit, sed quantum melioratum *dilla quest. 28. numero 31. pagina 107.*

Quod minus est melioranti restituitur *Ibidem n. 32.*

In estimandis sumptibus meliorationum attenditur tempus restitutionis dotis *cap. 2. questio. 28. numero 33. pagina 107.*

SUPPLECTILIS.

Immediata causa suppellectilis est splendor, & ornamentum domus *cap. 2. quest. 48. numero 3. pag. 147.*

In paratis uxoris causa non continentur de sui natura ea, quae potius ad pompam, & magnificam apparitionem domus, ac ornatum parantur, cuiusmodi sunt suppellectilia, & mobilia *cap. 2. dilla quest. 48. numero 25. pagina 150.*

In iuris locis, ubi de paratis uxoris causa agitur de ornamentis domus, ejusque mobilibus, & suppellectilibus nulla priorum sit mentio *dilla quest. 48. numero 32. pagina 150.*

Berjani de Vidua Index.

Vidua, quae statuto exclusa est à lucro eorum, quae ad promiscuum usum deservunt magis dicenda est exclusa à lucro suppellectilibus, quae non pro usu ipsiusmet uxoris parantur *Ibidem n. 4. p. 148.*

SURDUS.

Surd. in conf. 175. numero 28 & seq. confutatur cap. 3. quest. 4. numero 12. pag. 162.

In conf. 290 numero 14. defenditur ab impugnatio-
ne Michael de fratribus par. 3. cap. 15. numero 161. cap. 3. quest. 10. numero 13. pag. 175.

TERTIUS.

Tertius uti potest iuribus auctoris sui *cap. 2. quest. 12. numero 12. pag. 65.*

TERTIUS POSSESSOR.

Vidua potest vendicare fundum dotalem à marito alienatum, mobilia autem inestimabilia à tertio possessore revocare non potest nisi in subsidium *cap. 2. quest. 14. num. 1 & 5. pag. 65.*

Vidua electionem habet an velit fundum dotalem à tertio possessoribus revocare, aut pretium ab hereditibus viri consequi *cap. 2. quest. 14. numero 5. pagina 65.*

Vidua, contra tertios possessores fundi dotalis à marito alienati habet actionem rei vendicatoriam directam *cap. 2. quest. 14. num. 4. pag. 65.*

Adversus tertios possessores dotis attimatae Vidua agere non potest nisi prius excusserit bona mariti *cap. 2. quest. 14. num. 10. pag. 65.*

In subsidium vero, scilicet viro existente non solvendo potest Vidua revocare à tertio possessoribus dotem attimatum utili actione vendicatoria *Ibidem numero 8. 9.*

Tertius possessor dotis attimatae habet viro offerendo dotei vendicanti *cap. 2. quest. 14. num. 11. pag. 66.*

Vidua potest agere adversus tertium possessorem dotis attimatae etiam non excussis prius bonis viri quando viri convenit bona attimata reddere live extant, live non *dilla quest. 14. num. 13. p. 66.*
Maritus qui pregit de restituendis rebus dotalibus attimatis sub conditione si perierint cum extantibus facit tutum tertium possessorem *dilla questione 14. numero 15. pagina 66.*

Vidua, quae consensit alienationi fundi dotalis factae per virum non potest illum revocare à tertio possessore quando in bonis viri potest causa est pretio; alias secus est, & non obstante quod consenserit vendicare poterit fundum dotalem dummodo non consenserit ad decipiendum emptorem *cap. 2. quest. 14. numero 17. 18. 19. p. 66.*

Tertius possessor retum dotalem attimatum à Vidua conventus utrum excipere possit, quod excutiantur prius tertii possessores bonorum viri, vel bona fideicommissaria? vide in *cap. 2. quest. 14. numero 26. 27. 29. & 31. pagina 67.*

Vidua, quae agit adversus tertios possessores bonorum mariti tenetur iis cedere actionem personalem, & hypothecam *dilla quest. 14. num. 28.*
Vidua, quae agit adversus tertios possessores bonorum mariti non tenetur iis cedere iura respectu bonorum, quorum hypothecae renunciavit *cap. 2. quest. 17. numero 14. pagina 76.*

Uxor consentiens alienationi à marito factae dicitur ius hypothecae simpliciter remittere etiam si iura propria cessisset, & emptorem in ejus locum jus, & itatum posuisset, & propterea non impeditur bona vendita persequi marito existente non solvendo *cap. 2. questione 17. numero 15. 16. pagina 76.*

d 2 Tertius

Tertius possessor conveniri non potest nondum excussio principali cap. 2. *quest. 24. numero 3. pag. 94.*
 Vidua secundum aliquos non tenetur excutere bona mariti antequam agat adversus tertios possesores bonorum illius cap. 2. *quest. 24. numero 3. pagina 94.*

Sed contraria sententia verior est *Ibidem* n. 5.
 Exceptio excussionis competens tertio possessori dicitur de apicibus juris, quia ordinem iudicij, non merita causae respicit cap. 2. *quest. 24. numero 4. pag. 94.*

Declarata tamen ut *Ibidem* numero 6.
 Tertius possessor antea conventus à Vidua, quam fuerit excussus maritus habet exceptionem excussionis *dilla quest. 24. numero 7. pag. 94.*

Excussio in bonis mariti non requiritur ob finem ordinis iudicij, sed ob interesse tertij possessoris *Ibidem* numero 8.

Exceptio excussionis locum habet contra Viduam etiam si tertius possideat rem specialiter pro dote obligatam *dilla quest. 24. numero 9.*

Pro totius doris summa Vidua non potest agere adversus tertios possesores quando in bonis mariti aliqua bona reperiantur unde doris partem consequi possit cap. 2. *quest. 24. numero 13. pagina 94.*

Exceptio excussionis non militat contra creditorem, in cuius favorem apposta est clausula constituitur, nisi tertius excipiat excussionem suis proprijs sumptibus *dilla quest. 24. numero 14. pag. 95.*

Tertij possesores bonorum mariti quando excipere possint bona substatuenda esse, & jus offerendi excutere *dilla quest. 24. numero 20. pag. 95.*

TESTAMENTUM, TESTARI.

Filius, qui testamentum patris, aut matris renouat approbavit nunquid possit uti beneficio l. hac editali C. de secundis nuptijs cap. 3. *quest. 10. numero 34. §. 35. pag. 77.*

Vidua potest testari de dote ad sui libitum cap. 2. *quest. 46. numero 8. pag. 144.*

TEXTUS.

Textus, qui generaliter loquitur generaliter intelligendus est cap. 2. *quest. 9. numero 4. pag. 53.*

Textus in c. Vidua 16. dist. 34. par. 1. de officio, & potestate de legatis declaratur cap. 1. *quest. 12. numero 19. pagina 20.*

Textus in c. salubriter de usuris declaratur cap. 2. *quest. 7. numero 13. pagina 47.*

Textus in l. in Infusum nuptijs ff. soluto matrimonio ponderatur cap. 2. *quest. 7. numero 8. Ibidem.*

Textus in l. si Soer 45. §. Lucius Titius ff. soluto matrimonio declaratur cap. 2. *quest. 9. numero 21. pag. 54.*

Textus in l. si extraneus ff. de iure dote declaratur cap. 2. *quest. 9. per totum & in quest. 10. numero 51. pag. 56.*

Textus in l. cum ab uno 55. ff. de legat. & fidei. 2. declaratur cap. 2. *quest. 20. numero 6. 7. 8. 9. pagina 82.*

Textus in l. emptor, & in l. sumptus ff. de rei vendicatione declaratur cap. 2. *quest. 28. numero 25. pagina 106.*

Textus in §. fin. auct. ne exactione instante dotis promissa declaratur cap. 2. *quest. 33. numero 13. pagina 114.*

Textus in l. hac editali C. de secundis nuptijs declaratur cap. 3. *quest. 10. per totum.*

Dispositio dictae legis hac editali C. in se-

cunda est favorabilis, & ideo extendenda caps. 2. *quest. 11. numero 3. pagina 177.*

Textus in §. illud quoque auct. de nuptijs quando procedat *dilla quest. 11. numero 7. pag. 178.*

THESSAURUS.

Thesaurus in *quest. faren. lib. 2. questione 6. numero 8. confutatur cap. 2. questione 25. numero 9. pagina 96.*

TUTELA.

Mulier tutela officio fungi non potest *dilla quest. 39. numero 1. pagina 126.*

Excipitur Mater, & Avia *Ibidem* numero 2.
 Mater, & Avia praefertur omnibus alijs in tutela *dilla quest. 39. numero 3.*

Non tamen praefertur Avo paterni *Ibidem* numero 4.

Neque tutori testamentario *Ibidem* numero 5.

Mater admittitur ad tutelam filiorum quumvis sit illorum debitor *dilla quest. 39. numero 6. pag. 126.*

Mater potest assumere tutelam non obstante quod per statutum excludatur à successione filiorum cap. 2. *dilla quest. 39. numero 7. pagina 126.*

Mater invita non tenetur suscipere tutelam filiorum *dilla quest. 39. numero 7. pagina 126.*

Amplia etiam si fuerit deputata tutrix in te-
 stamento *Ibidem* numero 11.

Princeps tamen aliquando potest eam cogere ut tutelam assumat si id expediat filijs *Ibidem* numero 10.

Mater praesumitur renuacillare tutelae quando neglexit intra quatuor menses perire ut sibi decernatur tutela, & tunc in Iudicij facultate est alium tutorem dare pupillis: Sed prius debet diligenter cognoscere de mora mariti ea citata *dilla quest. 39. numero 12. §. 32.*

Nam permittitur ei moram purgare ex legitima causa *Ibidem* numero 14.

Mater aetate minor ad tutelam non admittitur *dilla quest. 39. numero 15. pagina 126.*

Et interim dum maior efficitur loens est tutelae dicitur *Ibidem* numero 16.

Vetum si tutrix in testamento deputata sit durante minori aetate dandus est curator. Et quare? *Ibidem* numero 17. pagina 126.

Quo vero ad maiorem, vel minorem aetatem attenditur statutum *Ibidem* numero 19.

Mater debet accipere tutelam de manu Iudicis *dilla quest. 39. numero 24. pag. 126.*

Vidua secundo nubens amittit tutelam ipso iure *dilla quest. 39. numero 26. pag. 127.* & cap. 3. *quest. 2. numero 31. pag. 158.* & *quest. 20. numero 1. pag. 191.*

Amplia etiam si vir dedit licentiam retinendi tutelam post contractas secundas nuptias *Ibidem* numero 27. pagina 127.

Ob sponsalia de futuro Vidua non cadit à tutela *dilla quest. 39. numero 28.* & cap. 3. *quest. 16. pag. 166.*

Limita si passa fuerit le carnaliter à sponso cognosci cap. 2. *quest. 16. pagina 166.*

Ob sponsalia de praesenti amittit tutelam quumvis nondum sit consummatum matrimonium *dilla quest. 39. numero 29. pagina 127.*

Mater quae filium tutelam gessit tenetur rationem reddere cap. 2. *quest. 39. numero 31. pag. 127.*

Pro ratione tutelae nondum reddita, vel non legitime reddita bona secundo viri sunt ratione obligata cap. 2. *quest. 39. numero 33. pagina 127.*

Mater

Mater luxuriose vivens tutelam amittit *dist. 4. quest. 39. num. 17. pagina 117.*

Mater, quæ ob secundas nuptias cecidit: à tutela filiorum, qui denuo efficiatur Vidua an possit ad illam redire? *cap. 3. quest. 5. numero 1. & 4. p. 165.*

Mater veniens ad tutelam filiorum post resolutionem secundum matrimonium non dicitur recuperare primam tutelam, sed novam suscipere *dist. 4. quest. 5. numero 5. pagina 165.*

Mater renupta, & rursus Vidua effecta admittitur ad tutelam filiorum solum in subsidium *num. 6.*

Mater redeuntem à secundis nuptiis rursus casus contingit admitti ad filiorum tutelam in subsidium *dist. 4. quest. 5. numero 7. pagina 166.*

Mater, quæ ad tutelam filiorum redit post solutas secundas nuptias debet illam impetrare à Principe *dist. 4. quest. 5. numero 9. pagina 166.*

Mater, quæ post sponsalia de futuro deposuit tutelam filiorum potest illam reassumere si interim nullus tutor datus sit liberis *dist. 4. quest. 5. numero 13. p. 166.*

Secus si tutor jam datus sit nil obstante quod mutaverit voluntatem renubendi *Ibid. num. 14.*

TUTOR, TUTRIX.

Tutor tenetur conficere inventarium rerum pupilli *cap. 2. quest. 38. numero 2. pag. 124.*

Vidua, quæ vult administrare bona filiorum ut tutrix tenetur tutelam legitimè suscipere *cap. 2. quest. 38. numero 13. pagina 124.*

Vidua tutrix tenetur ad estimationem damnotum ob non reparata edificia *Ibidem numero 14.*

Vidua, quæ se intrudit in administrationem bonorum filiorum ejus de facto non servatis iuris solemnibus non censetur administrare ut tutrix *dist. 4. quest. 38. num. 13. pag. 124. & 9. num. 25. p. 116.*

Mater tutrix filiorum tenetur inventarium conficere *cap. 2. quest. 39. numero 10. pagina 126.*

Alioquin ob non confectum inventarium privatur successione filiorum *Ibidem num. 11.*

Mater tutrix jure debet se utilia futuram & in utilia pretemissuram *cap. 2. dist. 4. quest. 39. numero 22. pagina 126.*

Mater tutrix non tenetur renunciare secundis nuptiis, neque I. C. Vellejano, aut aliis legum auxiliis *Ibidem numero 23.*

Tutor per matrem petitus admittendus est, non autem legitimus quando ea petit tutorem antequam secundo nubat, alioquin tutela defertur legitimo *cap. 3. quest. 2. num. 16. pagina 157.*

Mater, quæ non petito liberis tutore secundo nubat patitur penas renubentis intra annum luctus *cap. 3. quest. 4. numero 1. pag. 162.*

Privatus filiorum successione sive directa, sive fideicommissaria *dist. 4. quest. 4. numero 2.*

Amittit omnia legata, & fideicommissa, ac mortis causa donationes à priore viro relictas *Ibid. 4.*

Filii neque succedunt in legitima etiam si per statutum reservata sit legitima mulieri exclusæ *dist. 4. quest. 4. numero 5. & 6. pag. 162.*

Tenetur reservare filiis prioris matrimonij proprietatem rerum, quas ex mera liberalitate primi viri consecuta est *dist. 4. quest. 4. m. 7. & 8. p. 2.*

Neque eximitur à penis predictis ex eo quod secundo nupit post transactum secundum annum luctus non petito liberis tutore *Ibidem num. 9.*

Neque reintegratur ad successionem liberorum si post secundas nuptias iterum Vidua efficiatur *Ibidem numero 10. pagina 162.*

Berjami de Viduis Index.

Mater, quæ de facto se intrudit in administrationem bonorum non suscepit legitimam filiorum tutelam tenetur liberis tutorem petere antequam secundo nubat *dist. 4. quest. 4. numero 11.*

Item ea quæ nunquam tutelam assumpsit aut bonorum administrationem non gessit *Ibidem 12.*

Mater, quæ liberis tutorem petit, sed non curavit solemnia servati petende est ac si non petiisset *Ibidem numero 14.*

Tutorem petere tenetur mater antequam secundo nubat etiam si alij existant tutores legitimi *cap. 3. quest. 4. numero 35. pag. 161.*

Mater tutrix hodie non tenetur jure se ulteriores nuptias non contracturam *dist. 4. quest. 4. numero 165.*

Tutorem impune mater potest non petere liberis quando eis à parte alij tutores dati sunt in testamento, quibus tamen ea tenetur antequam secundo nubat rationem reddere *Ibidem numero 18. & 19. pagina 162.*

Limita si tutores testamentarij non sufficiant administrandæ tutelæ *dist. 4. quest. 4. numero 203. pagina 163.*

Mater, quæ iustis de causis impediri non potuit liberis tutorem nullas patitur penas *cap. 3. quest. 4. numero 21. pagina 164.*

Et quales sint iustæ causæ? *Ibidem num. 24.*

Mater ætate minor non tenetur liberis tutorem petere *cap. 3. quest. 4. numero 25. pagina 164.*

Amplia etiam si effecta fuerit maior de tempore, quo renupit *Ibidem numero 27.*

Limita si ad majorem ætatem pervenerit post contractas secundas nuptias *dist. 4. quest. 4. numero 28. pagina 165.*

Mater, quæ nolit esse tutrix filiorum tenetur intra annum à die scientie mortis mariti petere tutorem filijs sive renupit, sive non abloquitur patitur penas, de quibus suprà *cap. 3. dist. 4. quest. 4. num. 29. pag. 164.*

Et ideo si aliquis ex filiis decesserit intra annum concessum ad petendum tutorem mater non est privanda illius successione ex eo quod tutorem non petit *Ibidem numero 3. pag. 164.*

Declara primum casum, ut filio decessenti intra annum præfixum ad petendum tutorem mater succedat dumtaxat in usufructu respectu bonorum ex paterna substantia deinceps obventorum *Ibidem numero 31. & 34.*

Ceterum quo ad alia bona succedit pleno jure *Ibidem numero 32. & 33.*

Mater, cui maritus licentiam dedit secundo nubendi non tenetur petere tutorem liberis antequam secundo nubat *Ibidem numero 36.*

Mater, quæ tenetur petere tutorem liberis non est gravanda expensis pro expedienda tutela *dist. 4. quest. 4. numero 37.*

Mater tenetur semper liberis tutorem petere etiam si hoc onus alteri spectet, veluti substituto papillariter, qui tamen neglectæ *dist. 4. quest. 4. numero 41. pagina 164.*

Sequens in gradu quando tenetur petere tutorem pupillo? *dist. 4. quest. 4. num. 42.*

Omnis probandi matrem non petiisse tutorem pertinet ad eam, qui illum hereditare pupilli privandam esse contendit *cap. 3. dist. 4. quest. 4. numero 45. pag. 165.*

Valeria Messalinæ præclarum dictum cap. 1.
quest. 4. numero 19. pag. 6.

VERBA.

Verba concedo, vel de an idem importent ac verbum dono? v. *transf. cap. 2. quest. 4. num. 29. pag. 38.*

VESTIS.

Heredes mariti, qui tenentur alere Viduam debent ei parare etiam vestes lugubres cap. 2.
quest. 3. numero 2. pag. 34.

Vestes luctus debentur Viduæ de consuetudine etiam si alimur aliquando ei non debeantur cap. 2. *quest. 3. numero 2. pag. 34.*

Consuetudo generalis est, quod heredes mariti debeant vestes lugubres Viduæ comparate quamvis pretiosas cap. 2. *quest. 3. numero 4. pag. 34.*

Vestimenta luctus præstanda sunt etiam famulis Viduæ nobilibus *Ibidem numero 5.*

Qualitas vestium lugubrium dimittenda est à conditione mariti & Viduæ, atque à quantitate patrimonij eius *Ibidem numero 6.*

Circa modum vestium lugubrium spectanda est etiam regionis consuetudo cap. 2. *quest. 3. num. 7. pag. 34.*

Lectus viduæ una cum vestibus lugubribus Viduæ debetur *della quest. 3. num. 8. pag. 34.*

Imo Viduis eminentioris gradus duplex lectus, ac duplices vestes parandæ sunt *Ibid. num. 9.*

Vestes lugubres renovandæ sunt de anno in annum ubi talis viget consuetudo cap. 2. *quest. 3. numero 11. pagina 35.*

Onus vestium lugubrium de funeralibus reputatur cap. 2. *qu. 3. numero 12. pagina 35.*

Heredes mariti restituentes d. tem. antequam labatur annus luctuosus non tenentur ad vestes lugubres nisi aliud servetur de consuetudine cap. 2. *quest. 3. numero 13. num. 14. pagina 35.*

Onus tamen probandi huiusmodi consuetudinem spectat ad ipsosmet heredes illam allegantes *della quest. 3. num. 17. pag. 35.* non autem ad Viduam petentem vestes sibi tradi *Ibidem num. 18.*

Legatum à marito uxori relictum compensandum est cum vestibus lugubribus ei debitis cap. 2. *quest. 3. numero 16. pagina 35.*

Viduæ, quæ petit vestes lugubres sibi tradi ex consuetudine non tenetur consuetudinem ipsam probare cap. 2. *quest. 3. numero 18. pag. 35.*

Tenetur tamen probare consuetudinem circa modum, & qualitatem ipsarum vestium *Ibidem numero 19.*

Appellati ne vestium pretiosorum veniunt etiam pretiosa luctus ornamenta cap. 2. *quest. 3. numero 21. pag. 36.*

Vestes lugubres an sint à Viduâ restituendæ? v. in *della quest. 1. num. 20. et 22. ubi tres afferuntur opiniones.*

Viduæ, quæ renouat intra annum luctus tenetur restituere heredibus viui quæcumque vestimenta lugubria ab eis acceptam festiva, quam quotidianam cap. 2. *quest. 3. num. 23. pag. 35.*

Quæ vero tempore post annum luctus pretiosiorum restituere compellitur *Ibidem num. 24. etiam si viue consuetudinis eas acceperit Ibidem numero 25. pag. 36.*

Viduâ potest con pelli ad præstandam cautionem de restituendis vestibus lugubribus in casu, quo secundò nuptieret *della quest. 3. num. 27. pag. 36.*

Index

Uxor an teneatur soluto matrimonio restituere heredibus viui vestes constante matrimonio ab eo acceptas plures sunt opiniones. Quas v. remissive in cap. 2. *quest. 4. numero 1. pagina 36.*

Vestes festivæ, quæ sponse fieri solent dicuntur ex necessitate fieri cap. 2. *quest. 4. numero 2. pag. 36.*

Vestes pretiosæ non dantur sponse, aut uxori, ut propria illius fiant, sed ut ornatus luceat cap. 2. *quest. 4. numero 3. pagina 37.*

Vestes pretiosæ soluto matrimonio restituendæ heredibus viui cap. 2. *questione 4. numero 6. pagina 37.*

Limita in iis, quæ expressè donate fuerant *Ibidem numero 7. pag. 37.*

Vestes quotidiane sunt propriæ uxoris, nec sunt restituendæ heredibus viui *della quest. 4. numero 8. pag. 37.*

Vestes festivæ quomodo distinguantur à quotidianis? *Ibidem num. 9. pag. 37.*

Vestes festivæ quandoque distinguuntur à quotidianis ex tempore, quæ quis iis utitur cap. 2. *della quest. 4. num. 10. pagina 37.*

Attributio iudicis requiritur definire quales sint vestes festivæ, & quales quotidianæ *della quest. 4. numero 11.*

Uxores Magnatum conficiunt vestes festivas cum quotidianis *Ibidem numero 12.*

Hereditibus viui assensientes vestes esse pretiosas incumbit onus id probandi cap. 2. *quest. 4. numero 15. pag. 37.*

Vestes à sponso expressè donate sponse non repetuntur soluto matrimonio cap. 2. *quest. 4. numero 25. pag. 38.*

VIDUA.

Viduæ nomen etymologice inspectâ significat feminam, quæ nunquam vitum habuit cap. 1. *quest. 1. numero 1. pag. 2.*

Viduâ in sensu legali dicitur femina, quæ vitum habuit, qui mortuus est cap. 1. *quest. 1. num. 2. pag. 2.*

Viduâ non est ea, quæ non fuit cognita carnaliter à suo viro cum viveret cap. 1. *quest. 1. numero 3. pag. 2.*

Viduâ dicitur femina à consortio sejuncta tanquam à viro divisa cap. 1. *quest. 1. numero 6. pag. 2.*

Viduâ quandoque appellatur mulier vacans & quæ? cap. 1. *questio. 1. numero 8. pag. 2.*

Viduâ est femina vitanda, & in uxorem non eligenda *della quest. 1. numero 10. pag. 2.*

Viduâ extensive dicitur illa, cujus vir civiliter mortuus est *della quest. 1. num. 11. pagina 2.*

Eaque gaudet privilegijs viduarum, & capit legatum viduis pauperibus relictum *della quest. 1. numero 12. pag. 2.*

Viduatum duo sunt genera cap. 1. *quest. 1. num. 24. pag. 3.*

Viduâ appellatione continetur virgo, & quævis mulier in celibatu vivens, aut inutili viro conjuncta cap. 1. *quest. 2. numero 14. 15. pag. 4.*

Viduâ continetur nomine miserabilium personarum cap. 1. *quest. 2. num. 1. pag. 3.*

Veta viduâ qualis sit cap. 1. *quest. 3. numero 24. pagina 15.*

Viduâs exaltant sacri textus cap. 1. *quest. 3. numero 25. pag. 15.*

Viduatum alie sunt miserabiles actû, sed non habitû, alie vero actû & habitû miserabiles sunt cap. 1. *quest. 2. numero 2. pag. 3.*

Vidua venit appellatione nuptiarum dicta quest. 2. numero 3. pag. 2.

Et sub appellativo mulieris dicta quest. 2. numero 4. pag. 3.

Vidua cur in sacris literis dicatur affert: vitgo autem add. ci cap. 3. questio. 8. numero 2. pag. 5.

Vidua reputatur liberalior alijs feminis cap. 1. que. 4. numero 3. pag. 6.

Vidua dicitur vera, & viva defuncti imago cap. 1. quest. 4. numero 5. pag. 6.

Vidua censetur perseverare in matrimonio quousque viduitatem eruat cap. 1. quest. 4. numero 6. pag. 5.

Limita in odiosis dicta quest. 4. numero 6. pag. 5.

Declarata quia non propterea tenentur heredes viti alicui eam, preterquam in casibus exceptis dicta quest. 4. numero 8. pag. 5.

Vidua retinet nobilitatem primi viti cap. 1. quest. 4. numero 9. pagina 5.

Illamque amittit renubendo viro ignobili dicta quest. 4. numero 11. pag. 6.

Vidua fruitur omnibus bonis & dignitatibus, quibus fruebatur viro defunctus cap. 1. quest. 4. numero 12. pagina 6.

Vidua Regis nuncupatur Regina, Ducis Ducissa, Marchionis Marchionissa, & Comitum Comitissa dicta quest. 4. numero 13. pagina 6.

Vidua nuncupatur de familia mariti pramortui & de ejus domicilio reputatur dicta quest. 4. numero 16. ejusdemque situm exercet numero 16. pag. 6.

Utique illidem privilegijs, quæ viro defuncto competeant: Ibidem numero 17.

Vidua non tenetur ad contributiones, à quibus vir defunctus exemptus erat Ibidem numero 18.

Testimonium vidue prævaleat testimonio aliarum feminarum Ibidem numero 19.

Vidua minoris lumen se alere potest, quam si maritus viveret Ibidem numero 20. pagina 7.

Vidua raro consequitur voluntati secundi mariti cap. 1. quest. 7. numero 4. pagina 10.

Vidua impetrum signum erit ultimæ ruinæ seculi cap. 1. quest. 7. numero 5. pagina 10.

Vidua si licet facta primi viti in odium secundi remittitur dicta quest. 7. numero 7. pagina 10.

Viduatum mores facilius explorantur, quam Virginitas cap. 1. quest. 7. numero 19. pag. 11.

VIDUA renuens intra annum Luctus.

Vidua, quæ renubit intra annum luctus legi suspecta est, quod vivente adhuc marito machinata fuerit de violando pudicitiam cap. 3. questio. 1. numero 1. pag. 12.

Vidua secundò nupta intra annum luctus præsumitur commississe adulterium vivente marito Ibidem numero 2.

Nuptiæ intra annum luctus à Vidua contractæ generant suspicionem inter eam, & secundum virum Ibidem numero 3.

Vidua renuens intra annum luctus si nobilis sit privatur decore nobilis personæ d. quest. 1. num. 4.

Vidua renuens intra annum luctus sit infamis dicta quest. 2. numero 5. pag. 12. Declarata ut. num. 13.

Legatarum Viduæ relicta à priori viro sub conditione si secundò nupsit non debetur secundò nubenti intra annum luctus. Et quare? cap. 3. dicta questione 1. numero 16. pag. 13.

Vidua renupta ante lapsum annum luctus amittit quicquid à priore viro consecuta est Ibid. num. 6.

Et omnia ei data à conjunctis primi viti intra

tertium gradum vel ab extraneis contemplatione ipsius viti dicta cap. 3. quest. 1. num. 7. pag. 12.

Idque procedit tam respectu proprietatis, quam usu fructus Ibidem numero 8.

In rebus amissis à Vidua renupta intra annum luctus quicquam lucu edat? Ibidem num. 9. & 10. pagina 12.

Pœnæ secundò nubentium intra annum luctus secundum aliquos videtur sublatae de jure Pontificis Ibidem numero 11.

Jure Canonico inspecto sublata est pœna in famam quando ab ita suspicio consuli nis sanguinis; alia verò pœnæ, quæ siltorum favorem respiciunt non sunt sublatae Ibidem num. 12. & 14. pag. 13.

Vidua potest impetrare à Principe ut sibi liceat nubere intra annum luctus Ibidem numero 15.

Sed an pœnæ evitet? v. Ibidem numero 16.

DE VIDUA renubente: quocunque tempore.

Vidua, quæ liberos habet ex primo viro non nisi cum magna dote renubere solet cap. 3. quest. 14. numero 3. pag. 11.

Vidua renubenti major dotis quantitas necessaria est, quam virgini e. p. 1. quest. 4. numero 22. pag. 7.

Et cap. 3. quest. 14. numero 2. pagina 12.

Vidua non convenit renubere absque consensu patris cap. 1. quest. 5. numero 15. pag. 8.

Limita in domino Mediolani Ibidem num. 16.

Vidua renupta magis diligit primum virum. Et quare? cap. 1. quest. 7. numero 13. pag. 10.

Viduatum nuptiæ tristes cap. 1. quest. 7. num. 15. pag. 10.

Vidua antiquius diebus festis: Virgines verò diebus festatis nubebant dicta quest. 7. num. 16.

Iteratio nuptiarum in feminis inhonesto appetitu tribuitur cap. 1. quest. 8. numero 4. pagina 12.

Secundæ nuptiæ Viduarum dicuntur honesta fornicatio cap. 1. dicta questione 8. numero 6.

Fornicatio scilicet quia intemperate nubunt Vidua Ibidem numero 8.

Honestæ verò, quia lex permittit eis nubere Ibidem numero 7.

Tidua, quæ ad tertias, aut ultiores declinant dicuntur verè fornicari dicta quest. 9. num. 9. & 10. pag. 12.

Vidua renuens tria mala committit, de quibus in eadem quest. 8. numero 12. & 13. pagina 12.

Viduas tentatas Imperator pluribus pœnis subjecit Ibidem num. 10. & 15.

Femina felix, & pudica non nubuit dicta quest. 8. numero 17. pagina 12.

Felix, & beatus ad secundas nuptias non venit dicta quest. 8. numero 19. pagina 12.

Divi Basilij animadversio in mulieres renubentes cap. 2. quest. 8. numero 20. pag. 12.

Vidua, quæ tertio, aut ultioribus nubit non distinguitur ab ea, quæ secundò nubit cap. 3. quest. 2. numero 3. pagina 15.

Dicitur tamen femina manifestè incontinentes Ibidem numero 4. pagina 15.

Secundæ nuptiæ in feminis non damnantur, neque ab Ecclesia puniuntur cap. 3. quest. 8. num. 16. pag. 13.

Vidua innoxibus ad evitandum malum scandalum permittitur festinanter nubere d. num. 17. p. 13.

Et quæ indoratas tenentur filii dotare de proprio, qui unius alias non tenerentur Ibidem numero 28. pagina 13.

Romani coronabant coronâ pudicitie feminas non nubentes d. quest. 8. numero 22. pag. 13.

Verba divi Pauli ad viduas janiores volens eas tenere recitantur dicta quest. 8. numero 29. p. 13.

d. 4. Famings

Formine quamplurimum Civitatum Germaniæ solebant in viduitate permanere *cap. 1. quæst. 8. numero 21. pagina 15.*

Vidua renubens tenetur reservare filiis prioris matrimonij vestimenta, & localia pretiosa tametsi donata præsumantur. Et quare: *cap. 2. quæst. 4. numero 41. pag. 39.*

Item tenetur reservare lucra sibi delata ex dispositione statutorum *cap. 2. dista qu. 4. n. 42. pag. 39.* Vidua renupta amittit tutelam filiorum ipso jure *cap. 2. quæst. 39. numero 26. pagina 127.*

Potest tamen nihilominus filios retinere penes se ad effectum educandi eos *ibidem num. 30.* Vidua secundò nubens definit esse executrix testamenti prioris viri *ibidem numero 31.*

Mater antequam renubat tenetur petere tutorem filijs alias privatur illo tum successione *dist. quæst. 39. numero 15. pag. 127.*

Vidua secundò nubens amittit relictum sub conditione viduitatis *cap. 2. quæst. 43. numero 18. pag. 138.*

Item amittit proprietatem omnium rerum, quas ex mera liberalitate prioris viri consecuta est *cap. 3. quæst. 2. numero 5. pag. 155.*

Usum fructum à priori viro relictum Vidua secundò nubendo non amittit *ibidem numero 11.*

Vidua renupta cadit ab hereditate à priori viro relicta penitus ac si nunquam fuisset hæres instituta *cap. 3. quæst. 2. numero 16. pagina 116.*

Vidua secundò nubens non succedit ab intestato liberis prioris matrimonij quò ad proprietatem neque in legitima, sed succedit solum in usufructu in bonis tamen, quæ ex substantia patris ad filios pervenerunt, nam in bonis per filios aliunde quæsitis succedit pleno jure *cap. 3. quæst. 2. numero 17. pag. 136.*

Ad successionem liberorum non reintegratur Vidua renupta etiam si denuo efficiatur Vidua *dist. qu. 2. numero 19. quæst. 10. numero 22. pag. 191. & in appendice ad quæst. 19. tertij capitis numero 6. in fine operis.*

Contrarium videntur sensisse alij DD. qui declarantur *ibidem numero 20. quæst. 21.*

Liberi succedunt mater renupta pleno jure in eo quod liberi ipsi ei reliquant in testamento *cap. 3. quæst. 2. numero 22. pag. 136.*

A successionem liberorum quo ad proprietatem excluditur mater quamvis renupserit post illo tum mortem *dist. quæst. 2. numero 23.*

Vidua renupta non potest plus relinquere titulo lucrativo secundò, aut ulteriori viro, quàm uni ex liberis prioris matrimonij, qui minus relictum est *ibidem num. 30. pag. 136.*

Vidua renupta cadit ipso jure à tutela filiorum *cap. 3. quæst. 2. numero 31. pag. 157. quæst. 20. numero 1. pag. 191.*

Limita si sola sponsalia de futuro contraxerit *ibidem numero 31.*

Sublimita cum post sponsalia de futuro tutela deposita, aliunde tutorem jam datus sit pupillis *ibidem num. 32. pag. 137.*

Limita secundò quando Princeps dispensavit ut ea possit tutelam retinere *ibid. num. 34.*

Vidua renupta amittit privilegium quo præfertur filiis in accusando occisores mariti *cap. 3. dist. quæst. 2. numero 37. pag. 156.*

Vidua renupta revocare non potest donationem filijs factam prætexat ingratitudinis *ibid. num. 38.*

Vidua renupta non potest capere alimenta à priori viro relicta *cap. 3. quæst. 2. num. 40. pag. 138.*

Vidua renupta amittit omnia privilegia, dignitates, & honores sibi competentes ex persona mariti generis verò claritatem non amittit nisi plebeio viro renubat *ibidem numero 41. 42.*

Vidua quæ secundum matrimonium non consummavit non incurrit penas supra recensitas *cap. 3. quæst. 2. num. 43. pag. 158.*

Nec quando decesserint liberi ex priore viro suscepti *ibidem numero 50.*

Vidua renupta non tenetur reservare filiis prioris matrimonij fructus perceptos ex proprietate rerum eidem reservandarum *cap. 3. dist. qu. 4. n. 42. pag. 159.*

Neque tenetur iis reservare annum legatum perceptum in ultimo anno antequam secundò nubere quamvis renupserit anno nondum completo *ibidem numero 52.*

Vidua, quæ renupsit cum licentia habita à priore viro secundum aliquos evitat penas secundarum nuptiarum *ibid. n. 53.* Sed contrarium est verius *ibidem numero 54. quæst. 3. n. 12. & seq. pag. 161.*

Vidua, quæ impetravit à Principe facultatem renubendi evitat penas secundarum nuptiarum superius recensitas *dist. quæst. 2. num. 55. pag. 159.*

Relictum à priore viro sub expressa conditione renubendi Vidua secundò nubens non tenetur reservare filijs prioris matrimonij *ibidem num. 56.*

Vidua subiecta patri potestari tenetur pro honestate patris consilium petere antequam secundò nubat *cap. 3. dist. quæst. 2. numero 57. pag. 159.*

Statuto disponente, quod non possit Vidua, seu virgo renubere absque consensu consanguineorum quomodo procedat *dist. quæst. 2. n. 59. pag. 159.*

Vidua, quæ à priori viro habuit licentiam renubendi non potest ea uti intra annum luctus *cap. 3. numero 13. pag. 161.*

De Vidua renubente non petito liberis tutore vide in verbo Tutor.

Vidua renupta suspecta est logi *cap. 3. quæst. 5. numero 2. pag. 165.*

Patet non potest diminuire dotem pro filijs traditam primo viro si eo mortuo velit renubere, nisi ejus substantia fortuito decreverit *cap. 3. quæst. 14. numero 4. pag. 181.*

Filiam renubentem, quæ amisit dotem primo viro traditam an teneatur pater denuo dotare? *cap. 3. quæst. 14. num. 10. pagina 182.*

Filij non tenentur matrem renubentem dotare *cap. 3. quæst. 14. numero 11. pag. 182.*

Limita ut *ibidem numero 12.*

Vidua renupta non potest educare penes se filios prioris viri *cap. 3. quæst. 20. num. 2. pagina 192.*

Amplia etiam si consiliet de expressa voluntate mariti, quod possit liberis ejus educare, nam dicta voluntas nunquam trahitur ad secundam nuptiam *ibidem numero 5.*

Limita si cesset ratio suspitionis *ibid. n. 4. veluti si filijs ab intestato succedere non possit dist. quæst. 20. numero 5. pag. 192.*

Ceterum si in patre tantum successura sit nihilominus suspecta est *ibidem numero 6.*

Vidua renupta tenetur reservare liberis prioris viri superstitibus bona paterna ad eam perventa in successione alicujus ex illis d. primi viri *cap. 3. quæst. 19. num. 25. pag. 157. & in appendice ad d. qu. 19. n. 2.*

Si verò successerit filio in bonis provenientibus de substantia primi viri, qui ipse filius habuit in successione fratris secus est in d. appendice n. 4.

VIDUITAS.

Viduitatem ferrare viduis grave est. *cap. 1. quest. 8. num. 1. pag. 11.*

Ducitur est viduis in viduitate permanere; quam virginibus virginitatem custodire dicitur. *quest. 8. num. 2. pag. 12.*

Quo difficilius est viduitatem tueri, ita commendatione dignius. *Ibidem num. 3.*

In viris non est curanda viduitas. Et quare? *Ibidem num. 5.*

Viduitas optimam reputatur continentie pignus, & pudicitie testimonium. *d. q. 8. n. 16. pag. 12.*

Viduitas magis expedit Republicæ, quam populi procreatio ex inhonestis nuptiis. *cap. 1. quest. 8. numer. 25. pag. 15.*

Viduis senioribus viduitas suadenda est. Et quare? *d. quest. 8. num. 30. & 31. pag. 13.*

Quamplures preclaras feminas, quæ viduitatem servaverunt vide in dict. *quest. 8. num. 32. 33. 34. & 35. pag. 13.*

Viduitas non in solis lacrimis, & habitu, sed in continentia consistit. *cap. 3. q. 15. n. 4. pag. 182.*

VIDUITAS QUO AD EFFECTUS

Vidua retinet domicilium mariti. *cap. 2. quest. 31. n. 1. pag. 110.*

Vidua singulis perferre in eodem matrimonio dicta. *quest. 31. num. 3.*

VIDUA STUPRATA.

Vidua, quæ stuprum passa est subiecitur omnibus penis viduæ reuocantis intra annum luctus. *cap. 3. quest. 15. n. 1. pag. 182.*

Amittit tutelam filiorum. *dict. quest. 15. n. 2.*

Definit per interpretationem esse vidua. *Ibidem n. 3.*

Privatur omnibus rebus à priori viro vel inter vivos, vel in ultima voluntate relictis etiam si non adiecit conditionem caste vivendi. *d. q. 14. n. 67. pag. 182.*

Res, quæ auferuntur viduæ stupratæ ob commissum stuprum applicantur Filio, quia auferuntur, ab ea ut indigna. *cap. 3. q. 15. n. 8. pag. 182.*

Vidua stuprata infamiam incurrit, nobilitatis splendorem, dignitatemve amittit. *Ibidem n. 9.*

Cadit etiam ab omnibus privilegijs, quibus ex persona mariti fruebatur, & ab omnibus viduitatis prerogativis. *d. q. 15. n. 10. pag. 183.*

Viduæ stupratæ nil prodest ad evitandas penas quod stupratori nubat. *Ibidem n. 11.*

Vidua, quæ passa est stuprum intra annum luctus præsumitur fuisse adultera vivente marito. Imò adulterium ex hoc aperte probatur. *dict. quest. 15. n. 12. 13. pag. 183.*

Vidua stuprata æque punitur siue semel tantum, siue plures stupratorum admiserit. *cap. 3. quest. 15. num. 16. pag. 183.*

Vidua renupia si adulterium committit in secundo matrimonio non subiecitur penis ei inflatis favore heredum primi viri ob stuprum. *Ibidem num. 23.*

Vidua nobilis, quæ patitur se stuprari magis delinquit, quam alie viduæ inferioris conditionis. *cap. 3. dicta q. 15. n. 20. pag. 183.*

Vidua semel tantum stuprata non amittit legatum sibi relictum ab extraneo; si fecus si relictum fuerit à priori viro, aut liberis ejus, vel consanguineis. *Ibidem n. 17.*

Vidua, quæ patitur se stuprari minus delinquit

quam virgo, quam adulterium committi. *cap. 3. quest. 16. numer. 12. pag. 183.*

Et ideo stuprum minus punitur, quam adulterium. *Ibidem n. 13.*
Que sit diversitatis ratio cur vidua stuprata puniatur, virgo autem ob stuprum non puniatur? *cap. 3. quest. 17. n. 2. pag. 183.*

VIDUA LUXURIOSE VIVENS.

Asserenti viduam impudicam esse non incumbit onus probandi quod impudice vixerit de tempore morte litis, sed sufficit si de aliquo tempore id probent. *cap. 3. quest. 18. n. 24. pag. 183.*

Vidua impudice vivens præsumitur fuisse adultera vivente marito. *dict. quest. 18. n. 22.*

Vidua impudice vivens tenetur in foro conscientie restituere relictum sibi sub conditione honeste vivere. *dicta quest. 18. num. 21.*

Vidua quondam dicatur luxuriose vivere? *cap. 3. quest. 18. n. 1. & 2. pag. 187.*

Vidua luxuriose vivens lex odio habet. *cap. 3. dicta q. 18. num. 3. pag. 187.*

Vidua luxuriose vivens amittit omnia privilegia quæ ex persona viri defuncti sibi competunt. *dicta quest. 18. n. 4.*

Punitur iisdem penis, quibus plectitur nubens intra annum luctus. *Ibidem n. 5.*

Amittit privilegium electionis fori. *Ibidem n. 7.*

Et privilegium fori Ecclesiastici. *Ibidem n. 8.*

Cadit à legatis sibi à priori viro relictis quamvis non fuerit adiecta conditio honeste vivendi, & in causam alimentorum relictis sine dicta. *quest. 18. n. 9. 10.*

Eaque non recuperat alio tempore vitam. *Ibidem n. 11. Limita ut n. 12.*

Non succedit viri diviti in quarta. *dicta quest. 18. num. 13. pag. 187.*

Repellitur à tutela filiorum. *Ibidem n. 14.*

Definit esse tutrix testamenti viri. *Ibidem n. 15.*

Non gaudet dispositione statuti in favorem viduarum introducta. *Ibidem n. 16. & 17. pag. 187.*

Veluti si disponat, quod in causis viduarum summarie procedi debeat. *dicta quest. 18. num. 17. pag. 188.*

Vidua luxuriose vivens nunquid dotem amittat? *cap. 3. quest. 18. n. 19. 02. pag. 188.*

Vidua luxuriose vivens non incurrit penas ipso jure, sed prævia sententia. *Ibidem n. 23.*

Vidua inhoneste vivens majorem injuriam infert marito, & liberis quam renubendo. *Ibidem n. 6.*

Legatum relictum sub conditione honeste vivendi amittit vidua, quæ impuris actibus pluries se dedit. *num. 25.*

VIDUUS.

Vidui dicuntur viri, qui olim conjuncti erant, & nunc non sunt. *cap. 1. quest. 1. num. 7. pag. 3.*

VIRGINITAS.

Vidua, quæ castitatem servat non est procul à virginitate. *cap. 1. quest. 4. num. pag. 5.*

Virginitas est pars dotis, quæ à marito repeti non potest. *d. quest. 4. n. 23. pag. 7.*

Virginitas est pretiosius feminarum ornamentum. *cap. 1. quest. 7. n. 10. pag. 10.*

VIRGO.

Virgo continetur appellatione viduæ. *cap. 1. quest. 2. n. 14. pag. 4.*

Virgi-

Virginis appellatione venit etiam Vidua saltem
exenſivè *cap. 2. quæſt. 2. numero 11. pag. 3.*
Appellativum mulier quandoque pro virgine po-
nitur *d. d. quæſt. 2. num. 6. pag. 3.*
Virgines cui in ſacris literis dicantur adduci, Vi-
duæ verò aſſerit? *cap. 1. quæſt. 2. numero 6. pa-
gina 4.*
Viduz differunt à Virginitibus in cæleſti ordine di-
cta *quæſt. 4. numero 3. pag. 5.*
Virgines adherent marito ſicut ulmo vitis *cap. 1.
7. numero 6. pag. 10.*
Virgines uti poſſunt privilegiis viduis conceſſis
cap. 1. quæſt. 9. num. 22. pag. 15.
VITRICUS.

Mater, aut pater non poteſt plus relinquere vitri-
co, vel novæ, quàm uni ex liberis prioris
matrimonij, cui minus relictum eſt *cap. 3. quæſt.
10. numero 1. 2. pag. 174.*
Plus relictum vitrico, aut novæ cedit in totum
lucro liberorum prioris matrimonij excluſis
penitus vitrico, & novæ. Aequaliter tamen
dividendum eſt inter ipſos liberos nullâ habita-
tione quod mater uni minus reliquerit, quàm
alteri *cap. 3. quæſt. 10. numero 26. 27. pag. 176.*
Plus relictum vitrico, aut novæ reſtituendum
eſt uni cum fructibus à principio perceptis ex-
cepto ſi plus relictum conſiſtat in pecunia, nam
tunc inſufficiat debentur à die litis conſeſſatæ
tantum *Ibidem numero 29. & 30.*
Vitrico poteſt plus relinqui titulo oneroſo, aut
quando liberi prioris matrimonij prædeceſſe-
runt *Ibidem numero 31. 32.*
Alia vide in verbo Relinquere.

URSEL.

Urſel. cenſus. ſerenſ. 118. numero 22. conſtituitur
cap. 2. cenſ. 33. num. 22. pag. 114.

USUSFRUCTUS USUFRUCTUARIUS.

Vidua uſuſfructuaria reſcicta in certis rebus percipit
uſuſfructum præter alimenta *cap. 2. quæſt. 42.
num. 41. pag. 135.*
Uſuſfructus uxori reſcictus quandam reſolvatur
in proprietate? *cap. 2. dicta quæſt. 42. numero
42. pagina 135.*
Uxor cui reſcictus eſt à marito uſuſfructus in bonis
ejuſ, aut hæreditate an teneatur ad res alienum?
Ibidem numero 50. 51. pag. 134.
Legatorum ſolutio quando ex hæreditate, aut ex
uſuſfructu deducitur? *dicta quæſt. 42. numero 52.*
Vidua uſuſfructuaria non teneatur ad operas artiſci-
pales erga heredes mariti *dicta quæſt. 42. nume-
ro 52. pagina 134.*
Uſuſfructus morte finitur quamvis in annos fuerit
diſtributus *cap. 2. dicta quæſt. 42. numero 54.*
Item finitur per tranſiſum Viduæ ad ſecundas
nuptias quando Teſtator non remiſit penas ſe-
cundò nubentium *Ibidem numero 57. & 58.*
Uxor, quæ ſcietur illicitum matrimonium con-
traxerat non capit legatorum uſuſfructus à viro
relictum *dicta quæſt. 42. num. 59.*
Uxor uſuſfructuaria poteſt ſuum dotem petere, &
anteſtatim *cap. 2. dicta quæſt. 42. numero 60. &
61. pag. 134.*
Quoniam ſit ratio? *Ibidem numero 62.*
Legatorum uſuſfructus compenſatur cum dote uxori
reſtituenda concurrentibus conſuetudinibus, quarum
aliquæ v. *Ibidem numero 63. 64. 65. & 66. pag. 135.*

Interſeſſe dotis non reſtituitur non debetur uxori re-
ſcictæ uſuſfructuariae *dicta quæſt. 42. numero 67.
pag. 135.*

Uxor reſcicta uſuſfructuaria à marito Notatio an per-
cipiat emolumenta provenientia ex abbrevia-
turiſ? *Ibidem numero 68. 69. 70.*

Fructus collecti ante mortem Teſtatoris non veni-
unt ſub legatorum uſuſfructus bonorum mobi-
lium *Ibidem numero 71.*

Pecunia non comprehenditur ſub legatorum bonorum
mobilium; ſecus in legatorum uſuſfructus bono-
rum immobilium *Ibidem numero 72.*

Inteſtatoria nominum debitorum nanquid ad Vi-
duam uſuſfructuariam ſpectent *dicta quæſt. 42.
num. 74. pag. 135.*

Uſuſfructus uxori reſcictus à viro liberis exſtenti-
bus reſtringitur ad ſola alimenta *cap. 2. quæſt. 42.
num. 1. pag. 130.*

Amplia etiam ſi reſcictus ſit per verba Donna,
Madonna, & uſuſfructuaria, quæ ſolam paterni-
tentiæ important *Ibidem num. 2.*

Neque diſtinguitur an liberi ex primo, aut
verò ex altero matrimonio ſuſcepti ſint *Ibidem
numero 3. pag. 131.*

Debentur tamen in hoc caſu alimenta inſpectâ
quantitate patrimonij mariti, & conſideratâ
qualitate ipſius Viduæ *Ibidem numero 4. pag. 131.*

Eaque poteſt ipſamſem Viduam propriâ auctori-
tate capere *dicta quæſt. 42. num. 5.*

Uſuſfructus uxori reſcictus non reſolvitur in ali-
mentis quando extant accendentes mariti *dicta
quæſt. 42. numero 6.*

Nec quando ex conſuetudinibus elicitur maritum vo-
luiffe, quod plenum, & integrum uſuſfructum
perciperet *dicta quæſt. 42. numero 7. pag. 132.*

Ex legatorum uſuſfructus prædeducitur legitima fi-
liorum *Ibidem num. 8.*

Viduæ debetur integer uſuſfructus à marito lega-
tus etiam ſi exiſtant filii in pluribus caſibus. Et
primò ſi ad certum tempus reſcictus ſit *dicta quæſt.
42. numero 9. pag. 131.*

Secundò quando maritus tenuit Citadatio-
nem de urendo, & ſuſcendo arbitrio boni viri *num. 10.*

Tertiò ſi uxori remnenti particularium tan-
tum; non remnenti verò omnium bonorum
uſuſfructum reliquit *Ibidem numero 11.*

Quartò ubi prius particularium, & poſtea ge-
neralem uſuſfructum vit reliquit *numero 12.*

Quintò ſi poſt legata alimenta fecerit legatorum
uſuſfructum in omnibus bonis *Ibidem num. 13.*

Sextò quando uxor liberata fuit à conſectio-
ne inventarij *dicta quæſt. 42. numero 14.*

Septimò cum eidem injuncta ſunt omnia
omnia hæreditaria *Ibidem numero 15.*

Octavò quoties conſtat quod Teſtator cogi-
taſſet principaliter de uxoris cōmodo *Ibid. num. 16.*

Nonò quando ſcripta eſt uſuſfructuaria uni
cum filiis *dicta quæſt. 42. num. 37. pag. 131.*

Decimò quando uxori injunctum eſt onus
alendi liberos *Ibidem numero 18.*

Onus alendi filios uxori uſuſfructuariae injunctum
cujus commodum reſpiciat? *Ibidem num. 19.*

Extraneo hæc de inſtituto uſuſfructus omnium bo-
norum uxori legatus non reſtringitur ad ali-
menta *cap. 2. quæſt. 42. num. 29. pag. 132.*

Limita ſi deſint verba univerſalia *Ibid. num. 22.*
Et

Et tunc utrum possit dictus hæres deducere
 filiādam ex legato usufructus? *Ibidem* n. 21. 22.
 Extraneo hærede instituto unā cum filiis uxor, cui
 omnium bonorum usufructus legatus est to-
 rum usufructum percipit ex portione extra-
 nei, & sola alimenta ex portione filiorum *Ibidem*
 numero 24.

Defunctis liberis cessat ratio restringendi usufructum uxori relicto ad sola alimenta *Ibidem*
 numero 26.

Item quando ob delictum alicujus ex ipsis fi-
 liis confiscantur bona *Ibidem* numero 27.

Substitutus filiis pupillariter an faciat restringere
 usufructum uxori relicto sicut filij? *dicta*
quest. 42. numero 28.

Substitutus filiis per vulgarem non facit restringe-
 re ad alimenta usufructum relicto uxori *I-*
bidem numero 29.

Usufructus Viduæ legatus donec habitaverit cum
 filiis non expirat per mortem filiorum *Ibidem*
 numero 30. pagina 132.

Secus si relicto sit per verba *si habitaverit*
cum filiis dicta quest. 42. numero 31.

Vidua usufructuaria per verba donec honeste
 in statu viduitatis vixerit, amittit usufructum
 inhonestè vivendo, aut secundo nubendo *dicta*
quest. 42. numero 32. pagina 133.

Usufructus quondam dicatur relicto per verba
 suspensiva, aut resolutive in eo quod attinet
 ad fructum restitutionem? *cap. 2. quest. 42. num.*
33. 34. 35. pagina 133.

Vidua usufructuaria quas cautiones præstare tene-
 atur? vide supra in verbo Cautio.

Usufructus sive rei propriæ, sive rei mariti, aut
 ejusvis alterius (terij) rectè assignatur pro dote
cap. 2. quest. 45. numero 1. pag. 141.

Usufructus est quid personalissimum, quod cedi
 non potest *dicta quest. 45. num. 2. pagina 142.*

Uxor cedere marito pro dote usufructum dicitur
 cedere jus usufructus, seu facultatem per-
 cipiendi fructus *Ibidem* numero 3.

Dos in fructibus ex usufructu percipiendis consti-
 tuta soluto matrimonio in ipsis fructibus sive
 in eorum æstimatione restituenda est *Ibidem*
 numero 4. pag. 142.

Nam maritus ex dictis fructibus nullum com-
 modum sentit præterquam si eos implicare velit
 & interesse percipere *Ibidem* num. 5.

Dos consistens in jure usufructus non est resti-
 tuenda in fructibus, sed in solo jure *Ibid.* num. 6.

Usufructus formalis si fuerit viro in dorem datus
 soluto matrimonio sufficit illum retrocedere
 uxori *dicta quest. 45. numero 7. pag. 142.*

Limita in usufructu ad certum tempus uxori
 spectante *Ibidem* numero 9.

Uxor, quæ in dorem dedit viro usufructum for-
 malem præsumitur dedisse jus usufructus *I-*
bidem numero 8.

UXOR:

Vidua non est in uxorem eligenda. Et quare? *cap.*
1. quest. 7. num. 1. pag. 10.

Vidua uxorem ducere ridiculosa res est *cap. 1.*
quest. 7. num. 22. pag. 11.

Lege Moysi constitutum erat ne Pontifices uxores
 Viduas ducerent *cap. 1. quest. 7. num. 11. pagina 10.*

Eademque lege urabantur sacerdotes Judæo-
 rum, & Ethniciotum *Ibidem* numero 12.

Uxor, quæ virum amittit gravibus infatigabilibus ex-
 positæ est *cap. 1. quest. 12. numero 10. pag. 20.*

Imo ex hoc solum miserabilis reputatur *ea-*
dem pag. 20. numero 17.

Uxor quæ dolose tacet, & patientiam præstitit
 marito alienanti res dotales tantquam proprias
 sibi præjudicat *cap. 2. quest. 16. numero 55. pag. 74.*

In lucro paratorum uxoris causa ea non veniunt,
 quæ in usu frequentissime non sunt *cap. 2. quest.*
48. numero 30. pagina 150.

Inducantur juris loca in quibus fit mentio de no-
 mine paratorum uxoris causa *cap. 2. quest. 48. num.*
mero 31. pagina 149.

In juris locis ubi de paratis uxoris causa agitur, de
 ornamentis domus, ejusque mobilibus, & sup-
 pellectilibus nulla prolixitas fit mentio *dicta quest.*
48. numero 32. pag. 150.

Dicere parata ejus causa, (scilicet uxoris) & para-
 ta ei idem sunt *dicta quest. 48. numero 31.*

Vestes servorum, quas vulgo livres appellamus
 continentur in lucro paratorum uxoris causa
dicta quest. 48. numero 34. pag. 150.

Item canuæ dormitorie, quæ olim apud Roma-
 nos in usu erant *Ibidem* numero 35.

Mobilia ædium, quas uxor inhabitat & ejus uli de-
 destinata non sunt, necque ejus causa parata *dicta*
quest. 48. num. 26. pagina 149.

Uxoris causa paratum dicitur quod proprio usui u-
 xoris paratum est *cap. 2. quest. 48. num. 23. pag. 150.*

In paratis uxoris causa non continentur de sui na-
 tura, & regulariter nisi res propriæ mulieribus, &
 citra personam, & corpus mulieris vestantes
cap. 2. quest. 48. numero 24. pagina 149.

In paratis uxoris causa non veniunt nisi ea, quæ
 mandantur, ac traduntur uxori *Ibidem* num. 26.

In paratis uxoris causa non continentur ea quæ po-
 tius ad pompam & magnificam apparitionem do-
 mus, ac omnium paratum, velut suppellectiles
 & mobilia *Ibidem* numero 29. pag. 149.

Uxor subjecta est viro *cap. 1. qu. 7. numero 2. pag. 10.*

Uxor jure civili inspecto non est supposita potesta-
 ti mariti *cap. 1. quest. 7. numero 3. pag. 10.*

Uxor habens virum inutilem inter Viduas re-
 cenletur *cap. 1. quest. 1. num. 14. pagina 2.*

Uxor, quæ citra propriam culpam divortium fecit
 cum viro Vidua reputatur *cap. 1. quest. 1. n. 16. pag. 2.*

Uxor in monasterium recepta pro Vidua habetur
cap. 1. quest. 1. numero 17. pag. 2.

Uxor quæ habet virum senem inter Viduas recen-
 setur *cap. 1. quest. 1. numero 18. pagina 2.*

Et quæ a viro malè tractatur, vel longè ab eo ab-
 eci *dicta questione 1. numero 19. pagina 2.*

Uxoris appellativum Viduam non comprehendit
cap. 1. quest. 2. numero 10. pag. 3. quest. 3. numero
10. pagina 5.

Dispositio, quæ de uxore loquitur in ea tantum
 verificatur, quæ verè in matrimonio est *cap. 1.*
quest. 3. num. 13. pag. 5.

Uxorem subjectam esse viro quomodo intelligatur
cap. 1. quest. 5. numero 2. pag. 7.

F I N I S.

307